

Quis dē reuerēdissimi patris dñi Hugonis rē. Cardinalis. Postilla sup Exodū incipit. Expo. Ca. I.

N Ec sunt nomina. Non noiant nisi undecim filij iacob/ eo q ioseph p̄cesserat eos in egyptū. Erant igitur omnes anime: Id ē hoies: synecdochice a parte totus: sicut i. Petri. iij. d. Octo anime salutē facte sūt per aquā. Leuit. v. a. Si peccauerit anima rē. Et intelligit totum q̄s a parte digniori: vt hic aia p hoie. Q̄s a parte indigniori: vt Job. i. b. Verbum caro factum est: id est homo: qd dictum est ad maiorē exp̄sionē. Et nota q nō noiant b filij p ordinē geniturę/ s; fm ordinē geniturę simul et dignitatē. Primo qdē nuntant sex filij iacob: q̄ sūt p̄ma vxor: Secūdo beniamin filius rachelis: Ultimo quatuor filij ancillarū. Hunc autē ordinē nō tenuit iacob in b̄ndictiōib⁹. **S** Septuaginta: Annumerato iacob cū illis q̄ cū eo ingressi sūt egyptum/ et ioseph cū duobus filijs. Septuaginta. Trāslatio. lxx. interpretū habet septuaginta q̄s: qd nō est verus/ teste hieronymo: quia q̄s filij filiorum ioseph quos septuaginta cōnumerant/ nondum nati erant cum iacob intrauit egyptū/ vt probat Hiero⁹ in quadā Glo. super Gen. xlix. **I** mpleuerunt terrā: Bessen. f. nō totam egyptū. **S** Surrexit interea rex nou⁹: Longo tempore post mortem ioseph. Ab illo enī qui ioseph subleuauit/ qui pprio noie dicitur est mephres/ vsq; ad cenchrē: qui filios

Moraliter

Moraliter: a. **H**ec sunt noia. In numero et noie filiorum israel: notant tria: Paucitas saluandorū: diligentia pastorū: familiaritas dñi erga suos. De p̄mo dicit Esa. x. e. Reliquie ligni salt⁹ ei⁹ p̄ paucitate numerabunt: et puer paruul⁹ scribet eos. Reliquie salt⁹/ dicitur q̄ relinquit p̄ rete diaboli: q̄ fere oēs pisca. De secūdo dicit Hiero. xxxij. c. Adhuc trāsbūt greges ad manū numerātis. De tertio Proverb. xij. b. Mout iustus animas iumentorū suorū. j. xxxij. c. Mout te ex noie. **Q**ui ingressi. Mora p̄dicatores ingrediunt egyptū. i. ad p̄ctores/ cū nō ad aures vt placeat s; ad cor vt ediscant loquunt. Unde Esa. xl. a. Loqm̄ini ad cor hierusalem. Item intrat egyptū/ qui p̄dicatiōe sua querit salutem aiarū. Unde Zach. vj. b. Qui ingrediunt terram aq̄lonis/ requiescere fecerunt spiritū meū. Item nota q̄ prius dicunt filij israel/ et p̄ ingressi sūt cū iacob/ ad significandū q̄ p̄dicatores p̄ debet videre deū per p̄templatiōē/ et post laborare p̄ p̄dicatiōem. Unde anteq̄ sponsa euocetur ad laborem p̄dicatiōis/ p̄mittit de somno p̄templatiōis. Vñ Cant. ij. b. cum dixisset: Ne susciteris eaz donec ipsa velit/ statim subdit: Surge p̄pera amica mea et veni. **C**uz domib⁹ suis. Hic ostendit quales debent esse p̄dicatores: et omnes q̄ ad p̄dicatiōis officium assumunt. Debent enī habere familiam magnā nimis: fm qd legit d Job. i. a. Erat enī ei familia multa nimis. Familia/ sunt sancta desideria: munde cogitationes: opera bona. Qui hanc familiā regere nō didicit/ p̄dicatiōis aut p̄lationis officium non vsurpet. Vñ. j. Timoth. iij. a. Qui domui suę p̄esse nescit/ quō ecclesie dñi diligentiaz habebit: De plato vel p̄dicatore sterili dicit Hiero. xxxij. g. Scribe virū istū sterile. i. sine familia: et ideo in dieb⁹ suis nō p̄sperabit: id est alijs non faciet fructū. Habet autem q̄libet suā familiā/ fm qd dicit Zach. xij. d. Oēs familie et reliq; familię: et familie eorū seorsū: et mulieres eorū seorsū. **R**uben/ Fili⁹ visionis/ habet familiā suā. i. studia scripturarū. **S**ymeon/ auditio: suā. i. gratiā orationis: et sic de alijs/ cū pro/

cū ppria familia debet quilibet pcedere. Vñ. j. Pet. iij. b. Unūq̄sq; sic accepit gratiā in alterutrū illā administrātes. Roma. xij. b. Singuli alter alteri⁹ mēbra/ hītes donatiōes fm gratiā q̄ data est nobis/ diferentes. **E**rant igit oēs aie. Nota dñs hoies vocat aias pot⁹ q̄ corpa: p̄ b̄ insinuans curas aiarū potius q̄ corporū esse gerendam. Unde dñs primo venit propter animas: scdo pp̄ corpa reformāda venturus. Primo venit p̄pter aias: quia magis diligit eas. Sap. xj. d. Pars omniū bus: qz tua sunt oia dñe q̄ amas animas.

Incipit liber Elle smoth id est Exodus: Capitulu I

H Ec sūt nomina filiorum israel: qui ingressi sunt in egyptū cū iacob: Singuli cū domib⁹ suis introierūt: Ruben: symeon: leui: iudas: isachar: gabulon et beniamin: dan et neptalim: gad et aser. Erant igit omnes anime eorū/ que egressę sunt de femore iacob/ septuaginta. Ioseph autē in egypto erat. Quo mortuo et vniuersis fratrib⁹ ei⁹ omniq; cognatione sua/ filij israel creuerūt/ et q̄si gemunātes multiplicati sūt: et ac roborati nimis impleuerunt terram. Surrexit interea rex nouus super egyptū

De femore. Per femur iacob/ significat christi humanitas: de qua sancti generati sūt. In femore vis generādi: et christus q̄ an̄ sterilis fuit/ postea q̄ assumpsit femur. i. carnē/ multos genuit in ecclesia. Esa. viij. d. Ecce ego et pueri mei q̄s dedit mihi deus. Mora p̄dicatores generāt corde compassiōis affectu. Gal. iij. c. Filii mei quos iterū parturio. Itey ore. j. Cor. iij. d. In christo iesu per euāgelium ego vos genui. Sol⁹ christus carne generat: quia solum caro eius p nobis fuit cruci affixa: clauis et lancea est apra. j. Cor. j. b. Nunqd paul⁹ p vobis crucifixus ē: q. d. non. **I**oseph autem in egypto. Id est christ⁹ in mūdo: q̄si lux i tenebris lucens: quādo ingressi sūt p̄dicatores mūdum ad p̄dicandū: Ibi christus erat p̄ueniens per grām ipsos apostolos q̄s mittebat: et p̄parat auditores. Mart. vlt. b. Ecce p̄cedet vos i galilē: sicut gabrieles quē miserat ad virginē salutandā p̄cessit. Unde beatus Bern⁹. Transiit gabriele et p̄uenit ad virginē: que inquit angelus/ gratia plena/ dñs tecum: Quide

Quē reliquisti in celo/ nunc in vtero reperis: quo naz modo volauit et puolauit super pennas ventorū: victus es o arch/ angele: trāsluuit te qui p̄misit te. **Q**uo mortuo: Hoc est q̄ christo mortuo et sancti/ creuit ecclesia. Pro vno grano mortificato/ multa grana surrexerūt. Qd significatū fuit Iudic. vj. f. vbi dicit q̄ contractis lagenis lampades micuerūt: et hostes territi/ terga dederūt: quia fractis in passione scōp corporib⁹/ apparuerūt miracula: per que victus est mūdos et ecclesia sublimata et multiplicata. **M**ultiplicati. Ad litteram/ ministri ecclesie multiplicati sunt numero: et vti merito: s; multi nō p̄pter christū/ sed vt de bonis ecclesie diuites fiant/ seruiūt: quib⁹ p̄uenit qd dicit dñs in euāgelio Job. vj. c. Queritis me/ non quia vidistis signa/ sed quia comedistis de panibus et saturati estis. In talium ministro rū multitudine nō multū iocūdat dñs. Vñ Esa. lx. a. Multiplicasti gentem/ non magnificasti leticiā. Vñ beatus Bern⁹. Non magnificat leticia/ dum nihil min⁹ appareat decreuisse meriti q̄ numeri accessisse. Currit ad sacros ordines passim: et reuerēda angelicis spiritib⁹ ministeria hoies comprehendūt sine p̄sideratiōe: Dati sunt sancti gradus in occasione turpis lucri: et questum estimāt p̄ieratē. Copiosissime si q̄dem pietatis inueniunt in suscipiēda imo accipiēda cura aiarū: sed hec apd eos cura minor/ et de aiaz salute nouissima cogitatio ē. **S**urrexit interea. Christus rex nou⁹ dicit: quia inuouat oia in melius. Unde Apoc. xxi. b. Ecce noua facio oia. Sap. vij. d. Permanēs in se innouat oia. Diabolus autē rex nouus dicit: quia nouitate gaudet: et semp vellei hoiem que rere nouitates. Eccl. xxvij. b. Stult⁹ vt luna mutat. Christus rex est iudeorū. i. cōfidentū et humiliū: s; diabolus superborum. Job. xij. d. Omne sublime videt: ipse est rex sup oēs filios supbie. Sicut autē christus habet suos/ sic diabolus suos apostolos. Apostoli q̄des diaboli/ sunt verule/ et q̄dem interpretes/ lenonib⁹ et meretricib⁹ verba portātes. Martyres sunt heretici: Confessores/ hypocrite: q̄ extermināt facies rē. **V**irgines

filios israel afflicti: et in mari rubro perierunt multi fuerunt reges. Sciam autem ab illo fuit amonephus: sub quo natus est moyses. Generaliter autem omnes reges egypti dicebant pharaones sicut postea ptolemei: et reges persarum/arsacidae: reges romanos/cesares vel augusti. Habebat autem propria vocabula: sicut modo patet in papa romano. a. Qui ignorabat ioseph: beneficia. f. ioseph que contulerat egyptiis. c. Sapien- ter opprimam: id est astute. Sapien- tia enim proprie non est nisi in bono: sed sup- bi quod astute faciunt/sapienter se facere ia- crant. q. d. opprimendo eos nobis prou- deam: ne non multiplicent. d. Pre- posuit itaque eis magistros: hebre- os. f. sed ipsis magistris precepit egyptios/et eos durius affligeret. Et dicit iosephus q. egyptii inuidebant hebreis propter inge- nij virtutem: et laboris industriam: et operum af- fluentiam: et sobolis nobilitatem: et ideo ad sug- gestionem eorum/imposuit rex hebreis an- garias duras: quibus fracti non vacarent amplexibus. f. Arbes tabernacu- loz: phiton et rameses. Que pri- us etiam erant ciuitates: sed non erant ta- bernaculoz. Erant quidem in finibus egypti: et ideo fecit eas murari pharao: ut ibi po- neret armatos milites. q. in tabernaculis iugiter excubantes: ne quis posset ingredi vel egredi absque pharaonis impio: et ideo dicebantur ciuitates tabnaculoz: vel etiam dicebantur prius ciuitates tabnaculoz: id est pauperum: quas postea opere illo dita- uit et ampliam. Alia littera habet ciuita- tes positionum: vbi. f. sicut reponeret. No- ta tabernaculi dicitur: tam tentorium militum quam tugurium siue casa pauperum/et etiam tabna- culum mercium siue rerum venalium locum. Aliud

qui ignorabat ioseph. Et ait b ad populum suum: Ecce popu- lus filiorum israel multus et fortior nobis est: Venite sa- pienter opprimam: cum: ne forte multiplicet: et si iugue- rit contra nos bellum/ adda- tur inimicis nostris/expugna- tisque nobis egrediatur e ter- ra. Preposuit itaque eis ma- gistros operum ut affligeret eos oneribus. Edificaueruntque vrbes tabnaculoz pharao- ni/ phiton et rameses. Quoties opprimebant eos/ tanto magis multiplicabant et cre- scebant. Oderantque filios israel egyptii: et affligebant illudentes eis et inuidentes: atque ad amaritudinem perdu- cebant vitam eorum operibus duris luti et lateris: omni- que famulatu quo in terra opibus premebant. Dixit autem rex egypti obstetricibus hebreo- rum: quoniam vna vocabatur sepho- ra: altera phua: precipiens eis: Quando obstetricabitur hebreas/ et parit tempus ad- uenerit: si masculus fuerit/ int-

replete aquas maris. In aquis enim maris. i. in amaritudine cre- scunt et multiplicantur boni. k. Oderantque. Prouerbi. xxxix. b. Viri sanguinum oderunt simplices. Job. xv. c. Si mundus vos odit etc. l. Et affligebat etc. Tris inueniunt hic que sunt peccato: In peccato/ afflictio: in breui vsu/ illusio: in fine amaritudo. Unde beatus Bernardus. Voluptas gutturis que tan- ta hodie estimatur/ vir duorum obtinet latitudinem digitorum: et hu- sus tam modice partis tam exigua delectatio/ contra parat sol- licitudinem: contra deinde molestiam parit: hinc modum struosi/ renes dilatant et humeri: hinc tumores vteri non tam impinguant quam impingunt aruina: et dum carnis ossa non sustinet/ morbi va- rii generantur: Sic libidinis illecebra vorago carnis laboribus et dispeditur in fenum et famem et honoris: aut in vitium ipsi periculo con- parat: cui appetit anxietas et recordatio: ac abominatio et ignominie: exitus penitentis et verecundie plenius esse dinoscitur. Nota dicitur propter peccatum nostra afflictio fuit in flagellatio: illusio in faciei velatio: amarificatio fuit in fellis potatio. Ter autem illu- sum est christo. Primo quoniam velata facie dicebat ei: Propheti- ca christe etc. Secundo illusum ab herode in veste alba. Tertio in re- gio habitu: quoniam induratum est purpura/ coronam spinam portans in capi- te: et arundinem tenens in manu. Sic diabolus illudit peccato: Primo quoniam excecatur eum/ ne attendat peccati qualitatem. i. vilitatem: et pene- trationem. i. dei iusticiam. Secundo illudit ei in veste alba per simulatio- nem. Tertio illudit quoniam propter hypocrisim quod assumit in platu: et dicit ei corona spinea. i. mitra pontificalis: et baculum arundinis. i. baculum pastorale/ fragilis et manu perforans.

Moraliter. Et etiam opus Virgines diaboli sunt: que exteri carnis in- tegritate custodiunt: sed intus meritis diuersis vitij sunt corrupte. Et est nouitas duplex: Quaedam bona: quedam mala. Bona triplex: Nouitas potentie. Ecclesi. xxxvj. a. Inno- ua signa: imuta mirabilia. Nouitas gratie. ij. Cor. v. d. Vetera transierunt/ et ecce noua facta sunt omnia. Nouitas glorie. Apoc. xxi. b. Ecce noua facta omnia. Nouitas mala triplex: Vanitatis. i. Timoth. vj. d. Prophanas vocum nouitates deuita. Item curiositatis. Act. xvij. e. Athenienses omnes et adueniunt hospites ad nihil aliud vacabant/ nisi aut dicere aut audire aliquid nouum. Item impietatis. ut hic. b. Surrexit rex novus. b. Et ait ad populum suum. Populus diaboli/ maligni spiritus et pueri homines. Hac duplici acie impugnat populum dei. Maligni enim spiritus intus temptant: pueri homines exterius plequunt. Thren. i. g. Foris interficit gladius/ et domi mors est similis. In interioribus substantia: alij exteriorum auferre nituntur. Eph. vj. b. Non est nobis colluctatio aduersus etc. Sed ab vtriusque li- berat dominus. Unde psalmus. Cadent a latere tuo etc. c. Sapien- ter opprimam. In eo quod dicitur/ Sapiens/ notat astutia dia- boli: per quam seducit. In eo quod dicitur/ Opprimam/ notat pote- tia diaboli: per quam seductam animam opprimit violent. Huius autem dicitur primo sapiens: et postea opprimam: quia diabolus primo non habet potestatem in homine: sed per blanditias sedu- cit: seductum postmodum opprimit violentem. Unde quidam/ cre- do beatus Bernardus. Ne accedat dicentibus/ incuruare: nec cre- das adhiaculis/ ut transeam: Non enim transeunt sed herent: ex quo semel suppositueris corpus tuum/ et terram et vias transeuntibus/ inuidatio transeuntium surgere non permittit. Job. xx. d. Uadent et venient super eum horribiles. e. Edificaueruntque vrbes ta- bernaculoz/ sicut corpora nostra. Job. xv. d. Ignis deuora- bit ta-

bit tabnaculo eorum/ qui munera libenter accipiunt. Heb. xij. b. Habemus altare etc. f. Arbes tabernaculoz edificati/ qui corpori suo prouident vel delicias vel diuitias vel honores. g. Phiton/ interpretatur os abyssi vel defectio: et significat cupiditatem: que sicut infernum sariari non potest: sic nec illa. Du- tus tabnaculi urbem edificat/ qui seruitur p ecclesia vel redditu/ vel prebenda. Singu- la enim obsequia/ que hoc intuitu impenduntur/ quasi singuli lapides in hoc edificio ponuntur. h. Rameses/ interpretatur como- ditio tinearum/ vel malicia decurrens: et signifi- cat luxuriam: que sicut tinea de carne exor- ta/ carnem consumit. Huius ergo tabnaculi ur- bem edificat/ qui gula vel rerum diuitias per- curat. Deliopolis interpretatur ciuitas solis: et significat superbiam. Hanc urbem edificat/ qui honores huius seculi ambit: ut super alios videatur. De tres ciuitates sunt in egypto: id est in mundo: quod omne quod est in mundo etc. i. Job. ij. c. Et in his vrbibus edificandis multus labor est: totus tamen credit pharaoni: id est diabolo. Unde Prouerbi. v. b. Ne des alienis honorem tuum: et anos tuos crudeli etc. Item Prouerbi. vij. c. Comederunt alieni robur eius. q. d. Non tibi sed pharaoni laboras. Et con- uerso iusti. Prouerbi. xvj. d. Nisi laboraueris la- tibi etc. Et Prouerbi. xxv. d. Laborer manus tuas etc. Et nota quod dicitur/ manducabis/ non manducas. Quidam enim labores suos hic manducant/ de suis opibus gloriantes. Matth. vj. a. Amicus dico vobis/ receperunt mercedem suam. Has tres ciuitates destruere et alias finaliter edificare venit dominus: Hauptate: castitate: humilitate. Et has primo in se exhibuit: postea eas alijs predicauit. Matthe. xxxj. d. Re- uertere virgo filia israel ad ciuitates tuas istas. De tres sunt in iudea: in his edificandis non est multus labor: et tamen magna vtilitas. Matth. xj. d. Discite a me: quoniam mihi etc. l. Quoties opprimebant. Sic boni quanto magis tribulantur/ tanto amplius proficiunt in bono. Nam virtus in infirmitate perficitur. ij. Cor. xij. c. Et ibidem. d. Cum infirmior/ tunc potens sum etc. Bern. i. d. Crescite et multiplicamini: Et sequitur: Et

replete aquas maris. In aquis enim maris. i. in amaritudine cre- scunt et multiplicantur boni. k. Oderantque. Prouerbi. xxxix. b. Viri sanguinum oderunt simplices. Job. xv. c. Si mundus vos odit etc. l. Et affligebat etc. Tris inueniunt hic que sunt peccato: In peccato/ afflictio: in breui vsu/ illusio: in fine amaritudo. Unde beatus Bernardus. Voluptas gutturis que tan- ta hodie estimatur/ vir duorum obtinet latitudinem digitorum: et hu- sus tam modice partis tam exigua delectatio/ contra parat sol- licitudinem: contra deinde molestiam parit: hinc modum struosi/ renes dilatant et humeri: hinc tumores vteri non tam impinguant quam impingunt aruina: et dum carnis ossa non sustinet/ morbi va- rii generantur: Sic libidinis illecebra vorago carnis laboribus et dispeditur in fenum et famem et honoris: aut in vitium ipsi periculo con- parat: cui appetit anxietas et recordatio: ac abominatio et ignominie: exitus penitentis et verecundie plenius esse dinoscitur. Nota dicitur propter peccatum nostra afflictio fuit in flagellatio: illusio in faciei velatio: amarificatio fuit in fellis potatio. Ter autem illu- sum est christo. Primo quoniam velata facie dicebat ei: Propheti- ca christe etc. Secundo illusum ab herode in veste alba. Tertio in re- gio habitu: quoniam induratum est purpura/ coronam spinam portans in capi- te: et arundinem tenens in manu. Sic diabolus illudit peccato: Primo quoniam excecatur eum/ ne attendat peccati qualitatem. i. vilitatem: et pene- trationem. i. dei iusticiam. Secundo illudit ei in veste alba per simulatio- nem. Tertio illudit quoniam propter hypocrisim quod assumit in platu: et dicit ei corona spinea. i. mitra pontificalis: et baculum arundinis. i. baculum pastorale/ fragilis et manu perforans.

replete aquas maris. In aquis enim maris. i. in amaritudine cre- scunt et multiplicantur boni. k. Oderantque. Prouerbi. xxxix. b. Viri sanguinum oderunt simplices. Job. xv. c. Si mundus vos odit etc. l. Et affligebat etc. Tris inueniunt hic que sunt peccato: In peccato/ afflictio: in breui vsu/ illusio: in fine amaritudo. Unde beatus Bernardus. Voluptas gutturis que tan- ta hodie estimatur/ vir duorum obtinet latitudinem digitorum: et hu- sus tam modice partis tam exigua delectatio/ contra parat sol- licitudinem: contra deinde molestiam parit: hinc modum struosi/ renes dilatant et humeri: hinc tumores vteri non tam impinguant quam impingunt aruina: et dum carnis ossa non sustinet/ morbi va- rii generantur: Sic libidinis illecebra vorago carnis laboribus et dispeditur in fenum et famem et honoris: aut in vitium ipsi periculo con- parat: cui appetit anxietas et recordatio: ac abominatio et ignominie: exitus penitentis et verecundie plenius esse dinoscitur. Nota dicitur propter peccatum nostra afflictio fuit in flagellatio: illusio in faciei velatio: amarificatio fuit in fellis potatio. Ter autem illu- sum est christo. Primo quoniam velata facie dicebat ei: Propheti- ca christe etc. Secundo illusum ab herode in veste alba. Tertio in re- gio habitu: quoniam induratum est purpura/ coronam spinam portans in capi- te: et arundinem tenens in manu. Sic diabolus illudit peccato: Primo quoniam excecatur eum/ ne attendat peccati qualitatem. i. vilitatem: et pene- trationem. i. dei iusticiam. Secundo illudit ei in veste alba per simulatio- nem. Tertio illudit quoniam propter hypocrisim quod assumit in platu: et dicit ei corona spinea. i. mitra pontificalis: et baculum arundinis. i. baculum pastorale/ fragilis et manu perforans.

replete aquas maris. In aquis enim maris. i. in amaritudine cre- scunt et multiplicantur boni. k. Oderantque. Prouerbi. xxxix. b. Viri sanguinum oderunt simplices. Job. xv. c. Si mundus vos odit etc. l. Et affligebat etc. Tris inueniunt hic que sunt peccato: In peccato/ afflictio: in breui vsu/ illusio: in fine amaritudo. Unde beatus Bernardus. Voluptas gutturis que tan- ta hodie estimatur/ vir duorum obtinet latitudinem digitorum: et hu- sus tam modice partis tam exigua delectatio/ contra parat sol- licitudinem: contra deinde molestiam parit: hinc modum struosi/ renes dilatant et humeri: hinc tumores vteri non tam impinguant quam impingunt aruina: et dum carnis ossa non sustinet/ morbi va- rii generantur: Sic libidinis illecebra vorago carnis laboribus et dispeditur in fenum et famem et honoris: aut in vitium ipsi periculo con- parat: cui appetit anxietas et recordatio: ac abominatio et ignominie: exitus penitentis et verecundie plenius esse dinoscitur. Nota dicitur propter peccatum nostra afflictio fuit in flagellatio: illusio in faciei velatio: amarificatio fuit in fellis potatio. Ter autem illu- sum est christo. Primo quoniam velata facie dicebat ei: Propheti- ca christe etc. Secundo illusum ab herode in veste alba. Tertio in re- gio habitu: quoniam induratum est purpura/ coronam spinam portans in capi- te: et arundinem tenens in manu. Sic diabolus illudit peccato: Primo quoniam excecatur eum/ ne attendat peccati qualitatem. i. vilitatem: et pene- trationem. i. dei iusticiam. Secundo illudit ei in veste alba per simulatio- nem. Tertio illudit quoniam propter hypocrisim quod assumit in platu: et dicit ei corona spinea. i. mitra pontificalis: et baculum arundinis. i. baculum pastorale/ fragilis et manu perforans.

replete aquas maris. In aquis enim maris. i. in amaritudine cre- scunt et multiplicantur boni. k. Oderantque. Prouerbi. xxxix. b. Viri sanguinum oderunt simplices. Job. xv. c. Si mundus vos odit etc. l. Et affligebat etc. Tris inueniunt hic que sunt peccato: In peccato/ afflictio: in breui vsu/ illusio: in fine amaritudo. Unde beatus Bernardus. Voluptas gutturis que tan- ta hodie estimatur/ vir duorum obtinet latitudinem digitorum: et hu- sus tam modice partis tam exigua delectatio/ contra parat sol- licitudinem: contra deinde molestiam parit: hinc modum struosi/ renes dilatant et humeri: hinc tumores vteri non tam impinguant quam impingunt aruina: et dum carnis ossa non sustinet/ morbi va- rii generantur: Sic libidinis illecebra vorago carnis laboribus et dispeditur in fenum et famem et honoris: aut in vitium ipsi periculo con- parat: cui appetit anxietas et recordatio: ac abominatio et ignominie: exitus penitentis et verecundie plenius esse dinoscitur. Nota dicitur propter peccatum nostra afflictio fuit in flagellatio: illusio in faciei velatio: amarificatio fuit in fellis potatio. Ter autem illu- sum est christo. Primo quoniam velata facie dicebat ei: Propheti- ca christe etc. Secundo illusum ab herode in veste alba. Tertio in re- gio habitu: quoniam induratum est purpura/ coronam spinam portans in capi- te: et arundinem tenens in manu. Sic diabolus illudit peccato: Primo quoniam excecatur eum/ ne attendat peccati qualitatem. i. vilitatem: et pene- trationem. i. dei iusticiam. Secundo illudit ei in veste alba per simulatio- nem. Tertio illudit quoniam propter hypocrisim quod assumit in platu: et dicit ei corona spinea. i. mitra pontificalis: et baculum arundinis. i. baculum pastorale/ fragilis et manu perforans.

replete aquas maris. In aquis enim maris. i. in amaritudine cre- scunt et multiplicantur boni. k. Oderantque. Prouerbi. xxxix. b. Viri sanguinum oderunt simplices. Job. xv. c. Si mundus vos odit etc. l. Et affligebat etc. Tris inueniunt hic que sunt peccato: In peccato/ afflictio: in breui vsu/ illusio: in fine amaritudo. Unde beatus Bernardus. Voluptas gutturis que tan- ta hodie estimatur/ vir duorum obtinet latitudinem digitorum: et hu- sus tam modice partis tam exigua delectatio/ contra parat sol- licitudinem: contra deinde molestiam parit: hinc modum struosi/ renes dilatant et humeri: hinc tumores vteri non tam impinguant quam impingunt aruina: et dum carnis ossa non sustinet/ morbi va- rii generantur: Sic libidinis illecebra vorago carnis laboribus et dispeditur in fenum et famem et honoris: aut in vitium ipsi periculo con- parat: cui appetit anxietas et recordatio: ac abominatio et ignominie: exitus penitentis et verecundie plenius esse dinoscitur. Nota dicitur propter peccatum nostra afflictio fuit in flagellatio: illusio in faciei velatio: amarificatio fuit in fellis potatio. Ter autem illu- sum est christo. Primo quoniam velata facie dicebat ei: Propheti- ca christe etc. Secundo illusum ab herode in veste alba. Tertio in re- gio habitu: quoniam induratum est purpura/ coronam spinam portans in capi- te: et arundinem tenens in manu. Sic diabolus illudit peccato: Primo quoniam excecatur eum/ ne attendat peccati qualitatem. i. vilitatem: et pene- trationem. i. dei iusticiam. Secundo illudit ei in veste alba per simulatio- nem. Tertio illudit quoniam propter hypocrisim quod assumit in platu: et dicit ei corona spinea. i. mitra pontificalis: et baculum arundinis. i. baculum pastorale/ fragilis et manu perforans.

replete aquas maris. In aquis enim maris. i. in amaritudine cre- scunt et multiplicantur boni. k. Oderantque. Prouerbi. xxxix. b. Viri sanguinum oderunt simplices. Job. xv. c. Si mundus vos odit etc. l. Et affligebat etc. Tris inueniunt hic que sunt peccato: In peccato/ afflictio: in breui vsu/ illusio: in fine amaritudo. Unde beatus Bernardus. Voluptas gutturis que tan- ta hodie estimatur/ vir duorum obtinet latitudinem digitorum: et hu- sus tam modice partis tam exigua delectatio/ contra parat sol- licitudinem: contra deinde molestiam parit: hinc modum struosi/ renes dilatant et humeri: hinc tumores vteri non tam impinguant quam impingunt aruina: et dum carnis ossa non sustinet/ morbi va- rii generantur: Sic libidinis illecebra vorago carnis laboribus et dispeditur in fenum et famem et honoris: aut in vitium ipsi periculo con- parat: cui appetit anxietas et recordatio: ac abominatio et ignominie: exitus penitentis et verecundie plenius esse dinoscitur. Nota dicitur propter peccatum nostra afflictio fuit in flagellatio: illusio in faciei velatio: amarificatio fuit in fellis potatio. Ter autem illu- sum est christo. Primo quoniam velata facie dicebat ei: Propheti- ca christe etc. Secundo illusum ab herode in veste alba. Tertio in re- gio habitu: quoniam induratum est purpura/ coronam spinam portans in capi- te: et arundinem tenens in manu. Sic diabolus illudit peccato: Primo quoniam excecatur eum/ ne attendat peccati qualitatem. i. vilitatem: et pene- trationem. i. dei iusticiam. Secundo illudit ei in veste alba per simulatio- nem. Tertio illudit quoniam propter hypocrisim quod assumit in platu: et dicit ei corona spinea. i. mitra pontificalis: et baculum arundinis. i. baculum pastorale/ fragilis et manu perforans.

replete aquas maris. In aquis enim maris. i. in amaritudine cre- scunt et multiplicantur boni. k. Oderantque. Prouerbi. xxxix. b. Viri sanguinum oderunt simplices. Job. xv. c. Si mundus vos odit etc. l. Et affligebat etc. Tris inueniunt hic que sunt peccato: In peccato/ afflictio: in breui vsu/ illusio: in fine amaritudo. Unde beatus Bernardus. Voluptas gutturis que tan- ta hodie estimatur/ vir duorum obtinet latitudinem digitorum: et hu- sus tam modice partis tam exigua delectatio/ contra parat sol- licitudinem: contra deinde molestiam parit: hinc modum struosi/ renes dilatant et humeri: hinc tumores vteri non tam impinguant quam impingunt aruina: et dum carnis ossa non sustinet/ morbi va- rii generantur: Sic libidinis illecebra vorago carnis laboribus et dispeditur in fenum et famem et honoris: aut in vitium ipsi periculo con- parat: cui appetit anxietas et recordatio: ac abominatio et ignominie: exitus penitentis et verecundie plenius esse dinoscitur. Nota dicitur propter peccatum nostra afflictio fuit in flagellatio: illusio in faciei velatio: amarificatio fuit in fellis potatio. Ter autem illu- sum est christo. Primo quoniam velata facie dicebat ei: Propheti- ca christe etc. Secundo illusum ab herode in veste alba. Tertio in re- gio habitu: quoniam induratum est purpura/ coronam spinam portans in capi- te: et arundinem tenens in manu. Sic diabolus illudit peccato: Primo quoniam excecatur eum/ ne attendat peccati qualitatem. i. vilitatem: et pene- trationem. i. dei iusticiam. Secundo illudit ei in veste alba per simulatio- nem. Tertio illudit quoniam propter hypocrisim quod assumit in platu: et dicit ei corona spinea. i. mitra pontificalis: et baculum arundinis. i. baculum pastorale/ fragilis et manu perforans.

replete aquas maris. In aquis enim maris. i. in amaritudine cre- scunt et multiplicantur boni. k. Oderantque. Prouerbi. xxxix. b. Viri sanguinum oderunt simplices. Job. xv. c. Si mundus vos odit etc. l. Et affligebat etc. Tris inueniunt hic que sunt peccato: In peccato/ afflictio: in breui vsu/ illusio: in fine amaritudo. Unde beatus Bernardus. Voluptas gutturis que tan- ta hodie estimatur/ vir duorum obtinet latitudinem digitorum: et hu- sus tam modice partis tam exigua delectatio/ contra parat sol- licitudinem: contra deinde molestiam parit: hinc modum struosi/ renes dilatant et humeri: hinc tumores vteri non tam impinguant quam impingunt aruina: et dum carnis ossa non sustinet/ morbi va- rii generantur: Sic libidinis illecebra vorago carnis laboribus et dispeditur in fenum et famem et honoris: aut in vitium ipsi periculo con- parat: cui appetit anxietas et recordatio: ac abominatio et ignominie: exitus penitentis et verecundie plenius esse dinoscitur. Nota dicitur propter peccatum nostra afflictio fuit in flagellatio: illusio in faciei velatio: amarificatio fuit in fellis potatio. Ter autem illu- sum est christo. Primo quoniam velata facie dicebat ei: Propheti- ca christe etc. Secundo illusum ab herode in veste alba. Tertio in re- gio habitu: quoniam induratum est purpura/ coronam spinam portans in capi- te: et arundinem tenens in manu. Sic diabolus illudit peccato: Primo quoniam excecatur eum/ ne attendat peccati qualitatem. i. vilitatem: et pene- trationem. i. dei iusticiam. Secundo illudit ei in veste alba per simulatio- nem. Tertio illudit quoniam propter hypocrisim quod assumit in platu: et dicit ei corona spinea. i. mitra pontificalis: et baculum arundinis. i. baculum pastorale/ fragilis et manu perforans.

127.

In floribus M. 6. ca. 28.

Matth. 26. g. Luc. 23. b. Job. 19. a.

etiam opus tam graue quam seruile imposuit illis: ut scilicet lutum placentiarum et viscum in cophinis exportaret. De quo legitur in Psalms. **Ps. 80.** **Q**uasi cophinibus seruierunt. Tertium etiam addidit opus secundum Iosephum: ut scilicet diuideret flumen per plures riuulos ad irrigationem agrorum: et circumdaret ciuitates fossatis: ne eas fluuius inundaret.

Si femina reseruate: **L**u- quia fragilis sexus nocere non poterat: tum quia libidinis egyptiorum deseruaret: tum quia scriba quidam sacrorum prederat regi: eo tempore masculum in israel nasciturum qui regnum egypti humiliaret: et animi uirtute trascenderet inuiseros.

Non sunt. **S**lo. **T**imore mortis metunt: sed timore dei seruauerunt pueros. **I**lud puniendum: **H**renu- neradu. **C** Bene ergo fecit deus.

Ergo q. timuerit deus: q. d. Non quia menti te sunt: sed quia timetes deus: pueros seruauerunt. Sed querit de mendacio isto: utrum fuerit peccatum mortale an ueniale. **A**ug. de mendacio obstericu dicit: q. ueniale: nec credendum eis qui dicunt remuneratas per mendacio: Pietas enim in eis remunerata est non mendacium. **U**nde Gregorius: **S**umme caueat mendacium: quousit sit culpe leuior: si quis mensat prestado bnficiu. **H**oc q. pfecti fugiunt: ut nec uita cuiusq. eoz mendacio defendat: ne noceat aie sue dñi qrit. **P**desse carni aliene. **I**lud ho facile abstergit: qd mater boni opis pietas comitat. **S**ic uidet q. ta hz Gregorius. q. fm Aug. q. mendaciu obstericu fuerit ueniale. **C**otra: dicit Gregorius. q. merces bonitatis earu potuit i etna uita retribui: **S**z p culpa mendacii i terrenam copensatione declinata e: q. mendaciu abstulit eis remuneratione uita etne: hz hñ pot auferre nisi pctm mortale: q. mendaciu earu fuit mortale pctm. **A**d hñ e comunis opinio: et uera e q. mendaciu obstericu fuit pctm ueniale: **D**entite sunt enim timore mortis: et amore uite presentis: qd impediuit eas ne gra eis daretur. **S**icut enim aliqs existes i mortali pcto: bonis operibus occasionalit quodammodo se reddit idoneu: ut ei gra pferatur: qua collata potest mereri uita etna: sed si sequat malum opus: etiaz ueniale: facit ut bona opa precedentia non sint occasio gratie pferende: ita mendacio isto abstulerunt sibi obsterices gratia: quia reddiderunt se min⁹ idoneas ad habendam gratia qua mereri poterat uitam etnam. **E**t ob hoc dicit Gregorius: q. pro culpa mendacii merces benignitatis earu declinata fuit in terrenam mercedem. **E**dificauit. **A**d litteram cum essent paupes: locupletauit eas: uel cu essent steriles: fecundauit.

Expositio Capituli II. **B**ressus est uir: **M**oie amram uel amramis. **F**uxore: **M**oie iocabeth. **A**mram autem uolebat accedere ad uxorem suam. **P**pter edictum regis: males carere liberis q. pcreare in necem. **C**ui dñs per somnium assistit

vt dicit Iosephus: dicens: ne timeret cognoscere uxorem suam: quia puer quem timebat egypti: erat nasciturus ex eo: et etiam d sacerdotio aaron significauit: **F**ecitq. amram ut dixit ei dominus: et concepit iocabeth: et peperit filium sub silentio: id est sine magno clamore: quia dolores partus non multum infirunt.

In ca: **r**ecto: id est in ripa ubi crescut carices: herba scilicet acuta et scindens. **U**nde Virgilius: **E**t carice pastus acuta. **S**ozore: maria. s. ut dicunt heretici. **C**onsiderante euentus rei: ex pcepto matris. **F**ilia pharaonis: **t**hermut: ut dicunt. **I**nder crepidine alui: id est super oram ripe fluminis. **I**n papyrione: id est in loco ubi crescit papyrus: id est iuncus: unde fit pergamentum in quo scribitur. **M**isera: **S**ic enim dñs uenustauerat infantem: ut etiaz ab hostibus amaret: et dignus amemero haberetur. **S**icut legitur de sancto sebastiano: **N**ecessitate erat ut quem diuina pfuderat gratia: ab oibus amaretur.

Cui sozore pue. **C**um plures egyptie admouisset uera: puer auertebat faciem: **T**uc ait maria: **F**ortybera sue gens sequi: et adduxit thermut iocabeth quasi aliena: et statim accessit ad uera ei.

Moyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

ficite illuz: si femina reseruate. **T**imuerunt autem obstetrices deum: et non fecerunt iuxta preceptum regis egypti: sed conseruabant mares. **Q**uibus accersit ad se rex ait: **Q**uid nam est hoc quod facere uoluitis: ut pueros seruaretis: **Q**ue responderunt: **N**on sunt hebreę sicut egyptie mulieres: **I**psę enim obstetricandi habet scientiaz: et prius quam ueniamus ad eas pariuunt. **B**ene ergo fecit deus obstetricibus: et creuit populus: confortatusq. est nimis. **E**t quia timuerunt obstetrices deum: edificauit illis domos. **P**recepit ergo pharao omni populo suo dicens: **Q**uicquid masculini sexus natum fuerit in flumem pijcite: quicquid feminei reseruate.

Bressus est. **C**a. II. **P** hoc uir de domo leui: accepta uxore stirpis sue: **Q**ue cepit et peperit filium: et uidens eum elegantem abscondit tribus mensibus. **C**uq. iam celare non

posset: **S**upsit fiscellaz scirpam: et liniuit eam bitumie ac picce: **P**osuitq. intus infantulum: et exposuit eum in carecto ripę flumis: **S**tate pcul sozore ei: et pderate euentu rei. **E**cce aut descendeat filia pharaonis ut lauaret in flumie: et puellę ei gradiebant per crepidine alui. **Q**ue cu uidisset fiscellam in papyrione: **M**isit unam e famulabus suis: et allatam apies: cernensq. i ea paruulum uagietem: **M**isera ei ait: **D**e infantibus hebreoz e hoc. **C**ui sozore pueri: **U**is inquit ut uada et uoce tibi mulierem hebream: quam nutrire possit infantulum: **R**ndit: **U**ade. **P**erterit puella: et uocauit matrem eius. **A**d quam locuta filia pharaonis: **A**ccipe ait puerum istum et nutri mihi: ego tibi dabo mercedem tuam. **S**uscepit mulier et nutriuit puerum adultumq. tradidit filie pharaonis. **Q**uem illa adoptauit in locum filij: uocauitq. nomen eius moyses: dicens:

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut decetero timore caream: et uoluit irruere in eum: sed auxilio regis liberatus: et persuasione cuiusdam sapientis: qui per ignorantiam puerilem hoc factus asserbat. **I**n huius rei argumeto puero obrulit puernas: quas puer ori apposuit: et lingue summitate corruptis: **U**ñ hebrei impeditoris lingue est fuisse aurumant. **T**ate ho pulchritudinis fuit: ut dicit Iosephus: ut nullus adeo seuerus esset: ut non aspectui eius adhereret. **D**ulcius dum eum cernerent per plateas ferri: occupaciones quibus studebat: **D**erebant. **M**oyles ho factus adultus: uir bellicosus et pitissimus armorum fuit. **E**thiopes ho uastauerat egyptum usq. mephim et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptie: **A**cciperunt responsum: ut auxiliatore hebreo uerent: et uix obtinuerunt a thermut ut exercitum quem parauerant pfererent moysen ducem: pntis sacramentis ne ei noceret. **Q**ui per terram duxit exercitum itinere breuiori: ut improuisos ethiopes pueniret. **I**ter ho faciens per loca plena serpentibus: tulit i arcis papyrii ibices. i. ciconias egyptias: castraq. metarus pferbat eas: ut serpentes deuoraret: et ita tutus per noctem

statim accessit ad uera ei. **M**oyles. **E**gypti enim mos dicit aqua: is saluarum. **D**icit cum thermut qudam die obrulit pharaoni moysen: ut et ipse est in filium adoptaret: **A**d miras aut rex pueri uenustare: coronam suam quam tunc forte gestabat: iposuit capiti suo. **P**uer aut coronam ptecit in terras: et fregit: in quo erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. **Q**uod uides sacerdos: **H**eliopoleos stas a latere regis: **E**xclamauit: **H**ic est puer quem nob dñs occidendum monstrauit: ut dec

transibat exercit: Tadem puentos ethiopes expugnans in/ cludit in saba regia ciuitate: Quā cū diuini obsedisset/ oculos suos iniecit in eū tharmis/ filia regi ethiopū: et ex p̄dicto tra/ didit ei ciuitatē si duceret eā in vxorē: et ita factū est: Prop̄ quā aaron et maria postea iurgati sunt p̄tra moysen/ Numeri xij. a. Dum autē redi/ re vellet moyses/ non acq̄uit vxorē. p̄inde moyses tanq̄ vir pe/ rit/ astroz/ duas ima/ gines sculpsit in gem/ mis/ huius efficaciz: vt altera memoriā/ alte/ ra obliuionem p̄fer/ ret. Cūq̄ paribus oculis eas inseruisset/ alterū. s. obliuiois anu/ lū vxorē dedit: alterū sibi retinuit: et ita mul/ er obliuisci cepit amo/ ris moysi: et p̄missus est in egyptū reuerti.

Ad fratres: In iudeos. s. b. **Curum egyptū** p̄fectū ope/ ris sui et lateri/ q̄ p̄e/ rant magis hebreis.

Abscodit sabu/ lo. Querit Aug⁹ q̄re moyses interfecit egyptū: cum nullaz in eo haberet iurisdictionē. Et soluit q̄ diuinitus inspirat⁹ h̄ fecit: s. scri/ ptura taceat. Qd̄ p̄: qz stephan⁹ in Act. vij. c. dicit q̄ purabar aliq̄s iudeos intellige/ re sicut ipse intellige/ bat in spū: q̄ p̄ manū illius erat dñs libera/ tur hebreos d̄ manu pharaonis.

Verbum istud: id ē res/ bui⁹ sibi. Simile Esa. xxxij. b. Nō fuit ver/ bū in domo regis/ qd̄ non ostenderet eis.

Timuit moyses. Contrariū Heb. xj. e. fide moyses fu/ git in egyptū nō veri/ tus maiestātē regis. Sic p̄mo timuit: postea missus est a dño nō timuit. Vel aliter timore p̄passiois timuit/ vt hic dicitur: nō timore passiois/ vt dicit Heb. xj. e. f. **Qui fugiens:** p̄ desertū/ vbi ciboz inopiā virtute tolerātie supauit/ vt di/ cit Joseph⁹.

Juxta puteū: ppe ciuitatez madian/ sic dicit a quodā filio abrag de cethura: vt dicitū ē Gen. xxv. a. **Erāt autē sacerdoti:** id ē primari/ q̄ antiq̄tus sacerdos dicebat. p̄riū s̄o nomē illius sacerdotis erat raguel/ agno/ minar ietro/ cognoiatus cineus.

Mortuus est rex/ amonēphis: sub quo nar⁹ est moyses. **Ab operib⁹:** id est p̄p̄ onera opis. **Filios israel:** Prop̄ merita pa/ trū respexit filios. **Et cognouit eos:** id est cogno/ scere se ostendit.

Expositio Ca. III

Moyses autē pascebat oues ietro/ cognati: id est soceri. **Ad montē dei oreb** Sinai mons ē in p̄sinio arabie et iudee: q̄ in q̄dā sui p̄e dicit oreb: et erat ad pasturā ouīū egressi/ herbis abundāis: s. pastozes illuc accedere nō audebāt: tum qz excelsus: tum quia opinio

erat deum ibi habitare. **Rubi** In rubo ignis **Allegorice:** n. **M**oyses autē pascebat. **D**oyles/ lex/ q̄ pascebat iudeos. q. brutos et simplices. **P**etro sa/ cerdotis madian. Sacerdotiū legale ē: cui bñ puenit no/ mē madian/ qd̄ interpretat flux⁹: qz durauit ad tps. s. Christi

Allegorice

Respōderūt: Vir egypti/ li/ berauit nos d̄ manu pasto/ rū. In sup̄ et hausit aquā no/ biscū: potūqz dedit ouibus. **At ille:** Ubi est inq̄r: Quare dimisistis hominez: Tocate eū vt comedat panē. Jura/ uit ergo moyses q̄ habitaret cū eo. Accepitqz sephoram filiā ei⁹: quē peperit ei filium quē vocauit gersan dicens: Aduena fui in terra aliena. Alterū vō peperit: quē vo/ cauit eliezer dicens: De⁹ enī p̄ris mei adiutor me⁹: et eri/ puit me d̄ manu pharaonis.

Post multū vō tps mortu/ us est rex egypti. Et ingemi/ scentes filij israel p̄pter opa vociferati sunt. Ascenditqz clamor eoz ad deū ab opē/ ribus: et audiuit gemitū eoz ac recordatus est federis qd̄ pepigerat cū abraaz/ isaac et iacob. Et respexit dñs filios israel/ et cōguit eos. **Ca. III**

Moyses autē pa/ scebatur oues ietro co/ gnati sui sacerdotis p̄ madian. Cūqz minasset gre/ gē ad interiora deserti/ venit q̄ ad montē dei oreb. Appa/ ruitqz ei dñs in flāma ignis

de medio rubi: et videbat q̄ rubus arderet et nō cōbure/ ret. Dixit ḡ moyses: Uadā

significat qd̄ pungens malicia iudeozum increpatur a chri/ sto: sed non consumitur. Unde Diere. vij. g. Frustra conflu/ uit confator: malitiz enim eozum non sunt consumptz. q. d. frustra est ignis in rubo: quia non est combustus. Vel ignis i rubo/ virginitas i partu virginis illibatē. Uñ carat ecclesia: Rubum quem viderat moyses incombustum ē. Vel rubus incombustus/ humanitas christi a diuinitate non absorpta: vel ecclesia probata vel turbata tribulatione non consump/ pra. Hec oīa p̄uidebat lex et p̄dixit: P̄dixit enī pecca/ ta populū non p̄sumenda per christus. Deut. xxxj. d. dicitur moysi: Domies cū p̄ib⁹ tuis: et p̄p̄s iste p̄surgēs fornicabi/ tur. Item p̄dixit deus in homine. Deut. xviij. c. Prophe/ tam suscitabit vobis deus de fratribus ē. Et Dichez. v. a. Ex te mihi egredietur/ qui sit dominator in israel ē. Item partum in virgine. Esa. vij. c. Ecce virgo concipiet ē. Itēz tribulationem in ecclesia. Zach. xij. d. Ducam tertiaz partē per ignem ē. **Dixit ergo moyses: Uadā:** hoc est q̄ lex non cessauit procedere in obseruantia ceremonialiū:

D. Ps. 109.

7. 18. 22

A

In rubo ignis

Lex in synagoga. Spiritus in littera. Diuinitas in humanitate. Filius dei in utero virginis. Persecutio in ecclesia dei. Tribulatio in anima iusti.

Manc magnā.

Magna signantem.

Moyles moy ses. Sile Gen. xxi. c. dicitur: Abraam abraam. Et. i. Reg. iij. b. Samuel samu el. e. Solue cal/ ciamētū. Opera mortua dicit Inter/ lū. vel curam tempo/ raliū. Simile Josue v. d. Aliquādo calcia/ mentū in bono accipi/ tur. f. pro exēplis san/ ctōrū. i. xij. b. Calcia/ mēta habebitis i pe/ dibus: id est exempla sanctorū in affectibus. Eph. vi. c. Calciari pedes in preparatiōe euāgelij pacis. Cant. vij. a. Pulchri sunt gressus tui in calcia/ mentis filia pncipis. De abraā rē. Hac aucte vix dñs ptra saduceos: q dī/ cunt animas perire cū corpibus r nō esse re/ surrectionē. Matth. xxij. c. Dicit enī: De resurrectione mortuo/ rum non legistis qd dī/ ctum est: Ego suz de/ abraam rē. Non aut est deus mortuorū sed viuētū. Et noīant istī tres potē q alij: propter tres virtutes in quibus pūilegiari sunt: Abraā i fide: isa/ ac in spe: iacob in charitate. b. Vocauit eū: Doralif. Sponte sine vocatiōe pgebat moyles ad vidēdū: postea cū vocat vt mittat ad frēs: rfidit: Adsum. In quo ostendit q odium scīm/sponte querendū est: negociū sō scīm cuz in iun/ gatur/suscipiendū. Si nullus imponit: vacandū est veritati: Si imponit/suscipiendū est ppter pūm charitatē i. Sci/ ens dolore ei. Nota afflictionē vidit: clamores audiuit: dolore sciuit. Mā afflictio fit in corde: clamor in ore: dolor in corde. In quo moralif instruitur: contritio: confessio: satisfac/ tio. Quā cum viderit: audiuerit r sciuerit dñs: descēder vt li/ beret. k. Lacte r melle: id est q pascuis abūdat r arbo/ ribus. Per lac enī fertilitas pascuorū: per mel abūdantia ar/ boz designat: quia in arborib⁹ mellificat apes. Et i his duo bus pūstis bonitas terre. l. Signū q miserim te. Si/ gnū debet pcedere significatū: sed hoc posteri⁹ est significa/ to: quid est qd dicit: Ideo sic potest intelligi: Hoc hebrēis signū rē. q. d. Cum eduxeris populū/ videbis r cognosces q ego suz tecū: r eduxi te. Et hebrēi termināt hic versum: Hoc habebis signū qd miserim te. f. visio rubi/ que pcessit. m. Deus abraā. Ad h israeli patrū memoria pponit: vt cum intellexerint non esse deū recentē qui loquit: sed deū pa/ trum suoz / facilius acq̄scaut / r deum suū esse cognoscaut. n. Hoc nomē

B

Josue. 5. d. Act. 7. d. De pe. dif. a. c. sunt q

32. q. 4. c. recurat.

C

a et videbo visionē hanc ma/ gnā: quare non combura/ tur rubus. Cernens autem domin⁹ q pergeret ad vidē/ dum: vōcauit euz de medio rubi: r ait: Moyles moy/ ses. Qui respōdit. Adsum. b At ille: Nē appropies in/ quit huc. Solue calciamen/ tum de pedibus tuis: Locuf enī in quo stas/terra sancta f est. Et ait: Ego sum de⁹ pa/ tris tui: de⁹ abraam r de⁹ isaac et de⁹ iacob. Abscon/ dit moyles faciem suam: nō enim audebat respicere cō/ tra deum. Cui ait dñs: Elidi afflictionem populi mei in egypto: r clamorem eius au/ diui/ propter duritiam eorū qui p̄sūt operib⁹: et sciens dolorem eius: descēdi vt li/ berem eum de manibus egyptiorum: r educam de terra illa in terram bonam r spa/ ciosam: in terrā que fluit lac/ te r melle: ad loca chana/ nei r ethei r amorrei r phe/ recei r euei r hiebusi. Cla/ mor ergo filiorum israel ve/ nit ad me: vidiqz afflictio/ nem eorum qua ab egyptijs

n. Hoc nomē mibi ē. Joseph⁹ dicit q dñs dixit moyfi suam appellationē quā hoies p̄r nō audierit: nec mibi vas est dicere. i. facultas. q. d. Tanta est virt⁹ illius nois q non possem exp̄mere totā. Unde nomē illud dicit ineffabile: non qz nō debeat dici: sed qz virt⁹ eius nō potest exp̄mi: vel qz ab eis nō poterat itelligi. Est aut nomē illud tetragramaton. i. quatuor litteris scriptū. f. he/ ioth / vau/ herb: qd sonat pncipiū vi/ tē passiois iste. Hoc nomē erat scriptū in lamina

opprimunt. Sed veni/ mit/ tam te ad pharaonē: vt edu/ cas populū meū filios israel de egypto. Dixit moyles ad deum: Quis ego sum vt vadam ad pharaonē: r edu/ cam filios israel de egypto? Qui dixit ei: Ego ero tecū: et h habebis signū q mi/ serim te: Cum eduxeris po/ pulum meuz de egypto: im/ molabis deo super montem istum. Ait moyles ad deuz: Ecce ego vadam ad filios israel: r dicam eis: Deus pa/ trum vestrorum misit me ad vos. Si dixerint mibi/ quod est nomen eius: quid dicam eis? Dixit domin⁹ ad moy/ sen: Ego sum qui sum. Ait: Sic dices filiis israel: Qui ē misit me ad vos. Dixitqz ite/ rum deus ad moylen. Hec dices filiis israel: Domin⁹ deus patrum vestroz/ deus abraam r deus isaac r deus iacob misit me ad vos. Hoc nomen mibi est in eternum: et h memoriale meū in gene/ rationē r generationē. Cla/ de congrega seniores israel: et dices ad eos: Dñs deus

Allegorice donec offederet chri/ stum: ibi stetit. Unde Matth. xvij. a. In trāsfuratione moy/ ses r helias apparue/ rūt cū iesu. q. d. Hic ē cui phibuit⁹ testimo/ niū. An dicit lex: va/ daz r videbo: qz h ip/ sum p̄dicabat lex/ se duraturā donec p̄sen/ tialit videret christū. An Gen. xlij. b. Nō deficiet sceptrū d iu/ da rē. Ibidē. xlv. g. Jacob dicit: Adā r videbo ioseph anteqz moriar. Vidit enī lex qd p̄miserat ipletuz: et mortua ē: qsi vixi p̄prio partu extincta ē: dñs nob edidit dñs: pullo recepto/ matres p̄miserat/ auolare: sicut p̄cipit Deu. xxij. a. b. Vocauit eū de me. ru. Dñs de me/ dio rubi vocauit ad se moylen: qsi legē de medio traditionū hu/ manaz/ qd lex lacera/ bat/ purū elicit ille/ ctus. c. Moyles moy. Semiat nomē moyles p̄t fralez et

spūalē legi intellectū. q. d. Vocauit eū dñs vtrūqz ad se traxit: Mā chriſt⁹ r sacramēta legi seruauit ad lraz/ vt circūcisionē: et postea spūaliter esse intelligēda demonstrauit / quando h legem leprosum tetigit: Lu. v. c. In cēna fm litteram/ agnū paschalem comedit: Scdm spiritū seipsum verum agnū di/ scipulis dedit. d. Nē appropies: ad me: id est ad me/ os. q. d. Nolo vt mei obseruent ceremonias legis r seueri/ tatem. Unde christus irritauit legem quo ad figuras/ cuz le/ prosum tetigit: r quo ad seueritatem/ cum adulterā absoluit: Joh. viij. b. e. Solue calciamentū: id est litteralē in/ tellectū a iudeis in extremis t̄pib⁹ abice: qdū enī lex inter scorpiones: id est inter iudeos habitauit: necesse habuit cal/ ciari litterali intellectu. Unde Ezech. ij. c. Increduli r sub/ uersozes. Sed cum lex i sancta terra: id est ecclesia chriſti ste/ tit: tunc discalciauit se: r scorpionib⁹ calciamenta reliquit: r iam nuda ad christum accedit. Unde Gen. xxxix. c. Joseph egredit nud⁹ relicto pallio adultere. f. Ego suz de⁹ pa/ trū rē. Christus se dicit deum abraam/ vt ostēdat se non recentem sed eternū esse. Joh. viij. g. Abraā pater vester ex/ ultauit rē. h. Abscondit moyles. Lex retraxit certi/ monias suas viso dño. Unde est q p̄dicante dño/ siluit io/ hannes. q. d. iohānes: Soluo calciamentū r cedo alij sp̄saz.

* a. Ibinus rē.

Allegoria

D

E

Butb. 4. b.

vt dicitur hic. Qd̄ asit dicit Stephanus dupliciter soluitur. Dicitur enī quis potens in verbis: quia efficac̄ ad operandum: vel quia prudens in loquēdo: vel quia modus dicendi sit efficac̄: vel quia promptus ad loquendum. Tribus p̄mis modis fuit moyses potens in verbis: et non in ultimo.

Origen. aliter dicit. i. q̄ moyses fuit eloq̄ns simpliciter: sed habita collatione ad diuinum eloquium/se reputat ineloquentem: ideo posuit terminus scilicet ex quo cepit loqui cum domino.

Mortui sunt enim omnes: Pharaon. f. et cōplices sui. Vel plurale ponit p̄ singulari/si sol⁹ pharaon querebat eum.

Tulit q̄ moyses uxorem suam et filios suos. **D**icit dicit q̄ moyses cum uxore profectus ē in egyptū. i. xvij. a. dicitur contrarium. f. q̄ ietro occurrēs moyse et reuertenti de egypto tulit sephoram uxorem moyse et duos filios eius. Ad hoc dicitur q̄ reuera moyses eduxerat uxorem et filios de terra madian vt secus duceret in egyptū: sed ne esset impedimentū ei/remisit eam cum filijs: sicut dicitur. i. xvij. a. et moyses sine illis profectus est in egyptū. An dicunt quidam angelus dñi terruisse sephoram ad impedimētū ministerij diuinitus impositi femineus sexus comitaret. **S**up̄ asinum: reuersus: id est sup̄ asinos. An de alia littera hz: Imposuit eos vehicul.

Ostenta. i. signa digna ostēdi: p̄ que ostendit dei potentia. **M**ogenit⁹ israel: supple ē. **E**t noluit. Præteritū p̄ futuro p̄phetica certitudine. **I**n diuersorio: id ē in loco extra viā: ad quā diuertit moyses vt dēsceret. Vel diuersoria/domus q̄ instituta est vt ad eā diuertant trāsēdēs. Et habent simile Bēn. xlij. e. vbi dicitur q̄ vn⁹ d̄ filijs israel aperuit iaccū vt daret pabulū iumento in diuersorio. **E**t volebat occidere eum. Non p̄cedit aliqd̄ antecedēs ad qd̄ possit referri hoc relatiuū euz: et ideo diuersimode intelligit: Vel de moyse quem volebat occidere: qz ducebat secū uxorem et filios incircūcisos: Vel d̄ puero incircūciso: Forte enī alterum tam circūciderat: alterū dimiserat incircūcisum sephorę/que gentilis erat. **T**ulit ilico sephora. Vinc voluerunt hebrei mozem circūcideri petrinis cultris habuisse exordium: Vel a ioseph in galgalis. Tamē vbi nos petram habem⁹: hebreus habet aciem. Et vocat aciem/acutissimam nouaculā. Unde et iudēi adhuc nouaculis circūcidūt. Et fabulant quidā hebrei: vsqz ad dauid circūcisionez factam petra: sed quia in deuincēdo goliath ferrum galeę et lozie: cessit lapidi tacto. q. dans ei locum: ideo deinceps cessit lapis ferro

Josuc. 5. a.

in pace. Dixit ergo dñs ad moysen in madian: **V**ade et reuertere in egyptū: **M**ortui sunt enī omnes qui querēbāt animā tuam. **T**ulit ergo moyses uxorem suam et filios suos: et imposuit eos sup̄ asinū: reuersusqz est in egyptū: portans virgam dei in manu sua. **D**ixitqz ei dñs reuertenti in egyptū: **V**ade vt omnia ostēta que posui in manu tua facias corā pharaone. **E**go idurabo cor ei⁹ et non dimittet populū: **D**icesqz ad euz: **H**ęc dicit dominus: **F**ilius meus primogenitus israel: **D**ixi tibi: **D**imitte filium meum vt seruiet mihi: et noluit dimittere eū. **E**cce ego interficiam filium tuum primogenitū. **C**unqz esset in itinere in diuersorio occurrit ei dñs: et volebat occidere eū. **T**ulit ilico sephora acutissimā petraz et circūcidit præputiū filij sui. **T**etigitqz pedes ei⁹ et ait: **S**ponsus sanguinū tu mihi es. **E**t dimisit eum postqz dixerat: **S**ponsus sanguinū tu mihi es ob circūcisionē. **D**ixitqz domin⁹ ad aaron: **V**ade in orientem moysi in desertum.

in circūcisione. **T**etigitqz pedes eius. Diuersimode pot̄ suppleri sic: **T**etigit sanguis pedes angeli v̄ puerit p̄ sternēs se ante ip̄m. Vel sephora tetigit pedes moyse: p̄p̄rio secto. q. indignans proiecit ad pedes moyse. **S**ponsus sanguinū. **H**oc multipliciter intelligi potest. **P**rimo sic: vt hoc dixerit sephora angelo blandi endo. q. d. sicut nup̄t carnaliter moyse: ita tibi effusione sanguinis filij mei. Vel sic: **E**rudisti me i effusione sanguinis: sicut sponsus debet erudire sponsus: et ego obediui sicut sponsa sponso. Vel sic vt sephora loquatur moyse: **T**u ne es mihi sponsus sanguinis: id ē an ex coniugio tuo tatus scel⁹ teneor p̄petrare vt fundā sanguinē nē filij mei: Vel sine interrogacione. q. d. tu es mihi sponso sanguinis. i. qz tibi p̄senta sū vt sponso: id tātū scel⁹ optet me facere nunc vt fundā sanguinē filij mei. q. d. hoc p̄misiū perapio de tuo coniugio. **H**ebz⁹ habet: gener sanguinū tu mihi es: id est tu gener patris mei: ideo fac⁹ es vt esses mihi: id est carni meę in filio ad sanguinem: id est ad mortē. Vel sic: **S**ponsus sanguinū tu mihi es: id est sanguis meus effusus est ad placandū angelum qui tibi mortē minabatur. **S**ephora enim cum esset gentilis: credebatur angelos placari effusione sanguinis humani. **E**t dimisit eum: scilicet angelus domini moysen quem artauerat vsqz ad mortem. **H**ęc de hebreus habet: relaxauit eū. Vel est: id est puerum quem volebat occidere: quia incircūcisus erat. Vel sephora dimisit eum: id est moysen reuertens ad patrem suum in madian cum filijs.

Qui perrexit ei obuiam in montem dei: et osculatus est eū. **N**arrauitqz moyses aaron omnia verba dñi p̄ quibus miserat euz: et signa que mandauerat. **V**eneruntqz simul et congregauerūt cunctos seniores filiorū israel. **L**ocutusqz est aaron omnia verba que dixerat dñs ad moysen: et fecit signa coram populo: et credidit popul⁹. **A**udierūtqz q̄ visitasset dñs filios israel: et q̄ respexisset afflictionem eorum: et promi adorauerunt. **C**a. V

Ost hęc ingressi sūt moyses et aaron: et dixerunt pharaoni: **H**ęc dicit dñs deus israel: **D**imitte populū meuz vt sacrificet mihi i deserto. **A**t ille respondit: **Q**uis est dñs vt audiaz vocem eius: et dimittaz israel? **N**escio dñm: et israel non dimittaz. **D**ixerunt: **D**eus hebreoz vocauit nos: vt eamus viam trium dierum in solitudinē: et sacrificem⁹ dño deo nostro: ne forte accidat nobis pestis aut gladius. **A**it ad eos rex egypti: **Q**uare moyses et aaron sollicitat⁹ populū ab operibus suis?

Sit eum: scilicet angelus domini moysen quem artauerat vsqz ad mortem. **H**ęc de hebreus habet: relaxauit eū. Vel est: id est puerum quem volebat occidere: quia incircūcisus erat. Vel sephora dimisit eum: id est moysen reuertens ad patrem suum in madian cum filijs.

Ost hęc ingressi sūt moyses et aaron. **E**xpositio Ca. V. **V**iam trium dierū. **H**ęc mouet Aug⁹ questio: nem sup̄ hoc q̄ moyses primo dixit populo q̄ educeret eū d̄ egypto et duceret in terrā chanaan: **P**haraoni autē dixit q̄ duceret pplm i desertū viam triū dierū: et ita videt fuisse duplex. **E**t soluit Aug⁹ q̄ ita fieret si populum dimississet: sed non dimisit: vnde aliter factum est. **N**ec fuit mandatum qd̄ domin⁹ iusserat moysen: et qd̄ moyses dixerat populo: **S**ciebat enim q̄ pharaon non faceret iustum eius vt iustum iudicium sequeretur. **M**oyse igitur dixit qd̄ simpliciter futurum erat si populum tunc dimississet vt domin⁹ iusserat. **S**trabus aliter soluit: et appellat viam trium dierū tres mansiones vsqz ad montem sina. **D**ies vocant menses: et filij israel venerūt trib⁹ mēsb⁹ ad montē sina: vbi legē ceperunt et dño sacrificauerūt. **M**agister autē soluit in histozijs: dices q̄ si pharaon tūc prius dimississet: tali ordine educeret popul⁹ q̄

Et moyses: vel sephora pedes angeli

2

3

4

Ite ad onera via. Dixitq; pharao: a
 Mult' e' ppls terre. Uiderit q' turba
 succreuerit: q'to magi si dederim' eis
 requie' ab operib'. Accepit g' in die
 illo pfecti opey / z exactoribus ppli di-
 ces: Nequaqs' ultra dabit' paleas po-
 pulo ad pficiendos lateres sicut pri': si
 ipsi vadat' z colligat' stipulaz: z mensu-
 ras latey q's prius faciebāt / imponet'z
 sup eos: nec minuet' q'cqs'. Glacāt em'
 z idcirco vociferant' dicētes: Lam' et
 sacrificem' deo nro. Opprimāt opib'
 z expleāt ea: vt nō acq'escāt v'bis men-
 dacib'. Igit' egressi pfecti opey z exa-
 ctorez ad pplm dixerūt: Sic dicit pha-
 rao: Nō do vobis paleas: Ite z colli-
 gite sicuti inuenire poterit': nec minu-
 etur q'cqs' de ope v'ro. Dispsusq; e' po-
 pul' p omnē terrā egypti / ad colligen-
 das paleas. Pfecti q's opey istabāt
 dicētes: Cōplete op' v'rm q'ndie: vt pri-
 us facere solebat' / qm dabant' vob pa-
 lee. Flagellat'q; sunt q' p'cerāt opib'
 filioy isrl' ab exactorib' pharaonis di-
 centib': Quare nō implet' mēsurā la-
 tey sicut pri' / nec heri: nec hodie? Ue-
 nerūtq; ppositi filioy israhel z vocifera-
 ti sunt ad pharaonē dicentes: Cur ita
 agis p'ra seruos tuos? Paley nō dāt
 nobis: z lateres sūliter impani': En fa-
 muli tui flagellis cedimur: z iuste agit'
 p'ra pplm tuū. Qui ait: Glacāt' ocio /
 idcirco dicit': Lam' z sacrificem' dño.
 Ite g' z opemini. Paley nō dabunt'
 vobis: z reddet' p'uetū numey latey.
 Uidebātq; se ppositi filioy israhel i ma-
 lo: eo q' diceretur eis: Non minuetur
 q'cqs' de laterib' p singulos dies. De-
 currentq; moyse z aarō q' stabāt ex ad-
 uerfo / egredietes a pharaone: z dixerūt
 ad eol: Uideat dñs z iudicet: qm fete-
 re fecit'z odorē nrm corā pharaone et
 seruis ei': z h'buistis ei gladiū vt occi-
 deret nos. Reuersusq; moyse ad dñm
 ait: Bñe: cur afflixisti populū istum?
 Quare misisti me? Ex eo em' q' ingres-
 sus sum ad pharaonē / vt loquerer de
 nomine tuo / afflixit pplm tuū: z nō li-
 berasti eos.

Capitulum VI.

Dixit dñs ad moysem: Nunc
 videbis q' factur' sum phara-
 oni. Per manū em' fortem di-
 mittet eos: z i manu robusta eijciet il-
 los de terra sua. Locutusq; est dñs ad
 moysem dicēs: Egd dñs q' apparui ab-
 raā z isaac z iacob i deo omnipotēte:
 z nomē meū adonai non indicāui eis.
 Depiq; cū eis sed' vt darē illis ter-

trib' dieb' veniret ad mō-
 tē. Hic vt dicit Joseph' /
 comemozauit moyse pha-
 raoni / quāta egyptijs fecit
 ser oppressis ab ethiopi-
 bus: z q' pro eis nō acce-
 pisset condignā retributio-
 nem: z etiā exposuit ei / que
 sibi contigerant in sinai:
 Quē pharao deridēs / suū
 suū appellauit fugitiuū.
 a Ite ad onera: id est
 ad negocia onerosa. P'ssi
 em' vt alij laborabāt: nulli
 parcebat pharao. Vel ad
 populū dirigit sermo. b
 Nequaqs' ultra dabit'is
 paleas. Antea dabāt pa-
 lee: vt minutatim cōmiserēt
 tur luto: z solidiores fierēt
 lateres: ex q'bus claudēbāt
 ciuitates p'z inopia: Vel
 forte d' paleis fiebat ignis /
 vnde lateres coquebantur
 p'z penuria lignoy. z hoc
 dicit Glosa.

Expositio La. VI.

Dixit dñs zc.
 Qui appa-
 rui abraā. Gen.
 xviij. a. d. Et isaac.
 Gen. xxvj. a. e. Et ia-
 cob. Gen. xxvij. c. f.
 In deo oipotēte. i. qui
 sum deus oipotens. g.
 Nomē meū adonai.
 i. potētiā z fortitudinē: ad
 quas p'tinet hoc nomen.
 h. Nō indicāui eis: s.
 tm pietatē z sapientia. Al
 nō indicāui / supple sic tibi:
 Abraz em' apparuit de':
 Gen. xvij. a. S; moyse lo-
 cur' est facie ad facie. Exo.
 xxxij. b. i. Ecce filij
 israhel. q. d. Si illi q' sunt
 de gēte mea me non audi-
 nur / quō me audiet pha-
 rao: p'sertim cū sim icircū-
 cisus iabijs. i. cū sim inelo-
 quēs: Cū alia lra haber:
 Cū sim graali voce. k

Gerson et caath z me-
 rari. Ex his trib' / fuerūt
 tres familie leuitay / q' por-
 tabāt tabernaculū. f. Ber-
 sonite / caathite / z merari-
 te: de qb' habet' Nume.
 xxvj. a. l. At vo ele-
 azar. Alij duo pores eo. f.
 nadab et abiu / mortui fue-
 rūt sine liberis: Leuit. x. a.
 m. Iste e' aaron. Hoc
 p'nomē iste discretiū est.
 q. d. Ite z nō ali'. Et di-
 cit Strab' q' b' apposit' d'
 suo efāras: q' bibliā a baby-
 lonijs cōbustā repauit: Et
 moyse de se q. d. de alio
 locutus est.

rā chanaan / terrā peregrinatiois eoy:
 in qua fuerūt aduenē. Ego audiui ge-
 mitū filioy israhel quo egyptij opp'serūt
 eos: z recordat' sum pacti mei. Ideo
 dic filijs israhel: Ego dñs / q' educā vos
 de ergastulo egyptioy: z eruā de hui-
 tute: ac redimā in brachio excelso / z iu-
 dicijs magnis: z assumā vos mihi i po-
 pulū: z ero v' de'. Et sciet' q' ego sum
 dñs de' vester / q' eduxerim vos de er-
 gastulo egyptioy: z induxerim in ter-
 raz sup quā leuauī manū meā / vt da-
 rē eā abraam isaac z iacob: daboz il-
 lā vobis possidendā / ego dñs. Iarra-
 uit g' moyse oia filijs isrl': q' non acq'e-
 uerūt ei p'p' angustā spūs z op' du-
 rissimū. Locutusq; e' dñs ad moyse di-
 cēs: Ingredere z loq're ad pharaonē
 regē egypti vt dimittat filios isrl' de ter-
 ra sua. Rñdit moyse corā dño: Ecce
 filij isrl' non me audiunt: z quō audiet
 pharao: p'sertim cū sim icircūcisus la-
 bijs: Locutusq; est dñs ad moyse et
 aaron: z dedit mādātū ad filios isrl' et
 ad pharaonē regē egypti / vt educerēt
 filios isrl' de terra egypti. Isti sūt pnci-
 pes domoy p familias suas. Filij ru-
 ben p'mogeniti israhel: enoch et phallu-
 esrom z charmi. De cognatiōes rubē.
 Filij symeon / iamuel z iamun z iami et
 ahod z iachim z soher z saul fili' cha-
 nanitidis. De progenies symeon. Et
 hec nomina filioy leui p cognatiōes
 suas: gerson et caath et merari. Anni
 aut' vite leui / fuerūt cētū triginta septē.
 Filij gerson / lobem z semei p cognati-
 ones suas. Filij caath amrā z isuar et
 hebron z oziel. Anniq; vite caath / cē-
 tum triginta tres. Filij merari: mooli et
 musī. De cognatiōes leui p familias
 suas. Accepit aut' amrā vxorē iocha /
 bethpatruelē suā: q' peperit ei aaron z
 moyse z mariā. Fueruntq; anni vite
 amrā centū triginta septē. Filij quoq;
 isuar / chore et napheg et sechri. Filij
 q's oziel misabel z elsaphā z sechri. Ac-
 cepit autē aaron vxorē helisabet filiaz
 aminadab sororem naason: q' peperit
 ei nadab et abiu et eleazar et itamar.
 Filij q's chore / aser z helchana z abia-
 sab. De sunt cognationes choritarū.
 At verō eleazar filius aaron / accepit
 vxorē de filiabus phuel: que peperit
 ei phinees. Ibi sunt principes famili-
 arū leuiticarū / per cognationes suas.
 Iste est aaron z moyse / quibus pre-
 cepit dñs / vt educerent filios israhel de
 terra egypti per turmas suas. Ibi sunt

B

C

5. 1. a. et. Gen. 4. 6. b. et. Hu. 2. 6. a. et. 1. Pa. ral. 5. a.

1. Paral. 23. a

5. 2. 2. et. Hu. 2. 6. 5.

D

1. Paral. 23. a

5. 2. 2. et. Hu. 2. 6. 5.

1. Paral. 23. a

5. 2. 2. et. Hu. 2. 6. 5.

qui loquunt ad pharaone regem egypti: vt educant filios isrl de egypto. Iste moyses et aaron: in die qua locutus est dominus ad moysen in terra egypti. Et locutus est dominus ad moysen dicens: Ego dominus: Loquere ad pharaone regem egypti: omnia que ego loquor tibi. Et ait moyses coram domino: En in circumcisus labijs sum: quomodo audiet me pharao? **Capitulū. VII.**

A **D**ixit dominus ad moysen: Ecce constitui te deum pharaonis: et aaron frater tuus: erit propheta tuus. Tu loqueris omnia que mandabo tibi: ille loquetur ad pharaone: vt dimittat filios israel de terra sua. Sed ego inducabo cor eius: et multiplicabo signa et ostenta mea in terra egypti: et non audiet vos. Inmutaui tamen manum meam super egyptum: et educaui exercitum et populum meum: filios israel de terra egypti: per iudicia maxima. Et sciet egyptus quod ego sum dominus qui extenderim manum meam super egyptum: et eduxerim filios israel de medio eorum. Fecit itaque moyses et aaron: sicut preceperat dominus: ita egerunt. Erat autem moyses octoginta annorum: et aaron octoginta trium: quando locuti sunt ad pharaone. Dixitque dominus ad moysen et aaron: Cum dixerit vobis pharao: ostendite signa: dices ad aaron: Tolle virgam tuam et percutice eam coram pharaone: ac vertatur in colubrum. Ingressi itaque moyses et aaron ad pharaone: fecerunt sicut preceperat dominus. Tulitque aaron virgam coram pharaone et seruis eius: que versa est in colubrum. Vocauit autem pharao sapientes et maleficos: et fecerunt etiam ipsi

26. q. 5. c. nec mirum.

Dixit dominus etc. **Expositio Ca. VII.**
 a Deu pharaonis. i. potestate in ipsu. et in terra ei. / facere signa ad modu dei. b Indura ho. i. indurari pmita: vt q durum sit ostenda. c Erat aut moy. lxxx. an. Argumentu q oes plage fuerunt in vno anno. Moyses em mortuus est. cxx. annoru: et in deserto fuit quadraginta annis. d Tolle virga tua. Videt q deberet dicere mea: qz sibi data fuit. Sol. Uris usq fuit: Moysi quia ei data: Aaron: qz vsus est ea. e In dracones. i. colubros. Draco naqz est magnu animal: Et dicit apud Tou d'opx qd e videre: qz acutu videt ceteris serpētib. vnde ponit ibi species p specie. Sz querit quomodo potuerit hoc facere malefici: Certu est em q no miraculose sicut aaron: qz hoc miraculu non est vtile alicui: sz nociuu. Ad hoc dicit Strabus: q istruētis demoniacis oculos spectantiu deludebat: et aliter apparebant res q essent in suo genere: Erant em virge et ap parebant serpentes. De virga aut aaron non est dubium: quin versa fuerit in serpētē. Cum ergo infra dicat q virga aaron deuorauit virgas eorum: et non dicatur / serpens deuorauit virgas: videt similis mutatio facta circa has et illas. Et hoc cōcedit Aug. / dicens: q in veritate virge magorum verse fuerūt in serpentes: no miraculose vt virga aaron: sed naturaliter. Nam cū malefici aliquid facere moliantur: demones subito discurrūt p mundum: et afferunt semina: quibus plerū est mundus: de quib. noue species producunt. Nec tamen demones dicuntur creatores: sicut nec agricolē segetum vel agorum: licet prebeant aliquas oportunitates et causas nascendi. qd em isti faciunt visibiliter: demones faciunt inuisibiliter: Vtriqz igitur / et agricolē et demones tantū ministri sunt: Natura nanqz operatur in his. / Sed querit vtrū de seminibus vel de virgis facti sint serpentes. Dicimus de vtrisque: qz occasione seminum: putrefactę sunt virge: ex quibus sic putrefactis et seminibus nati sunt serpentes. Hęc opinio verior videtur esse: per hoc qd dicitur: virga aaron deuorauit virgas magorum. Nec dicit serpens deuorauit: vñ simil' circa hanc et illas videt facta mutatio: Sed de virga aaron certum est: q mutata fuit in serpētem: quare et ille. Querit Aug. / quomodo dictum sit / q virga virgas deuorauit: et non serpens serpentes: cum hoc verius posset dici. Et soluit Augustinus: q nomine virge serpens intelligitur: Et est sensus: Virga: id est serpens fact' de virga: deuorauit virgas: id est serpentes factos de virg. Eo em nomine dicit Aug. / dicta est res vnde versa est: non in quam versa est: quia in id etiam res versa est: ideo hoc vocari debebat quod principaliter erat. / Dixit aut domin' ad mo. Dic incipit agere de decē plagis principalibus: quibus dominus percussit egyptum: que his septem versibus continentur.

Sanguis / rana / culex / musca / pecc' / vlcera / grādo / Bruch' / caligo / mors pignora pma necādo. Prima rubens vnda / ranax plaga secunda. Vnde culex tristis: post musca nocētior istis. Quinta pecus strauit: vesicas sexta creauit. Vnde subit grādo: post bruchus dente nefando. Nona tegit solē / primā necat vltima prolem. Harum plagarum quasdam per aaron: quasdam per moysen: quasdam per se intulit dominus: qd sine ratione factum non credo. Has decem plagas reducit Raban' decem preceptis. s. **Q** in saxeis: quasi dicat: Omnis aqua egypti: mutetur in sanguinem: etiam illa que in vas est domi. h. **Q**ue versa est in sanguine: Recta et digna vltio dei: egypti em in aqua fluminis paruos hebreorum submerserant: et ideo aqua fluminis versa e in sanguine: vt q fuerat materia offensionis: sit materia punitiois: fm qd dicit Sap. xj. c. Per q peccat qd etc.

Uersus

per incantationes egyptias et arcana quedam similiter. Proieceruntque singuli virgas suas: que verse sunt in dracones. Sed deuorauit virga aaron virgas eorum. Induratus est cor pharaonis: et non audiuit eos sicut preceperat dominus. Dixit autem dominus ad moysen: Ingratum est cor pharaonis: non vult dimittere populum: Vade ad eum mane. Ecce egredietur ad aquas: Et stabis in occursum eius super ripam fluminis: et virga que conuersa est in draconem: tolles in manu tua dicensque ad eum: Dominus deus hebreorum misit me ad te dicens: Dimitte populum meum vt sacrificet mihi in deserto: et visq ad presens audire noluit. Hęc igitur dicit dominus: In hoc scies quod dominus sim: Ecce percussit virga que in manu mea est: aquam fluminis: et vertetur in sanguinem: Pisces quoque sunt in fluuio morient: et computrescent aque: et affligentur egypti bidentes aqua fluminis. Dixit quoque dominus ad moysen: Dic ad aaron: Tolle virgam tuam et extende manum tuam super aquas egypti et super fluuios eorum et riuos ac paludes: et omnes lacus aquarum: vt vertantur in sanguinem: et sit cruor in omni terra egypti: tam in ligneis vasis que in saxeis. Feceruntque ita moyses et aaron sicut preceperat dominus. Et eleuasit virga percussit aqua fluminis coram pharaone et seruis eius: que versa est in sanguinem: et pisces qui erant

D

De col. n. c. reuera. r. rebant.

Iustus & fuit: vt dicit Orig. vt auctores tanti scelere cruore pol- luti curis que parricidalis eede maclauerat: potado sentiret.

Feceruntq; similiter malefici. S; querit vii habue- runt aquam si iam ois aqua egypti versa erat in sanguinem. Dicunt quidam q; tm nilus riuus pcedentes ex eo versi sut i sanguine: Unde de alijs aquis potuerut malefici facere simili- ter. Alij dicunt q; de terra gessen allata est aqua illa quam magi rubricauerant. Sicut enim egyptij operiti fuerunt in egypto te- nebris: r tamen filij israhel in gessen lucem habebant: ita aquas habebant puras: cum aque egypti oes mu- tate essent i sanguine. Iosephus dicit q; fi- lijs israhel fluuius erat potabilis: licet esset mu- tatus in sanguine: sed egyptijs et colozem et saporem sanguinis prefebat: Debzets vero solum colozem san- guinis: saporem aque retinens. Et notandū q; mutatio aque i san- guine fecit dū signum fuit: sed plaga prima.

Malefici. Iā- nes r mābzres: de qb; meminit apls. ij. Et morb. iij. b. Quēad- modum iamnes rē. Nec audiuit. i. exaudiuit. d. So- derūt. Ex d patet q; alibi q; i nilo erat aq; i egypto. d. At bi- berēt: r nō iuenerūt. Exposit. Ca. VIII.

Irit q; dñs ad moysen rē. Nec dicit dñs: Dimit- te populū. Consiue- tudo dñi ē multiplicata remedia: vt si vñū non pfit: aliud pdes- se possit. Un cū pha- rao nō fuit emollit; p pñā plagaz: temptat dñs emollire p secun- dā: vt tandē mult; ap- positis remedijs: non sanarum iustius feriat et condēnet. Unde Esa. i. b. Quo percutiā vos vltra adden- tes puaricationes: f. Ascēderūt ranę: Que vt dicit Iosephus: ortę in breui moriebant: quibus putrescētibz fetoz nimis antius exhalabat ex aqua: quod nimum torquebat egyptios. s. In der incantationes suas similiter. Et quo patz q; non est cito credendū signis. Unde Barth. vij. c. In die illa multi dicent: domine domine: in nomine tuo prophetauimus rē. Et Bar. ix. f. dicunt discipuli ad iesum: Domine: vidimus quendam rē. h. Vocauit autem pharao moysen. Esa. xxvij. e. Sola vexatio

in flumine mortui sunt: Co- putruitq; fluuius: r non po- terant egyptij bibere aquaz fluminis: r fuit sanguis in to- ta terra egypti. Feceruntq; b similiter malefici egyptiorū incantationibus suis. Et in- duratum est cor pharaonis: c nec audiuit eos sicut prece- perat dominus: Auertitq; se: et ingressus est domū su- am: nec apposuit cor etiam d hac vice. Foderunt aut oēs egyptij p circuituz fluminis aquā vt biberēt: Nō em po- terāt bibere d aqua flumis. Impletiq; sunt septem dies postq; pcussit dñs fluuiū.

Irit q; Ca. VIII. dñs ad moysen: In- gredere ad pharao- nem: r dices ad eū: Nēc di- cit dñs: Dimitte pplm meū vt sacrificet mihi. Sin au- tem nolueris dimittere: ecce ego pcutiam oēs terminos tuos ranis: r ebulliet fluui; ranas: que ascēdet r ingre- dientur domū tuam r cubi- culum lectuli tui: r sup stra- tum tuū: r in domos seruoꝝ tuozum: r in populū tuū: et in furnos tuos: r in reliqui- as cibozū tuoz: r ad te r ad populū tuū: r ad omnes ser- uos tuos intrabit ranę. Di- xitq; dñs ad moysen: Dic ad aaron: Extende manum tuam sup fluuios r super ri- uos ac paludes: r educ ranas sup terram egypti. Extendit aaron manū sup aquas egypti: r ascēderūt ranę ope-

trūmodo dat intellectum auditul. Sunt autem duo genera hominū: quos flagella non emēdāt. Quidam pusillanimes: de quibus dicitur in Ps. Cadent super eos carbones: in ig- nem deijcies rē. Alij insensibiles: de quibus dicitur. v. a. Percussisti eos r non doluerunt.

me et a populo meo. Non tm de se sed r de suis sollici- tus ē rex egypti. Un- de videntur peiores eo esse prelari: qui tā- tum sua commoda q; runt / et de suis sub- ditis non curant. De quibus dicitur Job. xxxix. c. Duratur ad filios suos quasi non sint sui. Et Zach. xj. a. Pasce pecora occi- sionis rē. Dauid s; boni prelari officium exprimens / rogat in se conuerti gladium r a pplō remoueri. ij. Reg. xxiij. c. dices: Vertatur manus tua rē. Christus s; non solū dicit sed etiaz re- fecit. Job. x. b. Ego sum pastor bonus rē. Et dimittā po- pulum. Sic hodie multi in tribulatione pmittūt dño qd po- stea non solunt / cum tamen votum in tri- bulatione factum non minus obliget: lux / ta illud Ps. Reddas tibi vota mea que di- stingerunt labia mea. Constatue mihi rē. h. d. cōmendatur benignitas r fiducia moysi. Benignitas / quia tamcito compa- titur delinquenti. Fi- ducia: qua certum ter- minū promittit exau- ditionis. Unde de ip- so dicitur Eccl. i. xlv. a. In fide r lenitate ip- sius sanctus fecit il- lum. Qui re- spōdit: Cras. Si ser incontinēti non pe- tit amoueri: ne crede- re domino compel- latur: quia vigeat necessitas. Quia nō ē sicut dñs de- noster: scilic; ita potēs / ita benign; / ita sapiēs. O Egref siq; sunt moyses et aaron. Oraturi exēit a pharaone: quia cōmendabilem reddīt orationem / sequestratio a ma- lis. Unde Dauid: Cum impijs non sedēbo. Et sequitur: Et circumdabo altare tuum domine. Tob. iij. c. Sara in oratio- ne sua cōmemorat se separatam a malis / dicens: Nūq; cum ludentibus miscui me rē. p. Ranarum: amouendarum. q. Ingrauauit cor suum. Dicit Augustinus q; non tantū propter maleficos / qui faciebant eadem signa / ingra- uatum est cor pharaonis: sed propter patientiam domini.

me et a populo meo. Non tm de se sed r de suis sollici- tus ē rex egypti. Un- de videntur peiores eo esse prelari: qui tā- tum sua commoda q; runt / et de suis sub- ditis non curant. De quibus dicitur Job. xxxix. c. Duratur ad filios suos quasi non sint sui. Et Zach. xj. a. Pasce pecora occi- sionis rē. Dauid s; boni prelari officium exprimens / rogat in se conuerti gladium r a pplō remoueri. ij. Reg. xxiij. c. dices: Vertatur manus tua rē. Christus s; non solū dicit sed etiaz re- fecit. Job. x. b. Ego sum pastor bonus rē. Et dimittā po- pulum. Sic hodie multi in tribulatione pmittūt dño qd po- stea non solunt / cum tamen votum in tri- bulatione factum non minus obliget: lux / ta illud Ps. Reddas tibi vota mea que di- stingerunt labia mea. Constatue mihi rē. h. d. cōmendatur benignitas r fiducia moysi. Benignitas / quia tamcito compa- titur delinquenti. Fi- ducia: qua certum ter- minū promittit exau- ditionis. Unde de ip- so dicitur Eccl. i. xlv. a. In fide r lenitate ip- sius sanctus fecit il- lum. Qui re- spōdit: Cras. Si ser incontinēti non pe- tit amoueri: ne crede- re domino compel- latur: quia vigeat necessitas. Quia nō ē sicut dñs de- noster: scilic; ita potēs / ita benign; / ita sapiēs. O Egref siq; sunt moyses et aaron. Oraturi exēit a pharaone: quia cōmendabilem reddīt orationem / sequestratio a ma- lis. Unde Dauid: Cum impijs non sedēbo. Et sequitur: Et circumdabo altare tuum domine. Tob. iij. c. Sara in oratio- ne sua cōmemorat se separatam a malis / dicens: Nūq; cum ludentibus miscui me rē. p. Ranarum: amouendarum. q. Ingrauauit cor suum. Dicit Augustinus q; non tantū propter maleficos / qui faciebant eadem signa / ingra- uatum est cor pharaonis: sed propter patientiam domini.

Ps. 139

Ps. 65

Ps. 25

Et legitur ne ciam

ante pharaonem: Et quadraginta annis fuit in deserto: iuxta illud / Quadraginta annis proximo fui ge. 22. Et centum viginti annorum erat tunc quando mortuus est / ut dicitur Deut. xxxij. c. Unde necesse est quod infra unum annum facte fuerint omnes plagae. Forte magister non apposuit notulam illam.

a Spargat moyses. Quare percussit aaron aquas virga et ortus sunt ranæ: et moyses cinerem sparsit in celum et creatae sunt vesicae. Et soluit: Quia aaron datus est ad populum instruendum: et ideo terram et aquam que deorsum sunt percussit: et in illis signa fecit. Moyses vero erat quasi mediator inter ipsum et deum in his que ad deum pertinent: et ideo pulverem iuberetur aspergere in celum.

b Quia in hac vice mittam. Hoc videtur falsum: quia in hac vice non misit dominus nisi unam plagam grandinis. Solutio. Non intelligitur hoc de proxima vice quando grandinem pluit dominus: sed de tempore quo flagellatus est pharaon. Et est sensus quod. Plagas praeteritis non es emendatus o pharaon: ab hac vice non parcam tibi / nec populo tuo: sed omnes plagas quas proposui imittam tibi et populo tuo. Vel potest dici: quod haec dictio omnes non est ibi nota universitatis sed perfectio: sicut ibi: Omnis sapientia a domino deo est: id est perfecta. Item Eccl. xxv. c. Omnis plaga / plaga cordis: id est plaga cordis perfecta plaga est. Dicit igitur: In hac vice omnes plagas: id est perfectas imittam: quia hac vice homines mortui sunt: quod non potest.

c Neas. Specialiter dicit meas plagas quasi celestes: alias quasi terrestres.

d Super cor tuum: durum et ogelatum. Unde et ei plaga congruit: plaga grandinis. **f** Idcirco autem posui te. Andreas dicit quod ad sumi-

omnia animalia egyptiorum. De animalibus vero filiorum israel nihil omnino perijt. Et misit pharaon ad videndum: nec erat quicquam mortuum de his que possidebat israel. Ingratumque est cor pharaonis: et non dimisit populum. Et dixit dominus ad moysen et aaron: Tollite plenas manus cineris de camino: et spargat illud moyses in celum coram pharaone: sitque pulvis super omnem terram egypti. Erunt enim in hominibus et iumentis vulnera et vesicae turgentes in universa terra egypti. Tuleruntque cinerem de camino et steterunt coram pharaone: et sparsit illud moyses in celum. Factaque sunt vulnera vesicarum turgentium in hominibus et iumentis: nec poterant malefici stare coram moysen propter vulnera que in illis erant: et in omni terra egypti. Induravitque dominus cor pharaonis: et non audivit eos sicut locutus est dominus ad moysen. Dixitque dominus ad moysen: Mane consurge et sta coram pharaone: et dicet ad eum: Haec dicit dominus deus hebraeorum: Dimitte populum meum ut sacrificet mihi: quia in hac vice mittam omnes plagas meas super cor tuum: super servos tuos et super populum tuum: ut scias quod non sit similis mei in omni terra. Nunc enim extendens manum / percutiam te et populum tuum peste: peribique de terra. Idcirco autem posui te: ut ostendam in te fortitudinem meam: et naretur nomen meum in omni terra. Adhuc retines populum meum: et non vis eum dimittere: En pluam cras hac ipsa hora grandinem multam nimis: qualis non fuit in egypto a die qua fundata est usque in praesens tempus. Mitte ergo iam nunc et congrega iumenta tua: et omnia que habes in agro. Homines enim et iumenta et universa que inventa fuerint foris: nec congregata de agris: cecideritque super ea grando / morietur. Qui timuit verbum domini de servis pharaonis: fecit congregare servos suos et iumenta in domos: qui autem neglexit sermonem domini dimisit servos suos et iumenta in agro. Et dixit dominus ad moysen: Extende manum tuam in celum ut fiat grando in universa terra egypti: super homines: et super iumenta: et super omnem herbam agri in terra egypti. Extenditque moyses virgam in celum: et dominus dedit tonitrua et grandinem ac discurrentia fulgura super terram. Pluitque dominus grandinem super terram egypti: et grando et ignis mixta pariter ferebant. Tanteque fuit magnitudinis: quanta ante nunquam apparuit in universa terra egypti / ex quo gens illa condita est. Et percussit grando in omni terra egypti cuncta que fuerunt in agris: ab homine usque ad iumentum. Cunctam herbam agri percussit grando: et omne lignum regionis confregit: Tamen in terra gessen ubi erant filii israel: grando non cecidit. Misitque pharaon et vocavit moysen et aaron dicens ad eos: Peccavi etiam nunc. Dominus iustus / et ego et populus meus impij. Orate dominum ut desinant tonitrua dei et grando: ut dimittam vos: et nequaquam hic ultra maneat. At moyses: Cum egressus fuero de vultu: extendam palmas meas ad dominum: et cessabunt tonitrua

litudinem suentium loquitur dominus: qui ponunt in medio magnum lapidem: ut experiant et ostendant ibi vires suas. Ita dominus posuit pharaonem: ut in eo virtus et fortitudo domini omnibus ostenderet: sicut legitur de hierusalem. Zach. xij. a. Ecce pono hierusalem quasi lapidem oneris in cunctis populis. Vel ut dicit Augustinus: hoc dicitur: non quod ad praefatas penas aliquem fecerit dominus: sed malos patientem sustinet quousque scit oportere non ignaviter: sed ad admirationem et exercitacionem bonorum: et nominis domini manifestacionem. Est igitur sensus: Idcirco posui te: id est servavi patienti. sicut cum meruisses puniri propter: ut te obstinato in malicia tua voluntarie ostenderet per signa facta: mea virtus et fortitudo. Sicut apostolus Roma. ix. d. In hoc ipsum excitaui te: non emolliendo sed ut ostendam in te virtutem meam: et ut annunciet nomen meum in universa terra. Nunc enim extendens manum: quasi magis elevans ad maiores scutum infigendum. **g** Cras hac ipsa hora: magne congrega iumenta tua. Ecce quanta benignitas domini: quod flagellando suis adversariis consulere non desinit. Unde Abacuc. iij. a. Cuius fratris misericordie recordaberis. Et Job. xlij. b. cum exprobraret amicis iob: consuluit eis qualiter peccatum eorum curari posset: dicens eis: Sumite vobis septem arietes et septem tauros: et ite ad servum meum iob: et offerte pro vobis holocausta: Job autem servus meus orabit pro vobis: facietque suscipiam ut non vobis imputet scilicet. **h** Discurrentia fulgura: in diversas partes ut nihil evadere possit. **i** Est autem triplex genus fulguris. Quoddam finit: quoddam variat: **k** Peccavi: contra est confessio.

E

Ps. 77. 2. 104

1. q. 4. c. ecclesia. Item peccato egyptiorum.

B

Serotina : id est tardiora. Sed aliquid exponitur: Serotina erat id est iam ad maturitatem perventura / iduruerat: unde fortis vim grandinis ferre poterant: Sed insolitum est quod frumenta ante hordeum maturefcerunt. Farque est genus grani / frumento grossius. **Egressusque** : ut oraret: scilicet pro eo.

Expositio Ca. X.

Dixit dominus ad moysen etc.

Ego enim induravi. Nota quod dicit scriptura: Induratum est cor pharaonis: Quis: Induravit pharaonem cor suum: et hec locutiones proprie sunt. Quis dicit: Induravi cor pharaonis: et est impropria locutio: ponitur enim sequens pro antecedente: Et est sensus ut dicit Augustinus: Ego patiens fui super pharaonem et servos eius: ut non auferrem eos: ut scilicet fierent signa mea per ordinem: ex quo ipse peior effectus est: unde debuerat emendari.

Introierunt ergo. Supra solus moyses intrabat ad pharaonem: hic vero moyses et aaron: Quod durior effectus est pharaoni: tanto plurimum increpationibus eger. Unde dicitur: xvij. b. Si peccaverit in te frater tuus etc. Si te non audierit: adhibe tecum ad huc unum etc.

5.7.c.8. a. c. 9. a.

Locustam. Singulariter dicit: sicut superius muscas: ad exprimentum maiorem numerositatem. Nota quod fetus locustae primo dicitur bruchus: et tunc est gnicior: Grandiusculus factus cum iam incipit habere alas: dicitur atelabus: deinde dicitur locusta: Ita habes super Jobel. f.

B

Ligna que germinant: quomodo dicitur hoc quod supra dictum est: quod quando omne lignum regio nis confregit: ergo non

et grando non erit: ut scias quod dominus est terra. Noui autem quod et tu et servi tui necdum timeatis dominum deum. Lignum ergo et hordeum lesum est: eo quod hordeum esset virens: et lignum iam folliculos germinaret. Triticum autem et far non sunt lesa: quia serotina erant. Egressusque moyses a pharaone ex urbe: tetendit manus ad dominum: et cessavit tonitrua et grando: nec ultra stillavit pluvia super terram. Videns autem pharaonem quod cessasset pluvia et grando et tonitrua: auxit peccatum: et ingratum est cor eius et servorum illius: et induratum nimis: nec dimisit filios israel sicut preceperat dominus per manum moysi.

Dixit dominus ad moysen:

Ingrede ad pharaonem: Ego enim induravi cor eius et servorum illius: ut facias signa mea hec in cor et narres in auribus filii tui et nepotum tuorum quotiens pertriverim egyptios: et signa mea fecerim in eis: et sciatis quod ego dominus deus. Introierunt ergo moyses et aaron ad pharaonem: et dixerunt ad eum: Hec dicit dominus deus hebreorum. Usque non vis subici mihi: Dimitte populum meum ut sacrificet mihi. Sin autem resistet et non vis dimittere eum: ecce ego inducam cras locustam in fines tuos: que operiat superficiem terre: nec quecumque eius appareat: sed comedatur quod residuum fuit grandini. Corrodet enim omnia ligna que germinant in agris: et implebit domos tuas et servorum tuorum et omnium egyptiorum: quantum non vident patres tui et avi ex quo orti sunt super terram usque in presentem diem. Auertitque se et egressus est a pharaone. Dixerunt autem servi pharaonis ad eum: Usquequo patiemur hoc scandalum: Dimitte homines ut sacrificent domino deo suo. Nonne vi-

des quod perierit egyptus: Reuocaueruntque moysen et aaron ad pharaonem: qui dixit eis: Ite sacrificate domino deo vestro. Qui nam sunt qui iurati sunt: ait moyses: Cuius parvulis nostris et senioribus pro gemis / cum filiis et filiabus cum ouibus et armentis. Est enim sollemnitas domini dei nostri. Et respondit pharaon: Sic dominus sit vobiscum: Quomodo ego dimittam vos et parvulos vestros: Cui dubium est quod pessime cogitatis: Non fiet ita: sed ite tamen viri et sacrificate domino. Hoc enim et ipsi petistis. Statimque eieci sunt de conspectu pharaonis. Dixit autem dominus ad moysen: Extende manum tuam super terram egypti ad locustam: ut ascendat super eas: et deuoret omnem herbam que residua fuit grandini. Et extendit moyses virgam super terram egypti: et dominus induxit ventum ventem tota die illa et nocte. Et mane factus ventus virens leuauit locustas. Que ascenderunt super vniuersam terram egypti: et sederunt in cunctis finibus egyptiorum inumerabiles: quales ante illud tempus non fuerunt: nec potestis futurę sunt. Operueruntque vniuersam superficiem terre vastantes omnia. Deuorata est igitur herba terre: et quecumque quod in arboribus fuit que grando dimiserat. Nichil quoque omnino virens relictum est in lignis et herbis terre in cuncta egypto. Deobrem festinus pharaon vocauit moysen et aaron: et dixit eis: Peccaui in dominum deum vestrum et in vos: Sed nunc dimitte peccatum meum etiam hac vice: et rogate dominum deum vestrum ut auferat a me mortem istam. Egressusque est moyses de conspectu pharaonis: et orauit dominus: Qui flare fecit ventum ab occidente vehementissimum: et arreptam locustam piecit in

fuit residuum quod locustis comederat. Sed potest dici quod grando comedit omne lignum propter ramos fractos. **Dimitte homines:** Non dum hoc dixerunt: sed propter vehementem comminationem exterriti dicunt. **Quod scandalum:** id est hoc malum unde scandalum sequitur. Scandalum enim proprie dicitur impeditio pedis ad aliquam duriorum materiam: Et transferretur ad animum: cum in aliquo molestus unde potest sequi peccatum. **Qui nam:** id est qui. **Est enim sollemnitas:** Sollemnis dies dupliciter accipitur apud hebreos. Aut pro ipso festo: aut pro die in qua victima immolabatur: licet non esset festum. Hic potest accipi pro festo: quia pascha instabat: sed melius pro die immolationis: Adhuc enim in desertum exire petebant: ut ibi immolarent. **Sic dominus sit vobiscum:** quasi non ita fiet: Vel: Sic sit etc. quasi dominus non sit vobiscum. Fronta est: sicut dicitur gallice: anxi solet dicitur aueque vobis. Hic primo inuenitur in biblia: Dominus vobiscum: sed non tenetur hic assertiue. An non ab hoc loco accepit ecclesia sed a Ruth. ij. a. ubi booz dixit messoribus suis: Dominus vobiscum. **Deuoret omnem herbam.** Gregorius. Hec locustae comedunt quando adulatorum verba loquentium extollunt. **Mortem istam:** id est plagam istam mortiferam. **vehementissimum:** ut impetum lumine impotentes resistere secum traheret locustas.

C

Ps. 104. Sap. 16. h. Job. 1. a.

D

E

Ut palpari queant. Sed quod possunt palpari / cuius sit tenebra priuano lucis: etiam si dicat aer obscurus / tenebra. Nec etiam hoc modo possunt palpari tenebre. Aer enim sicut inuisibilis est / sic et impalpabilis est. Illud enim solus palpabile est quod tactui resistere potest. Ad hoc dicit Andreas: quod tenebras moyses vocat nebulas densas: que palpari potest. Vel forte aer fuit densatus usque ad aquam naturam: ita quod tactui possit subiici. **Glo. dic.** Hypobolice vocat tenebras palpabiles: non quod palpari possint / sed per hoc magnitudinem tenebrarum significat.

Horribiles: quod egyptiis existentibus in tenebris apparebant eis quedam horrende imagines / valde eos deterreres. **Ubi Sap. xviij. a.** Dispersi sunt pautes horrende etc. **Deu dicit deus** quod dicit in inferno: Iosephus dicit tam densas fuisse tenebras / quod non poterant aperire oculos: unde nec mirum si se inuicem etiam presentes videre non poterant.

Holocausta dabis. Fronice loquitur moyses. **Uel dabis. i.** permisses nos habere. **Simile Iester vij. a.** Da mihi animam: id est permisses me habere: id est viuere. **Ubi Non videbo ultra faciem tuam.** Contra. **i. dicit:** Vocatis illis ait pharaonis: Surgite et egredimini. **Solutio.** Non videbo: id est ad te videndum per me non veni am nisi vocatus: sed postea vocatus venit.

Expositio Ca. XI. **D**ixit dominus ad moysen etc. **U**bi sedet in solio: id est sedere debet iure hereditario quasi primogenitus.

Non mutiet. i. non dolebit. **Ex dolo** enim canis mutire solet. **Serui tui isti.** Verba sunt domini ad moysen: ut sic dicitur pharaoni.

Ut multa signa. **Non** est causale sed consequentiū. **q. d.** ex non audientia pharaonis sequent multa signa in terra egypti. **Expositio Ca. XII.**

Dixit quoque dominus ad moysen etc. **D**ens iste. **U**bi est aprilis: id est lunatio aprilis: que in

martio sepe inchoat: imo semper nisi embolismus impediatur. **U**bi dicitur ab hebreis nisan: apud egyptios perimurth: apud macedones xanticus. **U**oluit quippe dominus iudicos a ceteris differre nationibus: sicut religione et circūcisionis characteribus: ita et temporis ratione. **Romani** enim ex traditione Nume

plebi ut postulet vir ab amico suo / et mulier a vicina sua vasa argentea et aurea et vestem: dabit autem dominus gratiam populo suo coram egyptiis. **S**uitque moyses vir magnus valde in terra egypti coram seruis pharaonis et omni populo. **E**t ait: **H**ec dicit dominus: **M**edia nocte ingrediar egyptum / et morietur omne primogenitum in terra egyptiorum / a primogenito pharaonis / qui sedet in solio eius / usque ad primogenitum ancille que est ad molam: et omnia primogenita iumentorum. **E**ritque clamor magnus in vniuersa terra egypti qualis nec ante fuit nec postea futurus est. **A**pud omnes autem filios israel non mutiet canis ab homine usque ad pecus: ut sciatis quod miraculo diuidat dominus egyptios et israel. **D**escendetque oves serui tui isti ad me / et adorabunt me dicentes: **E**gredere tu et oves populi que subiecte tibi. **P**ost hec egrediemur. **E**t exiit a pharaone iratus nimis. **D**ixit autem dominus ad moysen: **N**on audiet vos pharaonis / ut multa signa fiat in terra egypti. **M**oyse autem et aaron fecerunt omnia signa et ostenta que scripta sunt coram pharaone: et indurauit dominus cor pharaonis: nec dimisit filios israel de terra sua. **Ca. XII.**

Dixit quoque dominus ad moysen et aaron in terra egypti: **D**ens iste vobis principium mensium / primus erit in mensibus anni: **L**oquimini ad vniuersum ceterum filiorum israel: et dicite eis: **D**eci-

fuerit undecima / ante mundum fuit decima / et in eternitate fuit: quod ante mundum non fuit tempus: ideo denarius significat eternitatem. **U** ergo decima luna tollebat agnus de grege / significabat quod agnus figuratus: id est christus dei filius erat eternus: id est deus / qui dicitur agnus propter innocentiam.

pompilij regis romani / dicitur **Quid.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Dens iste vobis principium mensium / primus erit in mensibus anni: **L**oquimini ad vniuersum ceterum filiorum israel: et dicite eis: **D**eci-

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Sed nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

Ubi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.** **U**bi nota quod in **Blo.**

10. q. 3. c. vno

De esse. dif. 2. c. qd sit sanguis

B

Hiere. xi. d. Ego qsi agnus zc. Et Esa. liij. c. Quasi ouis zc. Apoc. xij. b. Agnus qui occisus zc. a. Unusquisqz: Unaqueqz domus siue familia. b. Minor est numerus. Dicunt hebrei / qz decem capita constituunt familiam: id est tot erigebant ad esum agni. In decretis etiam dicit qz decem mancipia psti-

tuunt parrochia. Sz obicitur: Naz si qli- bet assumat de domo sibi p iuncta taru: mul- te domus non habe- bant numeru sibi suf- ficient: Sic non intel- ligat hic de qualibet domo: sed tm de do- mo paupis: qui no ha- bebat vi emeret ag- num vel hedum.

d. Annicul' vni^o anni. Sed quare po- nitur masculus: none- satis discernit genus cum dicit agnus: Ad h ruder Aug'. q sic dicere coegit vis z in- terptatio nois: qz p eo qd i hebreo est ma- sculinu / probaton qd est neutri generis / est in greco. Si aut tras- latoz dicitur ouis ma- scula / absurdum esset: Si aut agna mascul' / incongruu: Si dicitur fer pec' masculu / pos- set intelligi d alio aia- li: sed vt seruaret sa- cramentu / id ex necessitate dixit sic. c. Absqz macula: No velle- ris sed corpus / vt dicitur Levit. xxi. c.

e. Et hedum. Hoc dicit ppter paupes: vt si non possent ha- bere agnu / saltem pos- sent habere hedum.

f. Aniuersa multi- tudo. Quelibet do- mus / suu: tamen dicitur singularit: qz om- nes figurabant vnum scilicet ch ristu qui su- turus erat hostia sin- gularis pzo nobis.

g. No stem: ex q- bus compingit ostiu.

h. Cum lactucis agrestibus: quaru

amaritudo / amaritudinē seruitut' egyptiacę comemoraret i- gnu. i. Crudu qd. Sz nunqd mos hebreoz e comede- re carnes crudas: Constat q non. Quare g phibet: Ereg' dicit q per hoc nos trahit ad mysteriu. Vel crudu dicit se- micocctum ex festinatōe: vel ex leccacitate. Qualis debeat esse agnus: qualis comedēs: qualiter comedit: quando z vbi: expresse notatu est in historia super hunc locu. xi. ca. So- lenne pascha fuit in deserto sub moyse: Numeri. ix. a. In hie- rusalem sub samuele: tamen expresse non legitur in tertu: sed habetur ex eo qd dicit. ij. Paral. xxxv. c. vbi dicitur: Non fuit phafe simile huic a diebus samuelis. In hierusalem sub

ma die mensis huius tollat a vnusquisqz agnum per fami- lias z domos suas. Sin au- tem mindz est numer' vt suf- ficere possit ad vscendu ag- num / assumet vicinum suuz qui iunctus est domui eius iuxta numeru animaru que sufficere possunt ad esum ag- ni. Erit autem agnus absqz macula / masculus annicul'.

b. Juxta quem ritum tollet' et hedum: z seruabitis eu vsqz ad quartadecima diem men- sis huius. Immolabitis eu

f. vniuersa multitudo filioz israel ad vesperu: Et sument de sanguine eius / ac ponent s super vtruqz postez: z in su- perlunariu' domoz in q- bus comedent illu. Et edet carnes nocte illa affas igni: b et aqmos panes cum lactu- cis agrestibus. Non come- detis ex eo crudu quid: nec coctum aqua: sed assum tm igni. Caput cum pedib' eius et intestinis vorabit: nec re- manebit quicqz ex eo vsqz mane. Si quid residuu fue- rit: igne comburetis. Sic au- tem comedet' illum: Renes vros accingetis: z calciamē- ta habebitis in pedibus: te- nentes baculos in manibus et comedetis festinan: Est enim phafe: id est transitus dñi. Et transibo per terram egypti nocte illa: percutiaqz omne primogenitu in terra egypti ab homie vsqz ad pe- cus: z in cunctis dijs egypti

losta rege iuda. liij. Reg. xxiij. e. ij. Paral. xxxv. a. Et. ij. Eldre. j. a. Pascha autem fuit hic in ramase: non tamen fuit solenne. Nota quadruplex pascha. Primu in ramase: in sint- bus egypti: vt hic. Secundum in deserto ad montem sinai: Numeri. ix. a. Tertium in galgalis: trans iordanem: Josue.

v. c. Quartu in terra pmissiois. Primu e i exitu d egypto. Se- cundu in trasitu p de- sertu. Tertiu in itroi- tu terre sancte. Quar- tum in habitatioe ter- re sancte. Primum et secundum sub moyse: tertium z quartu sub ioseph. Primu est gra- tie iustificantis: secun- dum penitentie puri- ficantis: tertium iusti- cie promouentis: qr- tum glorie indeficier- tis. Primu est incip- entium: secundu pe- nitentium: tertium in bono pficientiu: qr- tum in bono perma- nentium. Per primu significatur transitus de vitijs ad virtutes. Per secundum pro- gressus de virtute in virtutem: id est d ope- re vnus virtutis in opus alterius. Per tertium visio contem- plationis. Per quar- tum / stat' fruitionis.

Faciam iudicia: ego domin'. Erit autem sanguis vobis i signu in edibus in quib' cri- tis: z videbo sanguine z tra- sibo vos: nec erit vobis pla- ga disperdens: quando per- cussero terram egypti. Ha- bebitis autem hanc diem in monumentu: z celebrabit' ea solennem dño in generatio- nibus vestris cultu sempit- no. Septem diebus aqma comedet'. In die primo no- erit fermentatu i domib' ve- stris. Quicunqz comederit fermentatu / peribit anima il- la de israel / a primo die vsqz ad diem septimu. Dies pri- ma erit sancta atqz solenit: z dies septima eadem festiui- tate venerabilis. Nihil ope- ris facietis i eis: except' his que ad vscendu pertinent et obseruabitis aqma. In eadem eni ipsa die educam exercitum vestrum de terra egypti: z custodietis die istu in generationes vestras ritu perpetuo. Primo mense qr- tadecima die mensis ad ve- speram comedetis aqma / vsqz ad diem vicesimā pri- mam eiusdem mensis ad ve- speram. Septem diebus fer- mentatu non inueniet' in do- nibus vestris. Qui comede- rit fermentatu / peribit anima ei' de cetu israel: ta d adue- nis qz d indigenis terre. De fermentatu non comedetis. In cunctis habitationib' ve- stris edetis aqma. Uoca-

no: Ad quod dicit qz eternu dupliciter sumitur. Dicit enim eternu: cui certa meta vel termin' non prefigit: quod nefas est pretermittere aut sponte mutare. Vel dicitur eternus qd eternam rem significat: Etroqz modo potest h accipi eter- num. n. Exceptis his zc. Ex hoc patet qz in medijs diebus poterant operari. Et ex hoc patet qz sabbatum sole- nius erat quouis festo: qd ad ociu: in quo nec etiam ad ve- scendum licet operari: Et no potuit esse qz in ipso die pasche potuerunt mulieres vnguenta parare: qd sabbato non licet fer. o. Usqz ad diem vicesimā primam: indufue- p. De aduenis: id est proselytis.

Deb. u. a.

C

Leuit. 24. Numeri. 3.

Exodi. xxi. c. Quasi ouis zc. Apoc. xij. b. Agnus qui occisus zc. Unusquisqz: Unaqueqz domus siue familia. b. Minor est numerus. Dicunt hebrei / qz decem capita constituunt familiam: id est tot erigebant ad esum agni. In decretis etiam dicit qz decem mancipia psti- tuunt parrochia. Sz obicitur: Naz si qli- bet assumat de domo sibi p iuncta taru: mul- te domus non habe- bant numeru sibi suf- ficient: Sic non intel- ligat hic de qualibet domo: sed tm de do- mo paupis: qui no ha- bebat vi emeret ag- num vel hedum. d. Annicul' vni^o anni. Sed quare po- nitur masculus: none- satis discernit genus cum dicit agnus: Ad h ruder Aug'. q sic dicere coegit vis z in- terptatio nois: qz p eo qd i hebreo est ma- sculinu / probaton qd est neutri generis / est in greco. Si aut tras- latoz dicitur ouis ma- scula / absurdum esset: Si aut agna mascul' / incongruu: Si dicitur fer pec' masculu / pos- set intelligi d alio aia- li: sed vt seruaret sa- cramentu / id ex necessitate dixit sic. c. Absqz macula: No velle- ris sed corpus / vt dicitur Levit. xxi. c. e. Et hedum. Hoc dicit ppter paupes: vt si non possent ha- bere agnu / saltem pos- sent habere hedum. f. Aniuersa multi- tudo. Quelibet do- mus / suu: tamen dicitur singularit: qz om- nes figurabant vnum scilicet ch ristu qui su- turus erat hostia sin- gularis pzo nobis. g. No stem: ex q- bus compingit ostiu. h. Cum lactucis agrestibus: quaru amaritudo / amaritudinē seruitut' egyptiacę comemoraret i- gnu. i. Crudu qd. Sz nunqd mos hebreoz e comede- re carnes crudas: Constat q non. Quare g phibet: Ereg' dicit q per hoc nos trahit ad mysteriu. Vel crudu dicit se- micocctum ex festinatōe: vel ex leccacitate. Qualis debeat esse agnus: qualis comedēs: qualiter comedit: quando z vbi: expresse notatu est in historia super hunc locu. xi. ca. So- lenne pascha fuit in deserto sub moyse: Numeri. ix. a. In hie- rusalem sub samuele: tamen expresse non legitur in tertu: sed habetur ex eo qd dicit. ij. Paral. xxxv. c. vbi dicitur: Non fuit phafe simile huic a diebus samuelis. In hierusalem sub

Percussorem ingredi. Ex hoc videt q̄ malus angelus fuit ille exterminator. **In noctis medio:** illi. s. in qua imolatus est agnus. **Anteq̄ fermentaretur:** Nō q̄ farina illa sic conspersa fermentaret postea: sed quia non ante fuit fermentata: multo fortius nec post: Et ē sensus:

D Nec ante nec post fuit fermentata. Et ē simile Gen. viij. b. Emisit noe coruū: qui nō reuertebat donec sicarentur aque sup̄ terram: id ē nec ante nec post. Et Matth. i. d. Accipit ioseph coūgē suā: et non cognoscit eam donec peperit filium suū primo genitum: id est nec ante nec post. Et i. Reg. iij. a. Nō poterat heri videre lucernā / anteq̄ extingueretur.

Habitatio aut. Nota noie egypti intelligendū est ois incolatus eorum: qui incipit a promissione abraę facta ei i via mesopotamię: Gen. xij. a. A qua vsq̄ ad legē datā tot anni fluxerūt: vt dic̄ apls Gal. iij. c. Et Glo. Aug. super locū istū: Hāz post mortē ioseph solū q̄draginta annis seruiuit israel i egypto: q̄b̄ expletis eadē die egressus est de egypto: qua. s. cepit seruitus eius: Vel eadem die: qua scilicet exiuit abraam ad pegrinandum: Vel eadem: id est in vna simul exiuit omnis multitudo: non successiue singulis diebus. Quia autē sic debeat istī anni computari / probat h̄ modo: Septuaginta q̄b̄ annorum erat abraam quando facta est ei pmissio p̄dicta: Gen. xij. b. Centenario vero natus est isaac: Gen. xxj. a. Et ita a pmissione vsq̄ ad natiuitatē isaaci fuerunt vigintrinq̄ anni. His adde omnes annos isaac. s. centum octoginta / vt dicitur Gen. xxv. d. fuit autē ducenti q̄b̄. Jacob vero in morte isaac erat centum vigintrī annos. Ad probatur sic: Isaac sexagenario natus est iacob: Gen. xxv. d. Et isaac quando mortuus est / erat centum octoginta annos: Gen. xxv. d. Et iacob centesimo tricesimo anno vite sue ingressus est egyptū / vt dicitur Gen. xlvj. b. Et ita decem annis post mortem isaac defecit iacob i egyptum: Et ita a promissione abraę vsq̄ ad ingressum iacob in egyptum fuerunt ducenti q̄ndecim anni. Et tunc ioseph erat annorum trigintanouē. Et probat sic: Triginta annorum erat quando stetit coram pharaone: Gen. xlvj. f. Et nouem anni transiit a tunc vsq̄ ad aduentum iacob in egyptū: Septem scilicet steriles: et duo famis: Et tunc venit iacob i egyptum. Et omnes anni ioseph fuerunt centum decem: Gen. vlv. d. Et ita ioseph p̄ ingressus iacob vixit annis septuagintauno: quibus additis supra dictis ducenti q̄ndecim / sunt ducenti octoginta sex. His additis iterum centū q̄n quagintaquatuor q̄bus seruiuit israel in egypto post mortē ioseph: fuerūt anni. cccc. triginta a pmissione facta abraę vsq̄ ad exitum de egypto / vt dicit apls. **Quādo eduxit:** Ergo illa nocte / q̄ imolatus est agnus eduxit eos dñs de egypto. Contra. s. eo. dē. d. dicit: Nullus egreditur ostium domus sue vsq̄ mane. Solutio. Intelligendū est eductos nocte. i. ad egredientū mane ab egyptijs nocte expulsos.

Omnis alienigena. Tales sūt omnes q̄ non ppter christum sed ppter lucrū seruiūt ecclesię: Vnde p̄time sacerdotes: q̄ nō in christi cōmemoratione sed in lucrū expectatione cōficiūt. De quibus Malach. i. c. Quis est ex vobis q̄ claudat ostia et incendat altare meū gratis: Non est mihi voluntas in vobis: et munus non suscipias de manu v̄ra / dicit dñs exercitū. **Circumcidet.** Videre. iij. a. Circumcidimini dño / et auferte p̄putia

uit autem moyses omnes seniores filiorum israel et dixit ad eos: Ite tollentes animal p̄ familias vestras: imolate phasē. Fasciculūq̄ hyssopi tingite sanguine qui est i limine: et aspergite ex eo sup̄ liminare et vtrunq̄ postem. Nullus vestrum egrediatur ostiū domus sue vsq̄ mane. Transibit enim dominus percussiens egyptios. Cūq̄ viderit sanguinē in sup̄liminari et in vtroq̄ poste: transcendet ostium domus: et non sinet percussorē ingredi domos vestras et ledere. Custodi verbuz istud / legitimū tibi et filijs tuis vsq̄ in eternum. Cūq̄ introieritis terram quam dominus deus daturus est vobis vt pollicitus est: obseruabitis cerimonias istas. Et cum dixerint vobis filij vestri: quē est ista religio: dicitis eis: Victimā transit dñi est: quando transiuit super domos filiorum israel i egypto: percussiens egyptios / et domos n̄ras liberans. Incuruatusq̄ populus adorauit. Et egressi filij israel fecerunt sicut p̄ceperat dominus moysi et aaron. Factum est autem in nocte medio: percussit dominus omne primogenitū in terra egypti: a primogenito pharaonis qui sedebat in solio eius vsq̄ ad primogenitū captiue quē erat in carcere: et omne primogenitū iumentorū. Surrexitq̄ pharao nocte et omnes serui eius cunctaq̄ egyptus: et ortus est clamor magnus in egypto. Hęc enī erat domus in qua non iaceret mortuus. Locatisq̄ pharao moysi et aaron nocte: ait: Surgite egredimini a pplo meo et vos et filij israel

et. Ite et imolate domino sicut dicitis. Oues vestras et armenta assumite vt petieratis: et abeuntes b̄ndicite mihi. Urgebantq̄ egyptij populum de terra exire velociter / dicentes: Omnes moriemur. Tulit igitur populus conspersam farinam anteq̄ fermentaret: et ligans in pallijs posuit sup̄ humeros suos. Feceruntq̄ filij israel sicut p̄ceperat dominus moysi: et petierūt ab egyptijs vasa argentea et aurea: vestesq̄ plurimas. Dedit autē dominus gratiam populo coraz egyptijs vt cōmodaret eis: et spoliauerunt egyptios. Profectiq̄ sunt filij israel de ramesse in socchot / sexcenta fere milia peditum virorū absq̄ paruulis et mulierib̄: Sed et vulgus p̄miscuū innumerabile ascendit cū eis: oues et armenta et animātia diuersi generū multa nimis. Corectq̄ farinā quaz dudū conspersam de egypto tulerant: et fecerunt subcineribus panes acymos. Hęc enim poterāt fermentari cogentib̄ exire egyptijs: et nullam facere sinētib̄ mortā: nec pulmenti quicq̄ occurrerat preparare. **Habitatio autem filiorum israel q̄ manserunt in egypto fuit q̄dringentorū triginta annorum.** Quibus expletis eadez die egressus est omnis exercitus dñi de terra egypti. **Moyses ista est obseruabilis dñi: quādo eduxit eos de terra egypti.** Hanc obseruare debēt omnes filij israel in generationib̄ suis. Dixitq̄ dominus ad moysen et aaron: **Hęc est religio phasē: Dis alienigena nō comedet ex eo. Dis autem seruus empticius circumcidetur: et sic comedet.**

et. Ite et imolate domino sicut dicitis. Oues vestras et armenta assumite vt petieratis: et abeuntes b̄ndicite mihi. Urgebantq̄ egyptij populum de terra exire velociter / dicentes: Omnes moriemur. Tulit igitur populus conspersam farinam anteq̄ fermentaret: et ligans in pallijs posuit sup̄ humeros suos. Feceruntq̄ filij israel sicut p̄ceperat dominus moysi: et petierūt ab egyptijs vasa argentea et aurea: vestesq̄ plurimas. Dedit autē dominus gratiam populo coraz egyptijs vt cōmodaret eis: et spoliauerunt egyptios. Profectiq̄ sunt filij israel de ramesse in socchot / sexcenta fere milia peditum virorū absq̄ paruulis et mulierib̄: Sed et vulgus p̄miscuū innumerabile ascendit cū eis: oues et armenta et animātia diuersi generū multa nimis. Corectq̄ farinā quaz dudū conspersam de egypto tulerant: et fecerunt subcineribus panes acymos. Hęc enim poterāt fermentari cogentib̄ exire egyptijs: et nullam facere sinētib̄ mortā: nec pulmenti quicq̄ occurrerat preparare. **Habitatio autem filiorum israel q̄ manserunt in egypto fuit q̄dringentorū triginta annorum.** Quibus expletis eadez die egressus est omnis exercitus dñi de terra egypti. **Moyses ista est obseruabilis dñi: quādo eduxit eos de terra egypti.** Hanc obseruare debēt omnes filij israel in generationib̄ suis. Dixitq̄ dominus ad moysen et aaron: **Hęc est religio phasē: Dis alienigena nō comedet ex eo. Dis autem seruus empticius circumcidetur: et sic comedet.**

5. 11. a. 1. Reg. 6. b.

36. dif. c. legim⁹ 5. sed econtra.

B

Numeri. 9. b. Job. 19. g.

A. 7. 22. d. et. 34. c. Numeri. 2. b. et. 8. c. Luc. 2. d. De voto e. magne

cordium vestror. a **In vna domo.** Cant. .vj. c. Una e columba mea. Unde qui vult esse d pullis hui colubę: opoz tet q sit vnus vnitate sensus r volũtatis: vt vnũ r ides senti at r velt. Act. .iiij. f. Multitudis credentũ erat cor vnũ r.

Nec os illius confringe. quia medulla. i. diuinitas christi/ nõ est ita subtiliter inuestigãda sicut humanitas. Esa. liij. a. Generationem eius quis enarrabit: Prouer. xxv. d. Si cut q mel comedit r. **Coloniam.** Colonia est ciuitas vel regio que p defectu indigenarũ nouis cultoribus adimpletur. **Circumcidet: prius:** i omni verbo in lingua: vt non loq tur nisi sermones dei. Prouer. .xviij. d. Dors r vita in manibus lingue. Si trã esset i ea vita/ non eẽt circumcidenda: si trã mors/ non tũc similit: sed penitus abscondẽda. **Nõ vesce tur ex eo.** Ecce. xliij. c. Omis incircumcisus corde r incircumcisus carne non ingrediet in sanctariũ meum. **Indigene ne et co.** Act. .x. c. In veritate nõc comperi quia non est acceptor psonarũ de r.

Eadẽ die edu. Lora. s. eo. c. dicit: q nocte eduxit eos. Solu. Uruncq verũ est: sed nocte dicunt educti: quia nocte cõpuli sunt ab egyptiũ egredi: die vero egres si: qz ipsi expectauerunt mane.

Exposi. Ca. XIII. **Docutusqz est dñs ad moysen r.** **Sanctifica mihi.** Dicit q de masculos solos sibi voluit sanctificari: qz solos masculos egyptiorũ pculserat: qd sat p babile est / etsi non sit expressus in textu. Et nota q primogenita filioz leui offerebant r seruiebãt iugiter dño sine redemptione: sed filij primogeniti aliarũ tribuũ offerebãt r redimebant qnqz sicis: vt legitur Leuit. .xv. d. Numeri. .iiij. g. et. .xviij. c. Sed nota qd dictum est q primogeniti leuitarũ iugiter seruiebãt dño / intelligẽdũ e ex parte patris: Nam dñs fuit de tribu leui / sed ex parte matris: et

ideo redempti qnqz sicis. Primogenita pecorũ apta ad imolandum / oblata erãt sacerdotis: Primogenita vero imidoz non oblata: quedam redimebant / vt primogenitũ asini mutabatur oue / que pro eo offerebãt: r erat sacerdos. Alia nec oblata nec redẽpta / occidebant: vt primogenitũ canis. Præter p

dicam causãz est alia quare primogenita bebzoz offerebant: qz ab angelo pculsoze li berauerat dñs: r ideo sua erant. Vel qz iustus est q primis fructibus honorandus e creator oim primus.

Diei hui in q. Deut. .vj. b. Erit hoc qñ signũ in manu tua et qñ appensũ qd ante oculos tuos r.

In manu tua. Tria notabilia iuber h dñs: vt sit lex i ore: signũ in manu: montentus ante oculos. Lex i ore / pãdicatio scilicet / que ligat pãdicatozem ad faciendũ. Prouer. .vj. a. Illa queatus es verbo os tui r. Signũ in manu: exemplũ i opere. Esa. .xliij. a. Iste die: dñi ego sum: r ille iuocabit me in nomine / cob r. Donimentũ ante oculos: vt qd bñ cogitat: forã ante oculos i actu pdeat: r sic meli memorie comẽdetur. Pharisẽi had lram seruabãt: Tñ in chartis h scribebãt: r dealogũ similit. Quõ h faciebãt / habet in histozis sup hie loqz: et etiam in ipsiõ histozis Rubrica d scifi carioe primogenitozũ.

Et dederit eam tibi: Bras dicit Glo. non ergo meritis. Solu. Gratis dabatur et meritis: qz gratia nõ excludit meritũ: sed et meritũ est totũ ex gra pmũ. Unde solz dicit: Quicquid habes meriti / puentrix gra donat. Nil deus in nob pãter sua dona coroz nat. Vel gratis dedit quo ad illos quib de dit. i. sine meritis corz: et tamen meritis patru. **Filijs tuis.** exceptis primogenitis leuitarũ.

Der via terre philistim. Duplex e via veniẽdi ad terrã pmissiois. Ilic ostendit vna per terram philistim: altera per desertũ. Prima bellicosa e / r plena hostibus. Secũda inops / r plena amaritudinib. Prima e con

nitis leuitarũ. n **Der via terre philistim.** Duplex e via veniẽdi ad terrã pmissiois. Ilic ostendit vna per terram philistim: altera per desertũ. Prima bellicosa e / r plena hostibus. Secũda inops / r plena amaritudinib. Prima e con

B

16. 9. 34. 47

C

D

uerfatio seculari: Philiſtium eni interpretat ruina: Et i ſeculo
multiplex ruina. Secunda uerfatio clauſtralis. Clauſtru eni
dicitur deſertum: qz a mulis deſerit. Tñ moyses cui dñs loq

13. b. baf facie ad faciem / p
deſertu tanqz uiaz ſe
curiozes duxit popu
lū ſuū ad terram pro
miſſionis. a. **Bel**
la conſurgere: qz
philiſtium habebant
exofos hebreos ppt
moleſtiam z odiū pa
trū: id eſt abraaz / ſa
ac z iacob: qui multū
uenerunt eos.

16. 14. 6. **Sed circūdu**
rit per uia deſerti.
Sed cum non habet
homo quid facere poſ
ſit / tūc debet ſe com
mittere totaliter deo.
Unde. ij. Paral. .xx.
c. dicit ioſaphat: Euz
ignozam quid agere
debeam / ſolū reſi
dū habem / ut oca
los noſtros dirigam

1. 14. 6. **Ad te.**
Cor. i. a. **Surta ma**
re rubru. Nota q
aqua hui maris non
eſt rubra ex ſe: ſed ois
terra circūſtans rubra
eſt: ex qua uitiat gur
ges: Unde miniſt ac
tiſſimum excerptur.
Quicquid eſt in h mari
in hunc colorez cadit:
Etiaz piſces z gēme
inuentunt in littoze ru
bz: quez humo inuolu
te z inter arenas con
trite / terre colorez ha
bent ſimul z maris. i.
lucide z rubez. Hoc
mare diuidit in duos
ſinus. Unus q ab ori
ente: z perſicus appel
latur: quia perſe ozaz
eiuz inhabitant. Alter
arabicus. Tamē ubi
nos habem / rubru /
hebrei habent canno
ſum: quia canne in lit
toze ei abundāt. Per
hanc uiam duxit po
pulū moyses: Tñ p
pter mandarū dñi p
cipientis ut pplz du
cereſt ad montes ſinal
ad imolandū ſibi: Tñ
quia ſi egyptij uellēt
eoſ pſequi / grauē mo
leſtā itineris ſuſtine
rent. d. **Armati:**
id eſt ſupellectile multa
muniti. Hec expoſi
tio accipit a trāſlatio
ne: Aquile q ut dicit
Hierō. in hoc loco
magis pprie dicitur

1. 14. 6. **Armati:**
id eſt ſupellectile multa
muniti. Hec expoſi
tio accipit a trāſlatio
ne: Aquile q ut dicit
Hierō. in hoc loco
magis pprie dicitur

1. 14. 6. **Armati:**
id eſt ſupellectile multa
muniti. Hec expoſi
tio accipit a trāſlatio
ne: Aquile q ut dicit
Hierō. in hoc loco
magis pprie dicitur

1. 14. 6. **Armati:**
id eſt ſupellectile multa
muniti. Hec expoſi
tio accipit a trāſlatio
ne: Aquile q ut dicit
Hierō. in hoc loco
magis pprie dicitur

1. 14. 6. **Armati:**
id eſt ſupellectile multa
muniti. Hec expoſi
tio accipit a trāſlatio
ne: Aquile q ut dicit
Hierō. in hoc loco
magis pprie dicitur

1. 14. 6. **Armati:**
id eſt ſupellectile multa
muniti. Hec expoſi
tio accipit a trāſlatio
ne: Aquile q ut dicit
Hierō. in hoc loco
magis pprie dicitur

1. 14. 6. **Armati:**
id eſt ſupellectile multa
muniti. Hec expoſi
tio accipit a trāſlatio
ne: Aquile q ut dicit
Hierō. in hoc loco
magis pprie dicitur

1. 14. 6. **Armati:**
id eſt ſupellectile multa
muniti. Hec expoſi
tio accipit a trāſlatio
ne: Aquile q ut dicit
Hierō. in hoc loco
magis pprie dicitur

na eſt / reputat ne forte pen
teret cum ſi uidiſſet aduerſū
ſe bella pſurgere / z reuerrere
tur in egyptu: ſi circūduxit p
uiam deſerti: que eſt iuxta ma
re rubrū. Et armati ascende
rūt filij iſrael d terra egypti.
Tulit qz moyses oſſa ioſeph
ſecum / eo q adiuraſſet filioſ
iſrael dicens: Uſitabit uos
deus / efferte oſſa mea hinc
uobiſcū. Profectiqz d ſoc
choth: caſtrametati ſunt in
ethan: in extrémis finib ſoli
tudinis. Dñs aut pcedebat
eoſ ad oſtendēdā uia / p diē
in colūna nubis: z p noctem
in colūna ignis: ut dux eſſet
itineris utroqz tpe. Nunqz
deſuit colūna nubis p diez:
neqz colūna ignis per noctē
cozaz populo. **Ca. XIII.**

Hoc eſt aut dñs ad
moyses dicens: Loq
re filiis iſrael: Re
uerſi caſtrametent eregione
phiairoth / que eſt inf mag
daluz z mare contra beelſe
phon: In pſpectu ei caſtra
ponetis ſuper mare. Dictu
ruſqz eſt pharao ſuper filiis
iſrael: Coartati ſunt in terra:
z cluſit eoſ deſertū: Et indu
rabo cor eiuz: ac pſequetur
uoſ: z glorificabor i pharao
ne: z in oi exercitu ei: ſcient
qz egyptij / qz ego ſum dñs.
Fecerūtqz ita. Et nūciatum
eſt regi egyptioz q fugiſſet
ppls: imutatuſqz eſt cor pha
raonis z ſeruoꝝ eiuz ſup po
pulo: z dixerūt: Quid uolui
mus facere ut dimitteremus
iſrael ne ſeruiret nobis: Jun
xit qz currū z oēz populū ſuū
aſſumpſit ſecū: Tulitqz ſer
centos currus electos: z qe
quid in egypto currū ſuū:
et duces totiuſ exercit. In
durauitqz dñs cor pharao
nis regl egypti / z pſecur eſt
filioſ iſrael. At illi egreſſi
erant in manu excelsa. Cūqz
pſequerent egyptij uetiſtia
pcedentū: reperūt eoſ i ca

trāſtulſiſſe. Infra etiā d: qz iermes aſcēderūt. Tñ ubi nos ha
bem armati aſcēderūt: alia trāſlatio hz inermes qnta gene
ratio: Moyses eni qntus fuit a iacob p tribū ſacerdotalem.

ſtris ſuper mare. Omis eq
tatus z curruſ pharaonis z
uuiuerſuſ exercituſ erāt in
phiairoth ptra beelſephon.
Cūqz appropinquafſet pha
rao / leuantes filij iſrael oca
los / uideūt egyptioſ poſt ſe:
Et timuerūt ualde. Clama
uerūtqz ad dñz: z dixerūt ad
moyses: Forſitan nō erant
ſepulchra in egypto: iō tui
ſi uos ut moreremur i ſoli
tudine. Quid h facere uo
luſti: ut educeret uoſ ex egypto:
Hōne iſte eſt ſermo quez
loqbamur ad te i egypto: di
centes: recede a nobis ut ſer
uiam egyptij: Adulto eni
meli eſt ſeruire eiſ: qz mori
in ſolitudine. Et ait moyses
ad pplim: Nolite timē: Sta
te z uideſte magnalia dñi q
factur eſt hodie. Egyptioſ
eni qſ nūc uideſt: neqzqz ul
tra uidebit ulqz i ſempitnū:
Dñs pugnat p uob / z uoſ
tacebitis. Dixitqz dñs ad
moyses: Quid clamas ad
me: Loqre filiis iſrl ut pſci
ſcant: Tu at eleua vga tuā:
et extēde manū tuā ſup ma
re / z diuide illud: ut gradiat
filij iſrl in medio mari p ſic
cū. Ego at idurabo cor egyptioꝝ
ut pſequent uoſ: z gliſi
cabor i pharaone: z i oi exer
citu ei / z i currib / z in eqtib
illi: Et ſcient egyptij qz ego
ſū dñs: cuz gliſicat ſuero in
pharaone: z i currib atqz in
eqtib ei. Tollēſqz ſe angel
dei q pcedebat caſtra iſrl /
abiit p eoſ / z cū eo pſt colū
na nubis priora dimittēſ / p
tergū ſtetit / inf caſtra egyptioꝝ
z caſtra iſrl. Et erat nu
bel tenebroſa z illuminat no
ctem: ita ut ad ſe iucez toto
nocti tpe accedere nō uale
rēt. Cūqz extēdiſſet moyses
manū ſup mare: abſtulit il
lud dñs flate uēto uehemēti
et uēte tota nocte / z uertit i
ſiccum: Diuiſaqz eſt aqua / z
ingreſſi ſunt filij iſrael p me

Jacob eni genuit le
ui: q caath: q amram:
q moysen. Uel ſi cō
pures p tribū regalez
tūc a phares filio iu
de uſqz ad ſalmon / q
fuit dux in tribu iude
fuerūt qnqz generatio
nes / nō pputato pha
res. Phares eni genu
it eſro / q arā / q amina
dab / q naſon / q ſalmo.
Efferte of. Que
dicūt pphetiſſe forte
d diſſi cultate itineriſ.
Uñ Eccl. xli. d. Sic
ioſeph q nat e hō zc.
Tñ hebrei dicūt qd
ouis ex iprouiſo aſti
tit iux eoſ q locuta e
ad eoſ: ob quā rem du
xerūt eā p deſertum.
Uñ Pſ. Qui dedu
cis uelut ouē ioſeph.

In extremis ſi.
Secūda maſio q erat
ciuitas tūc deſerta in
capite ſolitudinū: que
uocat a ioſeph luc /
ubi poſtea diē baby
loniā factā a cambyſe
filio cyri: qui i Eſdra
uocat artaxerxes: in
Judith nabuchodo
noſor: dum ualſaret
egyptum fecit eam.
z **Atroz tem.** In
colūna nub ſeruoꝝ
ſolis p diē: In colūna
ignis ſ tenebras no
ctis: z ut ſibi a ſerpēt
ibus puiderent.

Expoſi. Ca. XIII.
Hoc eſt aut
tez do. zc.
Et timu
erūt. Nec fuit mirū:
qz fugere nō poterāt:
nec ſi i mozarū ppt cī
boꝝ iopiā: Uel ſi poſ
ſent mozarū / pugnare
nō poterāt: qz iermes
erāt. i. Forſitan
nō erāt ſe. q. d. Tu
educiſti uoſ ut iterfe
cti ſepeltamur in de
ſerto. q. d. non erāt ſe
pulchra in egypto.

Quid clamas
ad me: Aug. Quid
prodeſt ſtrepituſ oris
ubi mutus eſt clamor
cordis: Diuiſa
qz eſt aqua in duo
decim diuiſiones: ut
dicit Oziēn. ut que
libet tribuſ p turmas

De eſſe. diſ. 2.
reuera. in. x.
clauſus.

Joſue. 2. b.
et. 4. d.

Joſue. 2. 4. d.

Joſue. 2. 4. d.

Joſue. 2. 4. d.

Joſue. 2. 4. d.

Joſue. 2. 4. d.

suas incederet. Et aduocans moyses singulas tribus secundum ordinem natiuitatis sue: hortabatur eos ut se praecedentes sequerentur. Cuiusq; simulissent intrare: ruben: symeon et leui: iudas primus ingressus est iter post eum: unde et ibi meruit regnum. Sed quare non meruit moyses: qui prior omnibus intrauit: forte quia moyses tribum non fecit.

Quasi murus: Quasi murus ad dexteram eorum et leuam. Persequentes egypti ingressi sunt post eos et omnis equitatus pharaonis: currus eius et equites per medium mare. Itaque aduenerat vigilia matutina: et ecce respiciens dominus super castra egyptiorum per columnam ignis et nubis: interfecit exercitum eorum et subuertit rotas curruum: ferebantque in profundum. Dixerunt ergo egyptii: Fugiamus israel: dominus enim pugnat pro eis contra nos. Et ait dominus ad moysen: Extende manum tuam super mare: ut reuertantur aquae ad egyptios super currus et equites eorum. Cuiusq; extendisset moyses manum contra mare: reuersum est primum diluculo ad priorem locum. Fugientibusque egyptiis occurrerunt aquae: et inuoluit eos domus in medijs fluctibus. Reuersaque sunt aquae: et operuerunt currus et equites cuncti exercitus pharaonis: qui sequentes ingressi fuerant mare: nec vnus quidem superstituit ex eis. Filii autem israel perrexerunt per medium siccum maris: et aquae eis erant quasi pro muro a dextris et a sinistris. Liberavitque dominus in die illo israel de manu egyptiorum: et viderunt egyptios mortuos super litus maris: et manum magnam quae exercuerat dominus contra eos. Tenuitque populus domini

Et ait dominus ad moysen: Extende manum tuam super mare: ut reuertantur aquae ad egyptios super currus et equites eorum. Cuiusq; extendisset moyses manum contra mare: reuersum est primum diluculo ad priorem locum. Fugientibusque egyptiis occurrerunt aquae: et inuoluit eos domus in medijs fluctibus. Reuersaque sunt aquae: et operuerunt currus et equites cuncti exercitus pharaonis: qui sequentes ingressi fuerant mare: nec vnus quidem superstituit ex eis. Filii autem israel perrexerunt per medium siccum maris: et aquae eis erant quasi pro muro a dextris et a sinistris. Liberavitque dominus in die illo israel de manu egyptiorum: et viderunt egyptios mortuos super litus maris: et manum magnam quae exercuerat dominus contra eos. Tenuitque populus domini

bet rotas: Ingluuię ventris: et mollicies vestis: quas trahit sicut equus indomitus impetus carnis: cui caro insidet in sella voluptatis. Hic equus nullo freno regitur: sed stimulis carnis quasi calcaribus agitatur. Currus iugibus duas habet rotas: praesumptionem et temeritatem. Equus trahens est appetitus vanae gloriae: cui insidet amor mundi: in sella emulatiõis: frenum habet auariciam: et stimulum libidinis. Currus malicie duas habet rotas: simulationem et dissimulationem. Equus trahens maluolentiam: cui insidet amor mali in sella fraudis: frenum habens tergiuersionem: et stimulum ire. Contra hos tres currus diaboli sunt tres currus dei. Continentie: innocentie: sapientie. Currus continentie duas habet rotas: vigiliam honestatis: et laboris corporis. Equus trahens deuotio omnium: cui insidet premissus sui in sella puritatis: frenum habens disciplinae: stimulus amoris dei. Currus innocentie duas habet rotas: humilitatem volentes subesse: utilitatem nolentes preesse. Equus trahens amor pacis: cui insidet premissus seculi in sella beniuolentiae: frenum: celus veritatis: stimulus amoris fratris. Currus sapientie duas habet rotas: discretionem et simplicitatem. Equus fortitudo: sessor praudentia: sella mansuetudo: frenum modestia: stimulus celus iusticie.

Ca. XV.

Tunc cecinit moyses et filii israel carmen hoc domino: et dixerunt: Cantemus domino: gloriose enim magnificatus est: equum et ascensorem deiecit in mare. Fortitudo mea et laus mea dominus: et factus est mihi in salutem. Iste deus meus et glorificabo eum: deus patris mei et exaltabo eum. Dominus quasi vir pugnat: omnipotens nomen eius. Currus pharaonis et exercitum eius praecipit in mare. Electi principes eius submersi sunt in mari rubro: abyssi operuerunt eos: descenderunt in profundum quasi lapis. Dextera tua domine magnificata est in fortitudine: dextera tua domine percussit inimicum: et in multitudine gloriae tuae deposuisti aduersarios meos. Misisti iram tuam quae deuorauit eos sicut stipulam: et in spiritu furoris tui congregatae sunt aquae. Stetit vnda fluens: congregatae sunt abyssi in medio mari. Dixit inimicus: Persequar et comprehedam: diuidam spolia: implebitur anima mea. Euagababo gladium meum: interficiet eos manus mea. Flauit spiritus tuus et operuit eos mare: submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus. Quis similis tui in fortibus domine? Quis similis tui? Magnificus in scititate terribilis atque laudabilis: facies eius mirabilia. Extendisti manum

Interli. a folio supbie. **Stetit vnda.** Interli. contra naturam. **Persequar.** Interli. de egypto fugientes. **Anima mea.** Interli. voluntas mea. **Interficiet eos manus mea.** Interli. potentia vel multitudine exercitus. **Flauit spūs.** Interli. indignatio vel ventus vrens. **Operuit eos mare.** Interli. multitudine peccatorum. **Terribilis.** Interli. iusto iudicio. **Mirabilia.** Interli. miracula. **Extendisti.** Interli. In

F Judith. 9. b.

Sap. 10. d. 23. q. 5. c. qd. g.

Ps. 105. Ela. 11. d.

Expositio Ca. XV
Tunc cecinit moyses et filii israel carmen hoc domino: et dixerunt: Cantemus domino: gloriose enim magnificatus est: equum et ascensorem deiecit in mare. Fortitudo mea et laus mea dominus: et factus est mihi in salutem. Iste deus meus et glorificabo eum: deus patris mei et exaltabo eum. Dominus quasi vir pugnat: omnipotens nomen eius. Currus pharaonis et exercitum eius praecipit in mare. Electi principes eius submersi sunt in mari rubro: abyssi operuerunt eos: descenderunt in profundum quasi lapis. Dextera tua domine magnificata est in fortitudine: dextera tua domine percussit inimicum: et in multitudine gloriae tuae deposuisti aduersarios meos. Misisti iram tuam quae deuorauit eos sicut stipulam: et in spiritu furoris tui congregatae sunt aquae. Stetit vnda fluens: congregatae sunt abyssi in medio mari. Dixit inimicus: Persequar et comprehedam: diuidam spolia: implebitur anima mea. Euagababo gladium meum: interficiet eos manus mea. Flauit spiritus tuus et operuit eos mare: submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus. Quis similis tui in fortibus domine? Quis similis tui? Magnificus in scititate terribilis atque laudabilis: facies eius mirabilia. Extendisti manum

A

B

B

Interli. a folio supbie. **Stetit vnda.** Interli. contra naturam. **Persequar.** Interli. de egypto fugientes. **Anima mea.** Interli. voluntas mea. **Interficiet eos manus mea.** Interli. potentia vel multitudine exercitus. **Flauit spūs.** Interli. indignatio vel ventus vrens. **Operuit eos mare.** Interli. multitudine peccatorum. **Terribilis.** Interli. iusto iudicio. **Mirabilia.** Interli. miracula. **Extendisti.** Interli. In

cruce. a. Dur
fuiti: Cosolado/
docedo/ fouendo.
b. In forntu.
tua. Interl. In
solatioe spuffeu:
vel virtute insupa
bili c. Obriuue
runt habi. phi.
Sed quo timuerit
qui non interfuerit
submersioni: So/
lurio. Fama; au/
dierit magnaliu
que fecerat dñs: et
ideo obriuerunt
timore. d. Si
ant immobiles.
Interl. ad fide.
e. Quasi lapis
Interl. Duricia
incredulitatis.
f. Introduces
eos r plan. Mo
vult domin' nos i
egypro plantare:
nec in deiectis et
humilib' locis: s;
in monte heredi/
tatis sue. g. Fir
missimo habi/
taculo: In pre/
parata habitatio/
ne quam parasti
domine.
h. In desertuz
sur. Desertu' etia
ante transitu ma/
ris: post transitu/
sur: p' helim/ post
sin. i. Quo q
esset ama. Tel
forte p amaritu/
dine animi. Ani/
mequior enim est
qui sitiens no in/
uenit porum q; q
inuentum gusta/
re non potest.
k. Qui osten
dit ei lignum.
hic querit Aug.
quod fieri potuit B.
Et die q talis effi
cacie erat lignum.
vel miraculose fa/
ctum est. Cur ostē
dit ei lignum cum
alio modo posset
aquis dulcorare:
Et ridet Aug' q
hoc ipsum mira/
culose factum est:
vt in solitudine in
qua no erat arbor
lignu inueniret: r
etiaz ostēdit ei qd
si mitteret lignum
in aqua/ dulcesce/
ret. Unde Ecclj.

a tuā r deuorauit eos fra. Dix
fuiti i miscdia tua: p'plo quem
b redemisti. Et portasti eū in for
tudie tua: ad habitaculū san
ctum tuū. Ascēderūt ppli r tra
c ti sūt: dolores obtinuerūt habi
tatores philistim. Tunc ptur
bati sunt principes edom: ro
bustos moab obtinuit tremor:
obriuerūt oēs habitatores cha
naan. Irruat sup eos formido
et pavor: i magnitudie brachij
tui. Fiant immobiles qsi lapis:
donec ptranscat ppls tu' dñe:
donec ptranscat pplus tuus iste
f que possedisti. Introduces eol
r plātab i mōte hereditat' tue:
g firmissimū habitaculo tuo qd
opar' es dñe: Sanctuariū tu/
um dñe qd firmauerit man' tue
Dñs regnabit in et nū r vltra.
Ingressus ē enī eques pharao
cū currib' r eqtib' ei' i mare: r
reduxit sup eos dñs aq̄s marl.
Filij aut' isrl' ābulauerūt p siccū
i medio marl. Sūpsit g maria
pphetissa soroz aaron tympani
nū i māu sua/ egresses sūt oēs
mulieres p' eā cū tympanis r
chorl: qb' p̄cinebat dicēs: Can
tem' dño: B̄hose enī magnifi
cat' ē: equū r ascēsozē deiecit i
mare. Tulit aut' moyses isrl' de
b mari rubro: r egressi sūt i deser
tū sur. Ambulauerūtq; trib' die
bus p solitudinē/ r n̄ inueniebāt
aquā. Et uenerūt i marath: nec
poterāt bibere aq̄s de marath
i eō q eēt amare. Tñ r p̄gruū
loco nomē imposuit/ vocās il
lud mara. i. amaritudinem. Et
murmurauit pplus ptra moy
sen dicēs: Quid bibem? At il
k le clamauit ad dñz: Qñi osten
dit ei lignū. qd cū misissz i aq̄s:
i dulcedinē v'se sūt. Ibi p̄stitu
it ei p̄cepta atz iudicia: r tibi tē
ptauit eū/ dicēs: Si audier' vo
cē dñi dei tui: r qd rectū ē corā
eo fecerit: r obedier' mādāt' ei'
custodierisq; oia p̄cepta illi':
cūctū lāguozē que posui i egypto
no inducā sup te. Ego enī
dñs saluator tu'. Uenerit aut' i
helim/ vbi erāt duodecim fon
tes aq̄rū/ r septuagita palme: r
castrametati sūt iuxta aquas.

omnis multitudo filiorū israel
in desertum sin: qd est inter he
lim r sinai: qnto decimo die mē
sis secūdi: p' q̄s egressi sūt d ter
ra egypti. Et murmurauit ois
p̄gregatio filioz isrl' ptra moy
sen r aarō in solitudine. Dixe
rūtq; ad eos filij isrl': Utinam
mortui essem' p manū dñi i ter
ra egypti qñ sedebam' sup ol
las carniū r comedebam' pa
nē in saturitate: Cur iduxistis
nos i desertū istud vt occideret
oēs multitudines fame: Dixit
aut' dñs ad moysen: Ecce ego
pluā vob panes d celo. Egre
diat' ppls r colligat q̄ sufficiūt
p singlos dies/ vt tēptē eū vtz
ābulet i lege mea: an non. Die
āt sexta parēt qd iserāt: r sit du
plū quā colligē solebāt p singu
los dies. Dixerūtq; moyses r
aarō ad oēs filios isrl': Tespe
sciet' q dñs eduxerit vos de
terra egypti: r mane videbitis
gliaz dñi. Audiu enī murmur
vīm ptra dñz. Nos vō qd su
mus: qz misistis ptra nos: Et
ait moyses: Dabit dñs vob ve
spere carnes edē: r mane p̄ces
i saturitate: eo q audierit mur
muratiōes vras qd' murmura
ti est' ptra eū. Nos enī qd su
mus: Nec ptra nos ē murmur
vīm h' ptra dñz. Dixitq; moy
ses ad aarō: Dic vniuersē pgre
gatiōi filioz isrl': Accedite co
rā dño. Audiu enī murmur
vīm. Cūq; loq̄ret' aarō ad oēs
cetū filioz isrl': respexerūt ad so
litudinē. Et ecce glia dñi appa
ruit i nube. Locut' ē āt dñs ad
moysen dicēs: Audiu murmu
ratiōes filioz isrl'. Loq̄re ad eos
Tespe comedet' carnes: r ma
ne saturabim' p̄cib' scietisq; q
ego sim dñs de' v'. Factū est g
n vespere r ascēdēs cōturnix ope
ruit castra: mane qz ros iacuit
p circuitū castror'. Cūq; ope
ruissz supficiē frē: apparuit i so
litudine minutū r qsi pilo tusuz
i solitudine pruinē sup trā. Qd
cū vidisset filij isrl': dixerūt ad i
uicē: Mābu: qd significat: qd
ē h: Iḡrabāt enī qd eēt. Qui
bus ait moyses: Iste ē p̄cis que
dedit dñs vobis ad vespēdūz.
Iste ē sermo quez p̄cepit dñs.

xxviij. a. Hono
ra medicum pro
pter necessitatem
rē. Hebrizus dicit
q illud lignuz na
turaliter amarum
erat: et vt mirabi
lioz inotesceret vif
diuina/ amax ad/
ditum amaro dul
cedinem operatū
est. Iosephus di
cit / q; aque con
traxerant hoc vi
tium: quia immo
te fuerant. r dicit
ibi fuisse modicuz
puteum: in q moy
ses incidit virgāz:
et p̄cepit forti
bus vt haurirent
aquam: et pluri
mum effuderunt:
vt vltima que re
maneret pluribus
concussionibus ex
citata r purgata
fieret potabilis.
Ibidem dedit eis
domin' aliqua iu
dicia: id est dare se
promisit si obedi
re sibi vellent.

Ps. 77.
Sap. 16.6.
Job. 6.6.

B

Expo. Ca. XVI

Profecti
q̄s sūt d
heli rē.
i. Quintodeci
mo die: tricesi
ma scilicet die ab
exitu de egypto:
tunc defecerūt eis
victualia: que at
tulerant de egypto.
Quitode.
Interl. quando
scilicet pascha cele
braf. Numeri. ix.
b. dicit: Si aliq̄s
propter aliquam
imūdiā non pos
set celebrare pa
scha quartadeci
ma luna p̄imi mē
sis: id est aprilis/
celebraret illud se
cundo mense: id ē
maio / eiusdem ka
lendis: scilicet quar
tadecima luna se
cundi mensis.
m. Mensis se
cundi: maij scz
n. Cōturnix.
Ioseph' o'rygi /
am vocat: r dicit
tur sic a loco. Or
tygia enīn insula
n 5

C

B

Profecti q̄s sūt de helim/ et venit

hu. dñb. 5. c.
Ecclj. 38. a.

meri. 33. b.

est in qua abundant cornices. **a** **I**uxta numeru ani maru. Aug. Sepe scriptura hoies aial appellat a parte rotum. Unde Ps. Non timebo quid faciat mihi caro: no carnes pro hoib' appellat ps. **b** **A**lius pl': Forte collecta i aceruis ponebat: z dabat singul gomoz. Quo b fuerit ex p'sse i historiis sup huc locum dicit. **c** **C**v bos duplices. Ex hoc volunt quidaz q quilibet in sexta feria no colligebat nisi vnu gomoz: sed id miracu lose multiplicabat: vt duobus sufficeret die bus. **d** **C**ora do/mino. Aut hebrei: ecce primuz habuisse parvu tabernaculu: i quo dñs consulebant: de q. i. xxxij. b. dicit. Tollit moyses tabna culu: tetendit extra castra pcul: Vel p. plep sim dictu est de futuro tabnaculo: Et e sensus: Reponet. i. repones: Ita dicit Aug.

De conse. dif. 2. c. vbi pars.

e **E**xposit. Ca. XVII. **S**itur pfecta om. zc. Hora q ra/ phidim fuit vndecia mansio. Ante trāstru eni maris rubri fuerit qtuoz ramelle: soc/ chot/ ethā/ phiatroth. A mari rubro vsqz ad fina octo. s. marath/ helim/ iāsuph/ sin/ de/ pbeca/ halus/ raphi/ dim: sic numerat Nu meri. xxxij. solitudo sinai. Qd ergo dicitur hic qd venit israel d deserto sin in raphi dim: pterit moyses duas māfiones. s. de/ pbeca z hal': qd etiā inuuit in littera vbi dicitur: Profecta e ois multitudo de deserto sin p māfiones suas in raphidim. Itē no/ tandū est q sin nomē est totu' deserti ab he/ lim vsqz ad fina: et nomē illius loci vbi ē tertia māfio post he/ lim: z sic accipit hic.

De conse. dif. 4. c. nec queqz.

f **I**uxta sermonem domini: Mō q domin' distingueret illis māfiones: sed iudicio nubis: qua stante castrametabant: z qua mouente se/ sequebant: vt legit Numeri. ix. d. **h** **C**ur temptatis dominu. Uidet ma le dicere moyses: quia ipi b non dicebant vt temptarent dominu: sed potius ex malicia cordis: vel quia peni/ tebant q exierant de egypto: vbi plene co/ medebant z bibebāt. Ad hoc dupliciter po test responderi. Reue ra ipi temptabāt do/ minu: vel quia vo/ lebant probare vtru domin' haberet porē tiam potādi eos i de/ sero arido z inaquo/ so: vel non diffiden tes de dei potētia/ vo luerunt probare si tā/ ti essent meriti q do/ minus eis daret aquā miraculose. Et huic consonat qd dixerunt infra: Est ne domin' nobiscum an non? **i** **S**ituit. Nota si tis aliquando sonat in defectu. Amos. viij. d. Ecce dies venient dicit dominus z mit/ tam famem in terras: non famē panis neqz sitim aque zc. Aliqu in desiderio. Eccl. xxxij. c. Qui bibunt me zc. Dan. v. a. Beati q esuriūt z siti unt usiciā zc. Qñqz sonat sitis in vtroz. Esa. lv. a. Dēs sitien tes/ venite ad aquas zc. et hic. **k** **C**la/ mauit autez moy/ ses: cordis deside/ rio. Hunc clamorem exaudiuit dominus. Unde solet dici: Mō clamor sed amor cla/ mat in aure dei. Et Greg. Voces non fa ciunt apud aures dei verba/ sed desideria. **l** **L**apidabit me. Sed nunquid moy/ ses timuit lapidari: Uidetur q non: quia perfect' erat: z perfe cta charitas foras mit tit timorem. i. Job. iij. d. Solutio. Non dixit hoc ex timore b timeret sibi: sed quo timebat ne populus peccaret. Vel forte b dixit ex timore nafali: q

Execb. 20. b. marath/ helim/ iāsuph

desertum sin/ raphidim. Et ideo dicit hic qd fuerit qñqz/ sup ple nominat hic. **g** **I**uxta sermonem domini: Mō q domin' distingueret illis māfiones: sed iudicio nubis: qua stante castrametabant: z qua mouente se/ sequebant: vt legit Numeri. ix. d. **h** **C**ur temptatis dominu. Uidet ma le dicere moyses: quia ipi b non dicebant vt temptarent dominu: sed potius ex malicia cordis: vel quia peni/ tebant q exierant de egypto: vbi plene co/ medebant z bibebāt. Ad hoc dupliciter po test responderi. Reue ra ipi temptabāt do/ minu: vel quia vo/ lebant probare vtru domin' haberet porē tiam potādi eos i de/ sero arido z inaquo/ so: vel non diffiden tes de dei potētia/ vo luerunt probare si tā/ ti essent meriti q do/ minus eis daret aquā miraculose. Et huic consonat qd dixerunt infra: Est ne domin' nobiscum an non?

i **S**ituit. Nota si tis aliquando sonat in defectu. Amos. viij. d. Ecce dies venient dicit dominus z mit/ tam famem in terras: non famē panis neqz sitim aque zc. Aliqu in desiderio. Eccl. xxxij. c. Qui bibunt me zc. Dan. v. a. Beati q esuriūt z siti unt usiciā zc. Qñqz sonat sitis in vtroz. Esa. lv. a. Dēs sitien tes/ venite ad aquas zc. et hic. **k** **C**la/ mauit autez moy/ ses: cordis deside/ rio. Hunc clamorem exaudiuit dominus. Unde solet dici: Mō clamor sed amor cla/ mat in aure dei. Et Greg. Voces non fa ciunt apud aures dei verba/ sed desideria. **l** **L**apidabit me. Sed nunquid moy/ ses timuit lapidari: Uidetur q non: quia perfect' erat: z perfe cta charitas foras mit tit timorem. i. Job. iij. d. Solutio. Non dixit hoc ex timore b timeret sibi: sed quo timebat ne populus peccaret. Vel forte b dixit ex timore nafali: q

m **M**ultitudo filioz isrl d deserto sin p mān siones suas iux sermonē dñi: castrametati sūt i raphidim vbi nō erat aq ad bibēdū po pulo. Qui iurgat' ptra moy sen ait: Da nob aquā vt bi/ bam'. Quib' rñdit moyses: Quid iurgamini ptra me: et cur tēptat' dñs? Situit q ibi ppl's p aq penuria z mur murauit ptra moysen: dicēs: Cur fecisti nos exire d egypto/ vt occideres nos z libe/ ros nros ac iumēta siti? Clā mauit aut moyses ad dñm/ dicēs: Quid faciā ppl'o hu/ ic? Adhuc pauxilluz z lāpi/ dabit me. Aut dominus ad moysen. Antecede populū:

Numeri. 17.

Judith. 5. c. Hecm. 9. a

Numeri. 17.

quibet timet mortem naturalit' etiaz christus. Et qd Joh. dicit: Caritas pfecta foras etc. intelligitur de timore serulli. Vel sic. Caritas fo. etc. i. angustiam timori annexam. Unde statim dicit Joh.

Timor eni pgnaz habet. Archieps Cantuarien. dicit: qd dicit moyses no ex timore: s; ex familiaritate qua habebat cu dno: sicut illud. j. xxxij. g. Aut dele me de libro etc. qd distinctiva debet conuerti in pditio nalem: sic: Sicut necesse est qd no delebis me: ita verum est qd dimittes eis.

Qua percussisti. Contra: Moyles non percussit sed aaron. Solutio. Moyles percussit auctoritate imperantis: Aaron ministerio operantis. Vide Glo. que sic incipit: Et virgiaz etc. b. Petram oreb. Alia est petra oreb: sic dicta post oreb: qui oculus est i ea: Judic. vij. g.

Loci istius temptatio. Alij fuerunt postea aque ptraditionis vbi moyses percussit petram: Nume. r. b. Venit autem amalech. Glo. hic dicit: Amalech fuit filius hismaelis. Contra: Ben. xxxvj. b. Et. j. Paraf. j. c. legitur qd eliphaz primogenitus esau genuit amalech d p' cubina: Unde filio doech idumei vocat amalechite. ij. Reg. j. b. Ad hoc dicit magister in historijs qd forte duo amalech fuerunt equiuoci: et ex his duo populi. Idos de quibus hic loquit Strabus: dicit Josephus pugnaces et a circumstantibus conductos aduersus israel.

Ad iosue. Trinomi erat iosue: Iesus: osee: et qdlibet istorum nominu sonat saluator.

Braues. Act. xv. hoc est onus etc.

In quo sedit. Moyles sessus orauit sedendo. Ob hoc in ecclesia parisiensi. omnes maiores in secreto misse sedent: vt etia exprimat apostolos: qui orate dno in cruce et pugnante fugietes sederunt.

et sume tecum de senioribus israel: et virgiaz qua percussisti fluuium tolle in manu tua et vade: En ego stabo coraz te ibi supra petraz oreb: percussisq; petraz et erit ex ea aqua vt bibat popul'. Fecit moyses ita coram seniorib' israel. Et vocauit nomen loci illius temptatio: propter iurgium filiorum israel: et quia temptauerunt dominu dicentes: Est ne dñs in nobis an non? Venit autem amalech et pugnabat contra israel in raphidim. Dixitq; moyses ad iosue: Elige viros: et egressus pugna contra amalech cras: Ego stabo in vertice collis / habens virgam dei in manu mea. Fecit iosue vt locutus erat moyses: et pugnauit contra amalech. Moyses autem et aaron et hur ascenderunt super verticem collis. Cunctq; leua ret moyses manus vincebat israel: sin autē paululum remisisset / supabat amalech. Manus autez moysi erant graues. Sumetes igitur lapidem posuerunt subter eu in quo sedit. Aaron autem et hur sustentabant manus ei' ex vtraq; parte. Et factu est vt manus ipsius non lassarent vsq; ad occasum solis. Fugauitq; iosue amalech et populum eius in ore gladij. Dixit autem dominus ad moysen: Scribe hoc ob monimētū in libro: et traude aurib' iosue. Delebo enī memoriā amalech sub celo. Edificauitq; moyses altare: et vocauit nomen eius / Dñs exaltatio mea / dicens: Quia manus solius domini et bellum dei erit contra amalech / a generatione in

Unde dicit dominus: Singulariter ego sum donec transeam. Ps. 104. Pueri vero stant inclinato capite / vt expriment marias sepe venientes ad monumentū et inclinantes se in illud. In multis ecclesijs stant omēs: vt expriment iosue et socios eius pugnantes contra amalech.

Ca. XVIII

Unq; audisset ietro sacerdos madian cognatus moysi omnia que fecerat dominus moysi et israel populo suo: eo qd eduxisset dominus israel de egypto: tulit sephoram vxorem moysi quam remiserat: et duos filios eius: quorum vnus vocabatur gersan: dicente patre: Aduena fui i terra aliena: alter vo eliezer: deus enim ait patris mei adutor me: et eruit me de gladio pharaonis. Venit ergo ietro cognatus moysi / et filij eius et vxor eius ad moysen in deserto: vbi erat castrametatus iuxta montes dei / et mandauit moysi dicens: Ego cognatus tu' ietro venio ad te: et vxor tua et duo filij tui cum ea. Qui egressus in occursum cognati sui / adorauit: et osculatus est eu: salutaueruntq; se mutuo verbis pacificis. Cunctq; intrasset tabernaculum / narrauit moyses cognato suo cuncta que fecerat deus pharaoni et egyptijs propter israel: vniuersum laborem qui accidisset eis in itinere: quo liberauerat eos dominus. Letatusq; est ietro super omnibus bonis que fecerat dominus israel: eo qd eruisset eum de manu egyptiorum: et ait: Benedictus dominus qui liberauit vos d manu egyptiorum et de manu pharaonis: qui eruit populum suum de manu egypti. Hunc cognouit quia magnus dominus super omēs deos: eo qd superbe egerint contra illos. Obtulit ergo ietro cognatus moysi holocausta et hostias deo. Veneruntq; aaron et omēs

Unq; audisset ietro cognatus moysi: id est socer: et sic habet bebr. m. Tulit sephoram / moyses iturus ad liberandus israel vxorem cum filijs dimisit: s; postea in deserto recepit: In quo significat qd illi q mittunt ad officijs pdicationis exercendū debent se ab omi cura temporalium exonerare. Un. ij. Timoth. ij. a. Memo militans deo etc. i. Cor. ix. d. Omnis qui in agone contendit: ab omnibus se abstinet. Luc. ix. g. Memo mittens manum ad aratrum etc. Cum autem pdicator redit a pdicatione cum populo liberato: vel cum ad pdicationem assumit: tunc pp'e eos qui sibi regedi comittuntur: sollicitudinem tam i temporalib' qm i spiritualib' gerere debet. n. Obtulit ietro etc. holocausta. Alia sra. Sumpsit ietro socer moysi holocaustomata et sacrificia dno offerens: Ex quo vt dic Aug' videtur qd no gentilis imolauerit dno: sed moyses obtulit dno: et oblata a moyse sup sit ietro ad comedendū. Vel forte audita dei stute qua israel eduxit de egypto et amalech expugnauit / contemptis dijs suis / vero deo bndixit: insuper et sacrificauit.

A

B

De pe. dis. i. c. e. venit.

Coram dno. Interlii. ad honorem dñi. b Sedit moyses: quasi magister. c Precepta dei atqz leges: Aug. querit quod dicat leges: cum leges nondum scripserit. Et soluit qd de lege sempiterna. i. spiritali: que docebat eum de omnibus: sicut dicit: Unctio docet de oibus. j. Job. ij. d. Vel leges: id est pcepta legis naturalis: que fuit ante legem scriptam. Moyses docet ietro: ne superbia temptaretur. Unde et dñs in pinnaculo templi vnde fiebat sermo ad populum temptari voluit: Matth. iij. a.

C

De omni ple. quasi sine acceptione personarum. e Quos sapient. Quattuor norant hic pñsideranda in iudice: et maxime i iudice animarum. Sapientis debet esse: iuxta illud Matth. xxiiij. d. Quis putas est fidelis seruus etc. Debet esse magnanimus: non timidus. Eccl. vij. a. Noli querere fieri iudex: nisi valeas viri tute etc. Item debet esse verax: id est iustus. Uñ Esa. lix. c. Corruit veritas in plateis et non potuit egredi etc. Debet odire auariciam. Deut. xvj. d. Iudices magistrorum constitues in omnibus portis tuis etc. Et sequitur: Nec accipientes personam nec munera. Uñ beatus Berni. Periclitatur castitas in delictis: equitas in iudicijs: veritas in multiloquio: charitas in seculo nequam.

7. 1. Cor. 1. d. Videte vocatio nem vestras etc.

Deut. j. b.

D

Uñ Esa. lix. c. Corruit veritas in plateis et non potuit egredi etc. Debet odire auariciam. Deut. xvj. d. Iudices magistrorum constitues in omnibus portis tuis etc. Et sequitur: Nec accipientes personam nec munera. Uñ beatus Berni. Periclitatur castitas in delictis: equitas in iudicijs: veritas in multiloquio: charitas in seculo nequam.

Timentes deum: Non homines. Matth. x. d. Nolite timere eos qui occidunt corpus: animas autem occidere non possunt. In quibus sit veritas. Veritas triplex: Oris: cordis: operis. De qua Osee. liij. a. Non est veritas: non est misericordia.

Oderit auariciam: Alia littera habet superbia. b Tribunos. Tribunos dicitur qui vni tribui preest. Quid appellatur tribunus quidve chiliarchus: expresse determinat magister in historijs super hunc locum. i. Moyses fecit omnia. Glo. non dicit: quia mihi loquit deus quid agere debeam: quomodo consiliu ab homine accipiam.

In die tertio egressionis etc. Expo. La. XIX. In die hac: id est prima die iunij. s. xlvij. die postquam egressi sunt de egypto: Ita dicit Interlii. Qd probat Hier. sic: Filij israel fecerunt phasem in egypto. s. xij. c. decio/

seniores israel vt comederent panem cum eo coram domino. Altera autem die sedit moyses vt iudicaret populum: qui assistebat moyse de mane usque ad vespeream. Qd cum vidisset cognatus eius: omnia scilicet que agebat in populo: ait: Quid est quod facis in plebe? Cur solus sedes: et omnis populus prestolatur de mane usque ad vespeream? Cui respondit moyses: Venit ad me populus: querens sententiam dei. Cumque acciderit eis aliqua disceptatio: veniunt ad me vt iudicem inter eos: et ostendam precepta dei et leges eius. At ille. Non bonam inquit rem facis: Stulto labore consumeris: et tu et populus iste qui tecum est: Ultra vires tuas est negocium: Solus illud non poteris sustinere: s audi verba mea atque consilia: et erit dominus tecum. Esto tu populo in his que ad deum pertinent: vt referas que dicuntur ad eum: ostendasque populo ceremonias et ritum colendi: viamque per quam ingredi debeant: et opus quod facere debeant. Prouide autem de omni plebe viri sapientes et timentes deum: in quibus sit veritas: et qui oderint auariciam: et constitue ex eis tribunos et centuriones: et quinquagenarios: et decanos: qui iudicent populum omni tempore. Quicquid autem maius fuerit: re-

quarto die aprilis. Restabat igitur ab illa die. xvj. dies eiusdem mensis: et triginta secundi scilicet maij. In scriptura enim vt dicit Aug. pro mense ponuntur triginta dies. Sed decem autem et triginta faciunt quadraginta sex: ergo prima dies tertij mensis: id est iunij fuit quadraginta septima. In sequenti die ascendit moyses in montem: et locutus est ei dominus que-

dam: que descendens nunciauit populo. Qui respondit: Cuncta que locutus est dominus: faciemus. Et statim moyses eadem die reuersus est in montes: et dictum est a domino vt iret ad populum et piperet ei: vt ipsa die et crastina die sanctificarent se: id est abstinerent ab vxoribus et lauarent vestimenta sua: et parati essent in die tertium: ab adventu scilicet: qui est quinquagesimus a phase. Et ita s. m. Hierony. quarta die iunij data est lex. Secm Aug. autem: tertia die iunij data est lex: et tamen quinquagesima die a phase. Sed Aug. eo putat ipsam dies phasem: Hieronymus vero non computat. Sed contra hanc Interlii. videtur haberi super illud locum Osee. liij. a. Fodi eam mihi quadragintaque argenteis: ibi dicit Glo. q. dragesimo quinto die egressionis de egypto: peruenit filij israel ad montes sinai. Duplicit soluitur b. Quidam dicit quod quadragesimo quinto die venerunt ad montes sinai: id est prope montem: et quadragesimo septimo die perueniunt ad montem. Alij dicunt quod illa Glosa subtercetur primam et vltimam diem: et sic non sunt nisi quadraginta quinque dies: scilicet qundecim primi mensis: et triginta secundi.

Ense tertio egressionis israel de terra egypti: i die hac venerunt in solitudinem sinai. Nam profecti de Raphidum: et puenientes usque in desertum sinai: castrametati sunt in eodem loco: ibique israel fixit tentoria eregione montis. Moyses autem ascendit in montem ad deum. Vocauitque eum dominus de monte: et ait: Hec dices domui iacob et annuntiabis filiis israel. Glosi ipsi vidisti que fecerim egyptijs: quomodo portauerim vos super alas aquilarum: et assumpserim mihi. Si ergo audieritis vocem meam: et custodieritis pactum meum: eritis mihi in peculum de cunctis populis. Mea est enim omnis terra:

ta secundi. k. Ense tertio: id est iunio. Primus enim s. m. hebreos est aprilis: secundus maius: tertius iunius. i. Ascendit in montem ad deum: secunda die sui aduentus scilicet secunda die iunij vt dicit magister in historijs: qui sequitur hic Hierony. Tamen Cantor parisiensis. qui sequitur Aug. b. dicit quod prima die ascendit. Nam s. m. Aug. prima dies iunij fuit quadraginta septima a phase: quia ipse computat in hoc numero ipsum phasem. m. Super alas: id est velociter sine eduxi vos de egypto: et sine impedimento: sicut aquila sine impedimento volat. Vel super alas aquilarum. i. sub protectione

Marginal notes on the right edge of the page, including references to other parts of the Bible and commentary.

moysi & aaron: qui a quibus compant ppter acume intellige/ tie & altitudine vite. a In regnu sacerdotale. i. Pe/ tri. q. b. Genus electum/ regale &c. Et Apoc. i. b. Qui lauit nos in sanguine suo &c. b Venit moyses & conuocat: eade die qua ascenderat. c Responditq; vniuersus &c.

Def. 2. d. B f. 15. a.

Litteralis Glo. No/ tandu q lex no incau/ tis vel nescientib in/ geritur: sed expositis p/ gnis qu e debent seruantibus datur &c. d Cuncq; retulisset/ eadem die. e Jam nuc veni/ am: id est me esse p/ sentem ostenda in nu/ be caliginosa.

f. 15. a. f. Credat tibi i p/ petuum: id est qd iu/ uerit. Vel credat ti/ bi in perpetuu: cre/ dant verbis dei tibi vi/ cis esse obtempandu in ppetuu. g. Ve/ stimenta: id est ope/ ra ecclie. Eccl. ix. b. Omni tempo & vesti/ menta tua sint candi/ da h. Descendet dñs: vt sciant legem a deo dari. Interlin. die tertio/ mensis ter/ tij. i. augusti. vt tertio ab aduenu ad monte.

i. Constitues ter/ minos. Proverb. xxi. d. Ne trasgredia/ ris terminos ariq; &c. Deut. xix. d. Ne tras/ feras terminos proxi/ mi tui quos fecit.

k. Qui tetigerit montes. Proverb. xxv. d. Perscrutatoz/ maiestatis opprime/ a gloria. Ibi d. xxx. d. Qui nimis emugit/ elicit sanguinem.

l. Lapidibus op/ prime. Interl. du/ ris increpationib/ ec/ clesie. m. Confo/ die: vbi sapietu/ di/ cit Interl. Eccl. xij. d. Verba sapietu/ qsi/ stimuli. n. Cu cla/ geret. Glo. Raba. Pa/ phibet pplm i/ more ascendere monte/ q; minaf: Nuc iubet vt clagete buccia ascē/ dat i mote: humanā/ sez cōpescēs audaciā: et ad obediendū inui/ tans. o. In diem/ tertiu: ab aduenu fm/ htero. fm Aug. ter/ tiū mēsis. p. Vni/ care fulgu. Apoc. iij. b. De throno procedunt fulgura/ & vocē & tonitrua. In fulgurib/ claritas miraculoz vel ope/

a et vos eritis mihi in regnuz sacerdotale: & gens sancta. Nec sunt verba que loque/ ris ad filios israel. Venit moyses: & conuocatis maio/ ribus natu populi/ exposuit omnes sermones quos mā/ dauerat dominus. Responditq; vniuersus popul/ si/ mul: Cuncta que locut/ ē do/ minus/ faciemus. Cuncq; re/ tulisset moyses verba popu/ li ad dominū: ait ei dominus.

e Jam nunc veniam ad te in caligine nubis: vt audiat me populus loquentes ad te/ et credat tibi in perpetuu. Hū/ ciauit ergo moyses vba po/ puli ad dominū. Qui dixit ei: Glade ad populum & san/ ctifica illos hodie & cras: la/ uentq; vestimenta sua: & sint parati in diem tertiu. In die/ enim tertio descendet domi/ nus coram omni plebe sup/ montem sinai. Constituesq; terminos populo per cir/ cuitū et dices: Cauete ne as/ cendatis in monte: nec tan/ gatis fines illi. Omnis qui tetigerit montem/ morte mo/ rietur. Manus non tanget eum: sed lapidib/ opprime/ tur: aut confodietur iaculis. Siue iumentū fuerit siue ho/ mo: non viuet. Cum clange/ re ceperit buccina: tūc ascen/ dant in montes. Descenditq; moyses de monte ad popu/ lum & sanctificauit eū. Cūq; lauissent vestimenta sua: ait ad eos: Estote parati i diem/ tertium & ne appropinque/ tis vxoribus vestris. Jam aduenerat tertius dies & ma/ ne inclarauerat: et ecce cepe/ rūt audiri tonitrua ac micā/ re fulgura: et nubes densissi/ ma operire montem. Clan/ gorq; buccine vehementius

s uentq; vestimenta sua: & sint parati in diem tertiu. In die/ enim tertio descendet domi/ nus coram omni plebe sup/ montem sinai. Constituesq; terminos populo per cir/ cuitū et dices: Cauete ne as/ cendatis in monte: nec tan/ gatis fines illi. Omnis qui tetigerit montem/ morte mo/ rietur. Manus non tanget eum: sed lapidib/ opprime/ tur: aut confodietur iaculis. Siue iumentū fuerit siue ho/ mo: non viuet. Cum clange/ re ceperit buccina: tūc ascen/ dant in montes. Descenditq; moyses de monte ad popu/ lum & sanctificauit eū. Cūq; lauissent vestimenta sua: ait ad eos: Estote parati i diem/ tertium & ne appropinque/ tis vxoribus vestris. Jam aduenerat tertius dies & ma/ ne inclarauerat: et ecce cepe/ rūt audiri tonitrua ac micā/ re fulgura: et nubes densissi/ ma operire montem. Clan/ gorq; buccine vehementius

perstrepebat: & timuit popu/ lus qui erat in castris. Cūq; eduxisset eos moyses in oc/ cursum dei de loco castror/ steterunt ad radices monti. Totus autem mons sinai su/ mābat eo q descendisset do/ minus super eum in igne: et ascenderet fum/ ex eo qua/ si de fornace. Eratq; mons omnis terribilis: et sonit/ buc/ cine paulatim crescebat in/ maus: & prolixius tendeba/ tur. Moyses loquebatur: & dominus respondebat ei. Descenditq; dominus super/ montem sinai in ipso mon/ tis vertice: & vocauit moy/ sen in cacumen eius. Quo/ cum ascendisset/ dixit ad eū: Descende & contestare po/ pulum: ne forte velint trasce/ dere terminos ad videndū dominū: & pereat ex eis plu/ rima multitudo. Sacerdo/ tes quoq; qui accedunt ad dominū sanctificent ne per/ cunā eos. Dixitq; moyses ad dominuz: Non poterit vulgus ascendere in mon/ tem sinai: Tu enim testifica/ tus es: & iussisti dicens: No/ ne terminos circa montem et sanctifica illum. Cui ait dominus: Glade descende: Ascendesq; tu & aaron tecū. Sacerdotes autem & popu/ lus ne trasceant terminos nec ascendant ad dominum: ne forte interficiat illos. De/ scendit moyses ad populū & omnia narrauit eis.

o. Tui. i. s. sint multi dii: tibi tñ nō erūt multi. a. Scul/ ptile. Alia sra idoli: qd nihil ē in mūdo. i. nulli rei naturā

rum bonorum. Matth. v. b. Sic luceant opēra vestra &c. In vocib/ blandicię pmissionū. In tonitruis/ terrorē com/ minationū. In sonitu buccine/ instantię exhortationū.

q. In occursum dei. Occurrit dñs occurretib/ sibi. Per libez eni arbitriū ad deū mouemur s; nō pmouemur. In

terlin. nisi diuina mi/ sericordia pueniat et sequat. r. Su/ mābat. Interlin. qz lex obscura ē infidelib/ bus. s. Mandatū cresce. Sicut p/ vnā campanā eccliesię pul/ sat alia maior: & post alia maior: deide clas/ situm: & h in signū p/ dicationis: pmo p dī/ cavit Johannes: postea apostoli: deinde p/ mitui doctores ec/ clesie. t. Moyses loquebat. In/ terlin. interrogado. v. Et dñs re. Inter/ lin. docedo. x. Ad videndū &c. Inter/ lin. Magna discreti/ one op/ ē: ne velit qd diuinā naturā rimari/ vltra qd p. y. Scit/ ficent: mente & cor/ pore. a. Ne for/ interfi. &c. sic ocam. ij. Reg. vij. b. Et na/ dab & abiu: Leuit. x. a. De hac scificatione habes Esa. li. d. Re/ cedite/ recedite &c. s. Ad pote. vul. debilitate itelligēte. i. Expositio Ca. XX. d. Cuiusq; est do. &c. b. Ad ha/ bebis &c. i. me solū habeb deū. Et ponit nō habeb p nō habe as: idicatiū p impa/ riuo. Nō eni asserit h qd falsus eēt: Postea eni deos alienos ha/ buerunt. h. oc ē p mū mandatū: dīc Interl. supple fm Origen. i. Reg. vij. a. Auferte de. alie. &c. c. Ad fa. &c. Secūdu mā/ datū dīc Interl. sup/ ple fm Origen. fm Aug. hō explanatio ē mādati. Mo fa. scul. i publico: neq; i corde/ vbi ego solus video. h. dīc. xvij. b. Ego sū de/ scru. &c. Et ita p/ hibet adoratio iterior/ & exterior idolor.

terlin. nisi diuina mi/ sericordia pueniat et sequat. r. Su/ mābat. Interlin. qz lex obscura ē infidelib/ bus. s. Mandatū cresce. Sicut p/ vnā campanā eccliesię pul/ sat alia maior: & post alia maior: deide clas/ situm: & h in signū p/ dicationis: pmo p dī/ cavit Johannes: postea apostoli: deinde p/ mitui doctores ec/ clesie. t. Moyses loquebat. In/ terlin. interrogado. v. Et dñs re. Inter/ lin. docedo. x. Ad videndū &c. Inter/ lin. Magna discreti/ one op/ ē: ne velit qd diuinā naturā rimari/ vltra qd p. y. Scit/ ficent: mente & cor/ pore. a. Ne for/ interfi. &c. sic ocam. ij. Reg. vij. b. Et na/ dab & abiu: Leuit. x. a. De hac scificatione habes Esa. li. d. Re/ cedite/ recedite &c. s. Ad pote. vul. debilitate itelligēte. i. Expositio Ca. XX.

d. Cuiusq; est do. &c. b. Ad ha/ bebis &c. i. me solū habeb deū. Et ponit nō habeb p nō habe as: idicatiū p impa/ riuo. Nō eni asserit h qd falsus eēt: Postea eni deos alienos ha/ buerunt. h. oc ē p mū mandatū: dīc Interl. supple fm Origen. i. Reg. vij. a. Auferte de. alie. &c. c. Ad fa. &c. Secūdu mā/ datū dīc Interl. sup/ ple fm Origen. fm Aug. hō explanatio ē mādati. Mo fa. scul. i publico: neq; i corde/ vbi ego solus video. h. dīc. xvij. b. Ego sū de/ scru. &c. Et ita p/ hibet adoratio iterior/ & exterior idolor.

d. Tui. i. s. sint multi dii: tibi tñ nō erūt multi. a. Scul/ ptile. Alia sra idoli: qd nihil ē in mūdo. i. nulli rei naturā

D

A

Deut. 5. a. Ps. 80.

x. q. 4. c. boi

representatiuū. **a** Similitudinē. **Ezech. viij. d.** Et igref
sus vidi et ecce similitudo reptiliū rē. **b** **Quē ē in celo:**
Interliū. sicut solis et lune et bimōi. **c** **Et q̄ in terra.** Int
liū. vt hoīs/bouis et similitū. **d** **In aq̄s.** Interliū. pisciū.
Nota tria dicit: Non habebis deos alienos: Nō facies tibi
sculptile: Neq̄ oēm
similitudinē. In p̄
mo phibet oēm crea
turam adorari: vt an
gelos vel hoies. In
secūdo figmentū. In
t̄tio rei similitudinē.
e **Nō adorabis.**
Blo. Aliud est adora
re: aliud ē colere. Ad
orare: vt adulādo re/
gibus: et ita adulatio
phibetur in p̄mo mā
dato. S3 nūquid idi
nare se regi metu mor
tis peccatū est: Solu
tio. Inclinare se regi
quasi homini vbi nullū scādālū ē fratris: nullū periculū fidei
iminet: ex hoc non est peccatū. Inclinare s̄o ei quasi deo vt
cum periculo alicui⁹ peccatū est: et phibet hic: vel tormentis
victus: cum sciat quia idolum nihil est. j. **Cor. viij. a.** Co
lere vero est toto his affectu et studio mācipari. **Utrūq̄ er
go resecat: vt nec affectu colas: nec specie adores: h̄ totū dic
Blo. f** **Iniquitatem.** j. **Joh. v. c.** Oīs iniquitas pecca
tum est. **h** **Patrū in filios.** **Cōtra. Deut. xxij. c.** Nō
occident patres p̄ filijs: nec filij p̄o patrib⁹. **Ezech. xviij. e.**
Filius non portabit rē. et pater non porta. rē. **Qui⁹** solutio
patet per hoc qd̄ addit: **Cor. qui oderūt me. q. d. ego vindi
co peccata patrū in filios: imitātes patres in peccatis suis. i.**
punito filios imitātes pctā patrū: et in hoc ipso puniunt p̄ies:
qz vident puniri filios: **Vel hoc de p̄na t̄pali: illud de eter
na intelligit. Nō habebis rē. Dicit oēs sancti: q̄ dñs tm̄
decem p̄cepta dederit moysi: sed in distinctione dissentiunt.**
Primū enī qd̄ fm̄ **Aug.** est vnū: diuidit **Orig.** in duo di
cens: **Vnū** est p̄ceptū: **Non habebis deos alienos corā me.**
Siue fm̄ aliā literā: **Nō erūt tibi alij dñj p̄ter me.** **Secūdū**
dicit: **Nō facies sculptile tibi: neq̄ oēm similitudinē.** **Ulti
ma** vero: **Nō cupisces domū primū tui: Nec desiderabis
vxorē primū tui: que fm̄ **Aug.** duo sunt: **Orig.** colligit in
vnū. **Cui⁹** p̄sentit **Josephus.** **P̄terea** dicit **Aug.** tria fuis
se in vna tabula: que ad dilectionē dei pertinent: et septem in
alia: que ad dilectionē proximi. **Scdm̄ **Aug.** quattuor in
vna: sex in alia. Josephus s̄o et hebrei q̄nq̄ i vtraq̄ ponūt.**
Dic enī **Joseph⁹** se vidisse duas tabulas legi lapideas: q̄rū
vtraq̄ duo p̄tinebat mādata et dimidiū: tam interi⁹ q̄ exteri
us. **S3 forte **Aug.** p̄ dignitate poti⁹ q̄ p̄ scriptura dixit tria
que ad deū p̄tinet esse p̄me tabule: septē que ad proximiū
esse secūde tabule: sicut p̄sueuim⁹ dicere hoies p̄me classis et
secunde classis. Sed cū ecclesia in h̄ loco nec **Aug.** nec **Ori
gen.** repudiet: videtur q̄ vterq̄ dixerit verū: **Et si hoc in p̄
ma tabula sunt quattuor p̄cepta fm̄ **Orig.** et in secūda se
ptem fm̄ **Aug.** et ita vndecim sūt p̄cepta. **Solutio.** **Uterq̄
verum dixit: sed diuersis respectib⁹. Et qd̄ obijctur q̄ vnde
cū sint p̄cepta: Non est verum: quia nec fm̄ **Orig.** sunt
vndecim nec fm̄ **Aug.** sed tm̄ decem. **Accipere** vero manda
ta vnus tabule fm̄ **Orig.** et mandata alterius fm̄ **Aug.** il
lud est p̄fundere mandata non distinguere. **Uterq̄** igitur di
xit verum i suo respectu. **Sed quis magis p̄prie: Credimus
q̄ **Aug.** Cum enim dicitur: Non habebis alienos deos: p̄
hibetur adoratio exhiberi angelis et hominib⁹. **Et cum dici
tur: Non facies tibi sculptile: nec omnē similitudinē: phibet
factio sculptilis et similitudinis: non p̄pter se: sed p̄pter ado
rationē: et ita idē est phibitū: et iō idē mandatū: qd̄ atten
dit **Aug.** **Orig.** vero attendit diuersitatē inter creaturas ra************

tionales: quarum adoratio phibet in p̄mo: et creaturas irra
tionales: quarum adoratio phibet in secūdo: et ideo duo distin
xit. **Item** solet queri sub quo decē p̄ceptoz cōprehēdat
illud p̄ceptū: **Diliges dñm deū tuū rē.** **Hoc** enī est summū
et p̄mū p̄ceptū: vt dicit dñs **Matth. xxij. d.** **Similit** queri
tur de p̄cepto fidei et spei. **Solutio.** **Dicim⁹** q̄ p̄cepta fidei et
spei et charitatis p̄tinent sub primo mādato: **Ibi** enī p̄cepti
tur latria: que his trib⁹ virtutib⁹ adimplet. **Unde** cū dicit:
**Nō habebis deos alienos corā me: sensus est: De solū ado
rabis vt deum. i. in me solū credes: tanq̄ in summā virtute:**
**De solū diliges p̄ oibus: tanq̄ summā bonitatē. In me so
lum sperabis tanq̄ summe liberalē. Vñ** qd̄ dixerat moyses
hic implicite: explicauit **Deut. vj. a.** qñ dicit: **Diliges dñm
deum tuū rē.** **Item** cū dicit: **Nō cupisces vxores primū
tui: phibetur luxuria: cum dicit: Nō cupisces rem rē. ph
betur auaricia. Nō occides: phibet etiā ira. Querit vbi p̄
hibent alia quattuor vitia. i. superbia / inuidia / acidia / gula.**
Solutio. **Supbia** p̄traria est adorationi: et ideo in p̄mo mā
dato phibet. **Eccj. x. b.** **Initiū** supbie hoīs est apostatare a
deo. **Cum** igitur apostasia phibet in p̄mo mādato: et superbia:
Eccj. x. b. **Initiū** oīs peccati / supbia ē: scdm̄ h̄ phibet in oī
mādato. **Inuidia** / que recte opponit dilectioni: phibet vbi
dilectio primū p̄cipit. i. **ibi: Adonora patrem et matrem rē.**
Moie enī patris et matris intelligit oīs primus in suo ordi
ne diligendus. **De acidia** dicunt qd̄ phibet **ibi: Vemento
vt diem sabbati sanctifices: Non enī sabbatū sanctificare po
test qui tediū boni habet. Alij** dicunt q̄ phibet **ibi: Adonora
patrē et matrē: qz** **ibi** p̄cipit opus misericordie: et opus iusti
cie. **Gula** phibet **ibi** vt dicit: **Vemento diem rē. Ibi** enī
quies mentis in deo p̄cipit: per qd̄ excludit quies incurie vel
ingluuie. **Vel** potest dici q̄ gula p̄p̄ incuriatē ventris et
genitaliū phibet **ibi: Non mēchaberis. Gula** enī seruit lu
xurie: et ideo qui prohibet luxuriā: phibet p̄ p̄sequēs gulas.
Si obijctur q̄ in secūda tabula non continent nisi que p̄ti
nent ad primū: per gulam s̄o nemo nocet primū: sed tm̄
sibi. **Dicit** q̄ homo per gulam nocet sibi: p̄ p̄sequēs primū:
Unde beatus **Bern.** **Quilibet** maxime sibi prim⁹ ē. **Item**
solet q̄ri q̄re sub denario poti⁹ q̄ sub alio numero p̄cepta
data sint. **Sol.** **Sub** denario data sunt p̄cepta: tum p̄pter
mysteriū: tum p̄pter necessitatē. **Propter** mysteriū quidē: qz de
narius constat ex ternario et septenario: **In** ternario p̄fectio
fidei: in septenario / perfectio morum monstratur. **Propter**
necessitatem vero: quia ad hoc data sunt p̄cepta homini:
vt per illa bene ordinetur ad deum et proximum. **Ad** deum
ordinatur per tria prima: **Man** in primo p̄cipit latria:
que debetur maiestati siue potētiē: que patri attribuit. **Se
cūdū** prohibet errozes: qui opponitur sapientiē: que filio ap
propria. **Tertium** prohibet seculi amorem: qui contrarius
est charitati: que appropziatur spiritui sancto. **Et** ita per p̄
mū p̄ceptum ordinatur homo ad patrem: **Per** secundum
ad filius: **Per** tertium ad spiritū sanctū. **Sed** loquēdo per ap
propziationē: quia proprie loquendo per quilibet trium ordi
natur homo ad totam trinitatem. **Per** septem vltima ordi
natur homo ad proximiū. **Dupliciter** potest quis ordinari ad
proximiū: aut in faciendo aut in non faciendo. **In** faciendo ordi
natur per illud: **Adonora patrem et matrem rē. Sicut** enim
ibi p̄cipitur honorari pater et mater: ita quilibet i suo ordi
ne. **In** non faciendo autem potest quis ordinari ad proximiū
tripliciter: **Quia** tripliciter potest quis iniuriari proximo:
Dicto / voto / facto. **Iniuria** dicti phibet **ibi: Non** falsum
testimoniū dices: et sumitur species pro genere: id est nō no
cebis alicui / verbo. **Iniuria** facti duplex est: quēdam p̄sona
lis: quēdam realis. **Iniuria** personalis phibet **ibi: Nō** oc
cides: id est nullum malum personē proximi tui inferes. **In
iuria** realis phibet **ibi: Non** cupisces: et **ibi: Non** furtū
facies: id est nullum damnū alicui in reb⁹ suis facies. **Ibi** enī
vsura / rapina et oīs p̄ctio indebita rei alicuē phibet. **Iniuria**
voti siue voluntat⁹ duplex ē: p̄sonalis. i. et realis. **Personalis**
phibet **ibi: Nō** cupisces vxores proximi tui: **Man** no
mine vxoris omnis mulier: excepta propria vxore intelligit.

Exodi

realis prohibetur ibi: Non cupisces rem primi tui. Ex b
 manifeste patet sufficientia madataz. Item solent assigna/
 ri alie ratios: quare sub denario sunt data pcepta. Una e
 q denarius primus limes est: et in impletione decalogi pso/
 na spiritalis est: vt per impletione decalogi decim^o ordo an/
 gelozum qui cecidit refartiret ex hominib⁹. Item solet qri
 quare non prohibet voluntas homicidij / z actus homicidij
 sub duplici mandato: sicut voluntas z actus mechic: vt sicut
 duo sunt mandata: Non mechaberis: Non desiderabis vxor
 rem proximi tui: ita duo sunt: Non occides: Non desidera/
 bis occidere. Preterea voluntas z opus non sunt nisi vnum
 peccatu: qd patet ex hoc q vna sola macula relinquit in aia
 ex mala voluntate z opere pcedente ex ea: z vna sola pena
 inuigil⁹ pro illis: Ergo cum voluntas z actus non phibe
 tur nisi ppter peccatu: videtur q phibitio voluntatis / z phi
 bitio operis exeunt ex illa / non debent facere duo mandata.
 Preterea phibita voluntate / phibetur actus: est ergo phi
 bitio operis supflua facta phibitione voluntatis. Item nul
 la pura negatio est meritoria vite eterne sed tm declinatoria
 pena: sed omne mandatu obseruatu meritoriu est: ergo nul
 lum madata est pura negatio. Solutio. Cum dicitur: Non
 mechaberis: non intelligit pure negatio sed aliq o modo as/
 fertio: sed constat q ibi non asserit actus exterior: ergo inte
 rior: ergo non mechaberis / sensus est: id est noli mechari: et
 ita ibi pcepti voluntas no mechadi. Et hic similis: Non de/
 siderabis vxorem primi tui: ergo illa duo sunt idem pcept
 ptum oino. Similiter obijci potest de illis duob⁹: Non fur/
 tum facies: Non cupisces rem primi tui. Solutio. Sine
 iudicio dicim⁹ ad primu q homines naturalit ex quo pec/
 cavit adam nascunt pconi ad voluntate luxurie z ad opus:
 similiter ad voluntate cupiscentie z ad op⁹: et ideo in vtroq
 duz sunt phibitiones: sed homicidij tam voluntate q opus
 naturalit abhorret homo: z ideo sufficit vna phibitio. Pre
 alia est delectatio voluntatis mechadi: alia ipsius operis: et
 oino sepat⁹: Aliquando eni quis delectat in sola cogitatione:
 qui nullo modo faceret opus: et ideo duz sunt phibitiones:
 vna qua phibe delectatio voluntatis: alia qua phibe de/
 lectatio operis: In homicidio non est sic: Nullus eni deide
 rat occidere: vel delectat in cogitatioe mortis alicui⁹ nisi qz
 vellet opus: id est mortem illius: z ideo tm vna phibitio est
 de homicidio. Unde hebrei dicunt: q euz dicitur: Non de/
 siderabis vxorem primi tui: prohibetur sollicitatio ad me/
 chiam: que fit munusculis / vel nucijs / vel nutib⁹ / vel signis:
 sed h non diuersificaret madata. Ad secundu dicim⁹ sicut
 alibi dictum est: q voluntas z opus eius vno modo sunt duo
 peccata: alio modo vnu formalit / effectiue / finalit. Snt vnu
 peccatu formalit: quia vna e malicia: vel eade voluntate z ope
 ris. s. eade inordinatio: q forma dicit pti effectiue: qz ide est
 effect⁹ voluntate z opis. s. eade macula aie et ide reatus. Fina
 liter: quia finaliter eadem pena / licz maior debeat voluntati
 simul et operi q soli voluntati. Materialiter siue essentialit
 sunt duo peccata: quia alia est actio exterior: alia interior: vo
 luntas. s. et opus. Dicimus ergo qd eo modo quo voluntas
 et opus est sunt duo peccata: sunt z duz phibitiones de illis.
 Pre alia est ratio z forte melior: q qlibet ope mechic nocet
 alij voluntate / z cogitatioe sibi soli: et ita cu rone nocumeti fi/
 ant phibitiones / patet q debent esse duz phibitiones z duo
 madata: No mechaberis: No desiderabis vxore primi tui.
 Similit: No furtu facies: No cupisces re primi tui. Ad
 vltimu dicim⁹ q cu dicit: Non mechaberis: pcepti voluntas
 no mechadi: sicut obiectu est. Similiter cum dicit: Non de/
 siderabis vxore primi tui: Sed alterius est hec voluntas: et
 illa alterius. In primo phibetur voluntas faciendi opus ex/
 terius: vel delcandi in opere exteriori. In secundo phibe
 voluntas faciendi opus interius siue delectandi in opere in/
 teriori. Unde idem est ac si diceretur: Noli maculare animam
 tuam actu fornicationis exterioris: Noli maculare animam
 tuam voluntate vel cogitatioe fornicatiois. Et ita patz q no p/
 cipit ide. a. No assumes re. Qd fit triplicat: Vel fru/
 stratorie iurado. Vn Eccl. xxiij. b. Jurationi no assuecat os

tui: multi eni casus snt i illa re. Vel christu crededo purant
 creatura. Ois eni creatura vana e: imo vanitas: Eccl. i. a.
 Ro. viij. d. Ois creatura vanitati subiecta e. L. h. aut re/
 cre nome dei dicit: Ipse eni potena patris z misericordia lo
 cutus e. Est eni nome patris vel nome christiani / qd ab ipso
 christo ptrahit in ba/
 ptismo / per peccatu
 admirabilado. ij. Cor. 22. q. 4. Conect
 se est
 vj. a. hortamur vos
 ne in vacuu graz dei
 recd. re. Nomen dei
 tui frustra: ergo fru/
 stra iurare phibe: er
 go qui pro nihilo iu/
 rat / peccat mortalit.
 b. Memento vt di
 em sabbati sanctifices. Sex
 diebus operaberis: z facies
 omnia opera tua: Septimo
 autem die sabbatum domi
 ni dei tui est. No facies om
 ne opus in eo: tu z filius tu
 us z filia tua: seruus tuus et
 ancilla tua: iumentu tuum
 et aduena qui est intra por
 tas tuas. Sex enim dieb⁹ fe
 cit de celu z terra z mare et
 omnia q in eis snt: et requie
 die septio: Idcirco bndixit
 dñs diei sabbati et sanctificauit
 eu. Honora patz tuu z mrez
 tua: vt sis logeuus sup terra
 quaz dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi.

quida. Sed si hoc: quare ergo inter moralia pcepta ponit
 Solutio. Duplex fuit ratio institutiois sabbati. Principalis
 fuit ad significandu quiete mentis in presenti: z quiete eter
 nitatis in futuro: z quo ad hoc fuit ceremonialis. Secunda ra
 tio fuit: vt iudei expedit ab exteriorib⁹ operib⁹ / liberius va
 carit interiorib⁹: z quo ad hoc fuit moralis. Hoc ppter scia
 dam ratione ponit inter moralia: z quo ad hoc manet in dñi
 ca. c. Sanctifices: id est sanctu z feriatu habeas. Ideo
 voluit dñs diem sabbati sanctificari: quia ipse die septima re
 quieuit ab omni opere qd pararat. Leuit. xxiij. a. Septi
 mus dies quia requies sabbati: vocabit sanctus: omne op⁹ re.
 Memento / sanctifices abstinendo a malis operibus et insi
 stendo bonis. Non eni sufficit declinare a malo: sed z face
 re bonu: sicut dicit Ps. lxx. enim sunt duz partes iusticie p
 fect⁹: vt dicit Aug⁹. a quib⁹ opib⁹ non sit abstinentu. Dicit
 Leuit. xxiij. e. Affligetis eni aias vias: Sabbatum eni dñi
 est. Sic eni in sabbato debet ho quiescere: vt no careat opib⁹
 misericordie. A qbus aut sit abstinentu dicit Numeri. xv. d.
 vbi iubet lapidari colliges ligna in sabbato. Ligna sunt pec
 cata qbus succedit ignis infernalis. Esa. xxx. g. Prepara est
 ab heri tophetu re. Et dicit. xvij. c. Nolite onera portare
 re. Onera snt pctā / q demergit aiam in pfundū lacu. Unde
 Zach. v. c. Talentus plūbi re. f. Honora pa. et ma.
 Interliū. Hoc est pmu madata i altera tabula. Primu inq
 septē madata: q prinēt ad pximu: sic die ibi Blo. Tabule
 cordis snt capax itelligētia: z tenax memoria. In his dy eē
 scripta lex. Deut. vj. a. Audi israel pcepta re. Debēt etiā ta
 bulę eē scptę int⁹ z foris: qz debet hie historica z mystica in
 telligētia legi. Vn Eccl. ij. d. Vidit libz scptū int⁹ z fo. re.
 Honora pa. Honor parentu in duob⁹ pñsit. In debite re/
 uerētie exhibitioe: z necessarioz voluntaria administratioe.
 Eccl. ij. a. Qui honorat patre suu: vita viuet longiore: vita
 scilicet z nature in pñti / vel vita spiritali grę. s. in pñti: et
 glie i futuro. Pre ibidē: Bndictio patris firmat domos filioz

22. q. 4. Conect se est

25. q. 1. c. Ideo pmittēre. s. his ita. De ferijs. c. 2. Ezech. 20. b.

Sec. 2. a. Item sup illud Joh. v. c. Pater meus vsqz modo operat re. dicit Blo. Aug. Cū deus semper opetur / patet sacramentu esse q de requie sabbati legitur: qd concedunt

Sec. 2. a.

Ps. 36.

Non ascēdes p gradus. Contra: Infra. xxvij. g. le-
git q̄ sacer dos qm̄ imolabat / ascēdebat p gradus ppter alta
r̄ altitudinē. Sol. h̄ic phibet dñs fieri gradus perpetuos
r̄ altari imobilitate adherētes: sed nō phibet scabellū suppo-
ni pedibus sacerdotis volētis imolare: cū aliter nō posset p/
pter altari altitudinē:

Et de illo scabello in-
telligit de q̄ dicit in-
fra. Vel forte tñ spū-
aliter intelligit hęc p/
hibitiō graduū altari.
Expōitio La. XXI.

Et sūt iudi-
cia. Quia in-
obediētia iu-
ste puniēda est: ideo
recte post p̄cepta q̄
b̄ obediēdiū dat dñs
iudicia: q̄b̄ obediētiā
puniat. Lex em̄ data
est duris in flagelluz:
iudicib̄ i pedagogū
sed p̄cepti in signū. c

Si emeris. i. si eme-
ris aliq̄ hebreuz: vt
sit tibi seru⁹. **S**er-
annis seruiet: Nisi
interuenerit interi iu-
bile⁹. **L**iber gra-
tis. i. p̄ libertate sua:
Nec aliqd̄ dabit dño
nec p̄ seruitio quo ser-
uiuit aliquid accipiet
ab eo. **L**i Deur̄. xv.
c. dicit: **L**i tibi vendi-
tus fuerit frat̄ tu⁹ hebre⁹: r̄ sex annis seruiet tibi:

in septimo anno dimittes eū liberū: quē libertate donaueris /
nequaquā vacuū abire patiaris: s̄ dabis viaticū. **E**t vxor
egrediet̄: r̄ filij eius: si quos genuit. **E**t vxorē quā dñs su-
us dedit ei nolēs dimittere: vxorē r̄ liberos / **D**ñs. i. sa-
cerdotib̄ p̄sentabit ad ostiū tabernaculi. **S**z contrariū videt̄
Deur̄. xv. c. vbi dicit: Assumes subulā r̄ pforabis aurē eius
in ianua dom⁹: tūc: Nō ergo ad ostiū tabernaculi. Sol. For-
te p̄mo offerebat seru⁹ sacerdotibus ad ostiū tabernaculi: et
post dñs reducebat eū: r̄ in ianua dom⁹ suę pforabat ei aurē
ex iussu sacerdotis. Vel forte tabernaculū dicit dom⁹ ei⁹: qz
est cōmune omniū. **E**t qd̄ tacet̄ hic de ancilla in Deur̄. xv.
d. supplet. **S**ubulā: instrumentū quo suunt solutares.

Ser in seculū. i. dū viuet: vel vsq̄ ad iubileū: Tūc em̄
liberabit. **F**iliā suā in famulā: Tūc ex quo filia vē-
dita fuit in famulā: videt̄ q̄ eadē lex sit in filia et ancilla: quia
filia tā ancilla est. Sol. Aliud est vendi in ancillā: r̄ aliud i fa-
mulā. Ancilla / serua dicit̄: sed famula / concubina: quā greci
mō pheton vocāt. i. amicā. Sed videt̄ q̄ lex ista contraria
sit. Supra. em̄. xx. b. phibr⁹ ē oīs cōcubitus: excepto federe
nuptiali: vbi dicit̄ est: Non mechaberis: hic vero lex videt̄
inuere: q̄ liceat v̄dere filiā in p̄cubinā. Sol. v̄dere filiā in
p̄cubinā / permissio est: nō p̄ceptū: Neq̄ h̄ inuuit q̄ liceat: s̄
docetur quid iuris sit: r̄ qd̄ fieri debeat: cuius quis vendit fili-
am in concubinam. Tamen quidam dicunt q̄ nomine con-
cubinatus intelligitur priuatum matrimonij: r̄ sic licitū erat
vendere filiam in concubinam. **N**on egredietur
sicut ancille. i. sine precio. **S**i displicuerit: post
q̄ humiliata est ab eo. **S**i. i. quis: spreuerit: id est hu-
miliauerit concumbendo cū ea: nec vxorem faciendo: o

faciet illi: id est sicut filie dotem apponet. Infames enim
sunt nuptie sine dote. **S**i autem filio. Nota si quis fi-
liam alterius / non sibi sed filio suo emisset: eadem lex erat / et
idem faciendum. Tribus autem modis poterat fieri: quia si
ipse vel filius humiliauerit eam in concubinam: id est non fa-

illō de secti lapidib⁹. Si em̄
leuauerit cultrū tuuz sup eo /
a polluet̄. Nō ascēdes p gra-
d⁹ ad altare meū: ne reuelet̄
turpitudō tua. **C**a. XXI.

Hec sunt iudicia que
b ppones eis: Si eme-
ris seruū hebreū / sex
annis seruiet tibi: in septimo
c egrediet̄ liber gratis. Cū q̄li
veste intrauerit / cū tali exe-
f at. Si habēs vxorē / et vxor
egrediet̄ simul. Sin aut̄ dñs
dederit illi vxorē / r̄ peperit fi-
lios r̄ filias / mulier r̄ liberi ei⁹
erūt dñi sui: ipse vero exiit
cū vestitu suo. **Q**u si dixerit
fu⁹: Diligo dñm meū r̄ vxorē
ac liberos: nō egrediar li-
ber: offerat̄ em̄ dñs dijs / et
applicabit ad ostiū r̄ postes:
b perforabitq̄ aurē eius subū-

tra. Deur̄. xv. c. legitur: Dabis ei viaticum de gregib⁹ r̄ de
area: r̄ de torculari r̄. Sol. Ibi monet dominus seruo da-
re viaticum: non quia teneatur: sed ex honestate. Unde sic
intelligit hic: Nihil accipies ex debito seruitutis. **Q**ui
aut̄ nō est insidiat⁹: Quere et lege illam glosaz Rabani
que sic incipit: Qui non est insidiatus r̄. **S**ed deus
tradiderit illum. Ex hoc videtur: vt dicit Augustinus: si
quis volens occidat alium q̄ deus non tradidit illum in ma-
nus occidentis: Quod falsum est: quia nisi deus tradidit /
ser / non posset eum occidere. Ad hoc dicit Aug⁹. q̄ reuera si
quis volens vel nolens occidat aliquem / deus tradidit in ma-
nus occidentis: sicut r̄ filium suuz tradidit. **S**z quando volēs
quis occidit alius: tunc et deus tradidit illum qui occidit:
et voluntas occidentis concurret in necem illius. Quando
vero nolens quis occidit aliu: tunc solus deus dicitur trade-
re illum qui occiditur in manus occidentis: quia voluntas
occidentis non concurret. **H**oc igitur interest: quia hoc tan-
tum deus facit: illud aut̄ et deus et homo: **S**z non sicut de-
us ita et homo: **D**eus em̄ iuste: licet occulta sit iusticia: ho-
mo vero dignus pena: r̄ tñ occidit quem deus vult occidi.
Non em̄ ministeriū deo p̄bet iubenti talis occisor: sed sug-
malicie r̄ cupiditati deseruit: Unde in eodem facto / deus de
occulta iusticia laudat̄: r̄ homo de propria iniquitate puni-
t. **L**ocū quo fugere debeat. Et erit ibi donec per iu-
dices ciuitatis illius reconciliet̄: r̄ vsq̄ ad mortē summi sacer-
dotis: Tunc em̄ redire poterat securus ad propria. De his
ciuitatibus habetur Nu. xxv. b. Deur̄. xix. a. et Josue. xx.
a. Qui vero ex industria occiderat / etiam ab altari euellaba-
tur. Quod fecit salomon de ioab. iij. Reg. ij. c. Instar harū
ciuitatū / habemus nos loca deo dicata: Datorem tñ immu-
nitatem prestant / q̄ ille ciuitates. Salua em̄ in eis / etiā vo-
lēs homicida r̄ quilibet fugitiu⁹. Tū qdā exceptionē faciūt:
Si em̄ pro homicidio vel furtō factō i ecclesia / vel huiusmo-
di / fugiat ad ecclesiā / dicūt inde debere extrahi r̄ puniri. **S**i
quis p̄ industriā. Deur̄. xix. c. Si q̄s odio habet̄ r̄.

etiam vxorem: si postea displiceat ei vel filio: prouideat et
dorem r̄ vestem r̄ virum propter humiliationē / si nec agno-
minauerit sibi. Si vxorem eā duxit: r̄ postea displicet: iuxta
legem vxorem faciat ei: id est non poterit eam dimittere / sine
libello repudiij: sicut fit vxoribus repudiatis: vt legit̄ Deur̄.

xxij. a. Similiter fa-
ciendū si filio suo eam
coniunxerit in vxorē.
Si autem ista tria nō
fecerit: id est nec ipse
eam humiliauerit sine
agnominatione: nec fi-
lio suo eam dederit in
vxorem: ancillarū mo-
re egrediebatur gratis:
id ē nec dabat nec ac-
cipiebat precij: **V**e-
dere autem vel copu-
lare viro non hebreo
non poterat dominus
qui emerat eā. Si ve-
ro seruo hebreo copu-
labat eam: ipsa cū ma-
rito suo libera gratis
egrediebatur septimo
anno. **Q** Et precij
um pudicitie: id est
virum et dorem r̄ ve-
stes prouidebat ei p̄
precio pudicitie abla-
te. **G**ratia abs-
qz pecunia. Inter-
lin. Sic seru⁹ hebre⁹:
Ergo seruus hebreus
nihil accipiebat. **L**on-

la: r̄ erit ei seruius in seculuz.
Si quis vēdiderit filiā suā
in famulā / nō egrediet̄ sicut
ancille exire cōsueuerūt. Si
displicuerit oculis dñi sui cui
tradita fuerit / dimittet eā: po-
pulo aut̄ alieno vendēdi nō
habebit potestatem / si spreue-
rit eaz. Sin aut̄ filio suo de-
sponderit eā: iuxta morē fili-
o arū faciet illi. **Q**u si alterā ei
accepit: puidet̄ puellē nu-
ptias r̄ vestimēta: et precij
pudicitie non negabit. Si
tria ista non fecerit: egredi-
etur gratis absqz pecunia.
Qui percussit hoīez volēs oc-
cidere / morte moriat̄: Qui
aut̄ nō est insidiat⁹ / sed deus
tradiderit illū i man⁹ ei⁹: cō-
suetū tibi locum quo fuge-
re debeat. Si quis per indu-

tra. Deur̄. xv. c. legitur: Dabis ei viaticum de gregib⁹ r̄ de
area: r̄ de torculari r̄. Sol. Ibi monet dominus seruo da-
re viaticum: non quia teneatur: sed ex honestate. Unde sic
intelligit hic: Nihil accipies ex debito seruitutis. **Q**ui
aut̄ nō est insidiat⁹: Quere et lege illam glosaz Rabani
que sic incipit: Qui non est insidiatus r̄. **S**ed deus
tradiderit illum. Ex hoc videtur: vt dicit Augustinus: si
quis volens occidat alium q̄ deus non tradidit illum in ma-
nus occidentis: Quod falsum est: quia nisi deus tradidit /
ser / non posset eum occidere. Ad hoc dicit Aug⁹. q̄ reuera si
quis volens vel nolens occidat aliquem / deus tradidit in ma-
nus occidentis: sicut r̄ filium suuz tradidit. **S**z quando volēs
quis occidit alius: tunc et deus tradidit illum qui occidit:
et voluntas occidentis concurret in necem illius. Quando
vero nolens quis occidit aliu: tunc solus deus dicitur trade-
re illum qui occiditur in manus occidentis: quia voluntas
occidentis non concurret. **H**oc igitur interest: quia hoc tan-
tum deus facit: illud aut̄ et deus et homo: **S**z non sicut de-
us ita et homo: **D**eus em̄ iuste: licet occulta sit iusticia: ho-
mo vero dignus pena: r̄ tñ occidit quem deus vult occidi.
Non em̄ ministeriū deo p̄bet iubenti talis occisor: sed sug-
malicie r̄ cupiditati deseruit: Unde in eodem facto / deus de
occulta iusticia laudat̄: r̄ homo de propria iniquitate puni-
t. **L**ocū quo fugere debeat. Et erit ibi donec per iu-
dices ciuitatis illius reconciliet̄: r̄ vsq̄ ad mortē summi sacer-
dotis: Tunc em̄ redire poterat securus ad propria. De his
ciuitatibus habetur Nu. xxv. b. Deur̄. xix. a. et Josue. xx.
a. Qui vero ex industria occiderat / etiam ab altari euellaba-
tur. Quod fecit salomon de ioab. iij. Reg. ij. c. Instar harū
ciuitatū / habemus nos loca deo dicata: Datorem tñ immu-
nitatem prestant / q̄ ille ciuitates. Salua em̄ in eis / etiā vo-
lēs homicida r̄ quilibet fugitiu⁹. Tū qdā exceptionē faciūt:
Si em̄ pro homicidio vel furtō factō i ecclesia / vel huiusmo-
di / fugiat ad ecclesiā / dicūt inde debere extrahi r̄ puniri. **S**i
quis p̄ industriā. Deur̄. xix. c. Si q̄s odio habet̄ r̄.

B

Leuit. 24. c.

15. q. 1. c. nec
bis.

Ro. 8. f.

Aperuerit cisternā. In nomine cisterne intelligit puteus: cuius propugnaculum et quicquid tale potest esse causa vel occasio mortis alicuius. Quidā intelligunt de cisterna vel puteo facto iuxta v. am: Aliter est si in agro vel in inuio. Si si bos cornupeta alicuius/boue alteri impulerit in cisternam discoopertā: qd iuris fieret: quis reddet bouē: an dominus cisterne: an dominus bouis cornupete?

Moraliter: Cisterna aperta/multi er farina/collo extento et sparsis crinibus incedens: et facie nō velata. In quam cadit bos vel asinus: quādo quis sensatus aut alius eius specie capitur. Ideo dicit apls i. Cor. xi. a. Si nō velat mulier: tōdeat. Et Esa. iij. c. Pro eo qd eleuare sunt filij syon. Et infra. d. Et erit pro suauī odore fetor: et p. cona/ fumi/ culus: et p. crispāti crine/ caluiciū. **U**edēt bouem. Et qd si bos vitius deterior mortuo: intelligit h qd dominus bouis cornupete nesciebat bouem esse cornupetaz: et ita nō erat in culpa: Unde satis erat si p. re bouis sui amittebat.

Cadaver autē mor. Et ad qd tubet cadaver diuidi/ cū non licebat huius/ modi carnibus vesci: Forte pp. corū eius cuius vsus boni erat. **E**xpositio La. XXII. **I** quis fuerat fur. Et. **Q**uinqz boues p. vno. Mu. v. a. videt esse trium: vbi tubet fieri rei ablatę restitutio cum qnta capis. i. tubet capitale reddi/ et qnta pars sup addi. Sol. Dic necessaria est distinctio: Mā sublatio rei alienę: aliqñ fiebat ex industria/ furto vel rapina: aliqñ p. negligētia: aliqñ p. ignorantia. De re sublata sciēter dicitur hic qd restituat in quadruplū vel quintuplū / si res perierat: sed si stabat integra/ in duplū. De sublata p. ignorantia/ agit in Numer. 31. Et de re furtiua quando latebat furtum: et fur penitēs spōte confitetur et reddi: tunc sufficiebat reddere caput: et addere quintam: Si vero non esset qui reciperet: redderet deo: et esset sacerdotis: Et pro peccato furti et pro negligentia/ fiebat aliqua oblatio fm quātitatē rei. Aliqui libri habēt/ qnta/ boues pro vno: que videtur verior littera: per hoc qd dicit carcheus / Luc. xix. b. Ecce dimidiū bonozū meoz et. Iosephus dicit/ aurum et argentum reddi in duplum: iumē/ ta/ in quadruplum: solū bouem / in quintuplum: quia quāto qd possidet ceteris ē vtili: tanto amittit damnosius. Bos

quinque utilitates habet: Carnibus suis nos pascit: terrā arat: segetes triturat: corio calcat: cornibus armat. Un̄ versus: Pascit/ arat/ vitul/ triturat/ calcat/ armat. Et ideo debet qn qz boues p. vno reddi. Quis hō qrtuoz habet vtilitates: Im molat/ lactat/ pascit et vestit: et ideo p. vna tubet qrtuoz reddi.

Si effringens fur. de nocte scilicet. **A**cepto vulne re. Aug. dicit: Si fur nocturno occidit/ nō ē re homicidij qd occidit: qz nō poterat discerni vtrum ad furandum vel occidendū venisset: eo qd nox esset: Sed si diurnus occidit/ nullū ferēs gladiū: tūc occisor re est homicidij/ et puniri iubet vt homicida: qz discerni poterat/ qd tñ ad furandū venerat. Si vero tunc fur talis se defenderit: tunc occisor non est reus homicidij: qz p. est qd fur s. **P**ercussor non erit reus: qui sententia anathematis eum percussit: vt spiritus eius saluus fiat in die domini: Non erit reus: quia in nocte nō poterat discerni vtrū causa furis vel homicidij venerit: Unde Aug. vt s. h. **P**ro sole hoc fecerit. i. furē interfecerit/ nec se defendente/ nec gladiū ferentem. **Q**uod pro furto reddat/ fur: **A**nundabitur/ ad tēpus scilicet. i. locabit quousqz opera sua dānum illatus restituat. Et intelligitur de fure diurno/ qui non occidetur. **A**uens. Interliū. i. a fide penitus non discens. Argumētū est/ qd peccans mortaliter / non amittit fides: et ita est eadē fides iformis et formata. **D**uplū restituet: et nō pdenabit: qz exq. reseruauit/ videt qd penituerit/ et restituere velit ablatū vñ ei fiat relaxatio. Si autē re furatā distraxerit: tūc ei nulla fit relaxatio: Restituet: vt modū vini p. modio vini. Et etiā hodie tenet iste leges. **S**i later: fur. **A**plicabit ad deos. i. sacerdotes vel catholicos doctores. **E**t ad dānū. i. qnta re. **A**d deos: nō ad vñ tñ. **D**uplū restituet: Si p. negligentia vel incuria suā sublatū fuerit id / et lata fuerit culpa ei: si vero leuis/ tūc reddet simplū: et hoc totū fm arbitriū iudicij: fur hō sp. duplū. Si vero depositarius omnimodā innocentias suam probare poterit. i. qd circa illam rem/ diligentia quā potuit adhibuit: nihil reddet. **A**b hostibus captū: per violentiam. **N**ullusqz hoc viderit: q. i. captum fuit violenter ab hostibus.

De iniurijs. c. 5

B

11. q. 1. c. sacrodo tibus.

11. Cor. 5. b.

C

Maxime si conductu rē .i. si conduxerat id/ vt in/ de operaretur & lucraretur: & ex culpa sua nō fuit mortuum: non tenetur restituere: Et ita aliquo modo alia est lex de cō/ modato: alia de conducto. Et est summa q̄ mutuo acceptū .i. cōmodatum/ forte in parte debet restitui: conductum non/ si ex culpa conducto/ ris non fuerit mortu/ um. Quidam ignari grāmaticē exponunt venerat / pro vendi/ tum erat: Syver: eo ve/ nis/ p̄teritū plus q̄ p̄fectū facit venerat .i. veditū erat. **Debi/ litatū** / nō p̄ cōmen/ dato / s; pro cōmoda/ to. **Si seduxe/ rit rē.** Virgo nondū desponsata / est senten/ tia canonica nondum ab aliq̄ sancto exposi/ ta: Que seducit / q̄si ab aliq̄ iuxta sensū san/ ctozum patruz nō ex/ ponitur. Pater ei⁹ est sensus historicus: quo reclamante non debet duci in medium: Nā fūm Hieronymū: debi/ le ē edificū allegorizē nisi prius tactum fu/ erit fundamentum hi/ storiz. **Dormie/ rit q̄.** Nouo sensu p suo libitu exponēdo: allegorice de sacra scri/ ptura exponitur. **D** **Dotabit.** .i. euidenti ratiōe v̄l auctoritate p̄positionē suā confir/ mabit: aliter nō crede/ tur ei. **Si pater virginis.** S; qd̄ fu/ it si seru⁹ liberā sedu/ xit: aut ignobil nobi/ lē: aut pauper diuitē: Sol. Lex ista itelligi/ tur de hoib⁹ eiusdē p̄ditionis. Certū est em̄ q̄ paup nō po/ test dotare diuitem puellam. **Maleficos nō patie/ ris.** Maleficos vocat non quoslibet intentos criminibus: sed p̄stygiazores/ hariolos/ magos/ inspectores peluis v̄l gla/ dij / inueroses p̄falterij / carminatores: qui. s. carmiuibus diabolicis vtuntur: Omnia em̄ ista sunt contradicente do/ mino et sacra romana ecclesia/ et sacris canonibus. **Leuit. xix. f. Ne declinetis ad magos rē.** **Deut. xvij. b. Caue ne iuentat i te q̄ lustret filiū.** **Qui coierit.** Eadē pena pu/ nitur q̄ coit cū iunēto et cū masculo: morte .i. corporali: **Le/ uit. xvij. f. b. Aduenē em̄ et ipsi fuistis.** **Ecc̄i. xxxj. b. Ex teipso cognosce que sunt primi tui.** **Aidue rē.** **Esa. j. e. Judicate pupillo rē.** **Audiā clamorez eo/ rum.** **Ecc̄i. xxxv. c. Non despicias preces pupilli nec vidue rē.** **Nec vsuris opprimes.** Interlū: Aliqua super/ abundantia. **Leuit. xxv. d. Si attenuatus fuerit seruus tu/ us rē.** **Si pignus.** Aug⁹ dicit q̄ hic ponitur species pro genere: Non em̄ intelligitur de omni vestimento: sed de illo quo debet nocte operiri: cuius carentia / frigore coartat cū aliud nō habeat: Vñ sequit statim: **Ipsum em̄ rē.** Similiter intelligitur de qlibet alia re qua indiget multum. **Ante solis occasum.** **Eph. iij. f. Sol nō occidat sup**

De adultera. j. 56. q. 2. ca. tria

23. q. 5. c. reos sang.

Leuit. 19. g.

Zachar. 7. c.

D

occisum est: et non restituet. Qui a proximo suo quicq̄ horum mutuū postulauerit/ et debilitatum aut mortuum fuerit/ dño non presente/ red dere cōpelletur. **Q** si impre/ sentiaz dominus fuerit/ non restituet: maxime si cōductū venerat pro mercede operis sui. **Si seduxerit quis virgi/ nem:** necdum desponsatam: **ddmieritq̄ euz ea:** dotabit eam: et habebit eam vxorem **Si pater virginis dare no/ luerit/ reddet pecuniā iuxta modum dotis/ quam virgi/ nes accipere consueuerunt.** **Maleficos nō patieris vi/ uere.** Qui coierit cum iunēto/ morte moriatur. Qui im/ molat dijs/ occidetur: p̄ter domino soli. **Aduenaz non cōtristabis/ neq̄ affliges eū:** **Aduenē em̄ et ipsi fuistis in terra egypti.** **Udūe et pu/ pillo nō nocebitis.** **Si lese/ ritis eos/ vociferabuntur ad me: et ego audiam clamorē eorum: et indignabitur furor meus/ percutiamq̄ vos gla/ dio: et erunt vxores vestre**

iracundiā vestrā. **D**ijs nō detrahes. **Ecc̄s. x. d. In cogitatioe tua regi ne detrahas rē.** **Decimas rē.** Mo/ ta decimē & p̄mitiē frugū & huiusmodi/ qlibet tpe poterat of/ ferri: s; p̄ma pecoz nō poterat offerri infra octauū diē. **Sū** aut tres decimē: **Prima leuit. Leuit. vlt. d. Scda comede/**

vidue: et filij vestri pupilli. Si pecuniam mutuam de/ deris populo meo paupe/ ri qui habitat tecum/ nō vy/ gebis eū quasi exactor: nec vsur/ opprimes. Si pignus a proximo tuo acceperit ve/ stimentum/ ante solis occa/ sum re dde ei: **Ipsum enim est solum quo operitur indu/ mentum carnis eius: nec ha/ bet aliud i quo dormiat.** **Si clamauerit ad me/ exaudiaz eū: qz misericors sum.** **D**ijs nō detrahes: & principi po/ puli tui non maledices. **De/ cimas tuas et primitias nōn tardabis offerre.** **Adumoge/ nitum filiozum tuoz dabis mihi.** **De bobus quoq̄ et ouib⁹ similiter facies.** **Se/ ptem diebus sit cum matre sua: diē octaua reddes illū mihi.** **Uiri sancti erit mibi.** **Carnem que a bestiis fuerit p̄gustata/ non comedetis: sed projicietis canibus.**

Capitulum .XXIII.

Qn suscipies voces mendacij: **N**ec iun/ ges manum tuam vt

dit p̄mogenita egyptioz: et reseruauit p̄mogenita hebreoz: qd̄ fecerūt quisq̄ dñs cōmuraui ea p̄ tribu leuitica/ q̄ sibi iu/ giter ministraret: vt legit **Nume. j. g. r. Nō tardabis.** **Ecc̄i. xxxv. b. In omni dato hilarem fac vultum tuum.** **Die octaua:** vel deticeps. **De decimis:** **Ben. xij. d. et xxxvij. d. Exo. xxiij. d. Leuit. ij. d. et xxxvij. d. Nu. xvij. c. Deut. xij. a. xij. c. et xxxvj. c. Nec. x. d. Tob. j. b. Ecc̄i. xxx. v. b. Balach. ij. c. Matth. xxij. c. Luc. xvij. b. **C**ar/ ne q̄ a bestiis: **Act. xv. d. similiter phibetur/ vbi expresse p̄ceptum est gentibus/ abstinere a quatuoz. s. idolatria/ esu sanguinis/ fornicatione/ suffocato.** **Hieronym⁹ super Ezech. xlij. hoc idem aperte confirmat: Aug⁹ econtra: contra fau/ stum hereticum/ dicit hoc mandatus reuocatu p̄ illud ad Ti/ tuz. j. d. Dia munda mūdīs.** **Expositio La. XXIII.****

Qn suscipies vocem mendacij. Octo sunt ge/ nera mendaciozum: vt ait **Aug⁹** in libro de menda/ cio. **Primum est qd̄ fit in doctrina religionis: ad qd̄ nulla causa debet aliquis adduci.** **Secundum est/ quod nulli prodest: sed alicui obest.** **Tertium est/ quod ita prodest alicui qd̄ obest alteri.** **Quartum est/ quod fit sola mentendi vel fal/ lendi libidine: quod mirum mendacium est.** **Quintum quod fit placendi cupiditate: de suau eloquio. Sextus est qd̄ nul/**

Act. 23. a. De her. a. ex imitatio.

13. q. 1. c. m. s. i. s. b. d. De decimis. tua. 2.

Leuit. 11. Ezech. 44

A 2. q. 7. ca. 110. 2.

De diuina decimarū in ueris scrib. latay.

teram / vnde viuant qui altari deseruiunt. Malach. iij. c. In /
ferte omnes decimā rē. a **O**bserua eum. i. custodi mā /
data ei sicut domini. b **C**onfringes statuas. Inter /
liti. vt omnis memoria eorum eradat. Esa. xliij. c. Perdā /
nomen babilonis rē. Et Numeri. xxij. g. Dispergite cum /
eros habitatores ter /
re illius rē. Et Deuf. /
vij. a. Aras eozū sub /
uertite rē. c **A**t be /
nedicam panibus /
tuis. i. amplificē i ne /
cessitatib' tuis. Leuit. /
xxvj. a. Si i pceptis /
meis ambulaueris: r /
mandata mea cu rē. /
Deuf. xxvij. a. Si au /
dieris vocē dñi dei rē. /
d **N**ō erit infecū /
da. Deuf. vij. c. Nō /
erit apud te steril' vri /
usq; sexus rē. e **I** /
morem meum mit /
tam. Eccl. i. c. Li /
mor: domini expellit /
peccatum: Nam qui /
sine timore est: nō po /
terit iustificari. Se /
ptuaginta: Emittam /
vespas ante te. f

7.32.5.

D

Deuf. 7.c.

mittā angelū meū qui p̄ce /
dat te et custodiat in via: et /
introducatur ad locū in quem /
parauit. **O**bserua eum et au /
di vocem eius: nec contem /
nendū putēs: quia nō dimit /
tet cum peccauerit: et est no /
mē meum i illo. **Q**uod si audi /
eris vocē eius r feceris om /
nia quę loquor: inimic' ero /
inimicis tuis: r affligā affli /
gentes te: **P**recedetq; te an /
gelus meus: et introducet te /
ad amoretū et ethēum r phe /
reccum chananeūq; r euēū /
r hiebusēū: quos ego conte /
ram. **N**on adorabis deos /
eorum: nec coles eos. **N**on /
facies opera eorum: sed de /
strues eos: et cōfringes sta /
tuas eorum: **S**eruiensq; do /
mino deo vestro: vt benedi /
cam panibus tuis et aquis: /
et auferam infirmitatem de /
medio tui. **N**ō erit infecū /
da nec sterilis in terra tua: /
Numerum dierum tuorum /
implebo. **T**imorem meū mit /
tam iū p̄cursum tuū: r oc /
cidam omnem populum ad /
quem ingredieris: cunctozū /
q; inimicorum tuozū coram /
te terga vertā: emittens sca /
brones prius / qui fugabunt /
euēum et chananeū et ethē /
um anteq; itrocas. **N**ōn ei /
ciā eos a facie tua āno vno: /
ne terra in solitudinem redi /
gatur: et crescant contra te /
bestię. **P**aulatim expellam

missio pender ex meritis: et data fuit sub cōditōne. s. si p̄p̄ /
cepta mea custodieritis inquit dominus rē. **N**on in /
ibis cum eis sedus. Interliū. Nulla pars iusticie eius in /
grate. ij. Cor. vj. c. Deuf. vij. a. Nō inibis cū eis sed' rē. I

Si serueritis dijs: id est si volueritis harum gentium /
q̄ inter vos habitant /
imitari errores: et cū /
eis cōnubia cōmisce /
ri: amicitias copula /
re: iam tunc scitote qd /
dominus de' nō eas /
deleat ante faciem ve /
stram: sed vobis erūt /
in foueam / laqueum r /
offendiculum.

Expo. l. a. XXIII. /
Moyse quo /
q; dixit. **A** /
dit deus iudicia moy /
si verbatenus per an /
gelum: qui amplius /
instruens eum ait: /
Ascende: subau /
diendus est: postq; de /
scenderit narrauerisq; /
populo que audisti.

Capitulum. XXIII. /
Moyse quoq; dixit. **A** /
scende ad dominū tu /
m r aarō: nadab r abui: /
et septuaginta senes ex isra /
el: et adorabit' procul. **S**o /
lusq; moyses ascēdet ad do /
minum: r illi non appropin /
quabunt: nec populus ascē /
det cū eo. **V**enit ergo moy /
ses r narrauit plebi omnia /
verba domini atq; iudicia: /
Responditq; cūctus popu /
lus vna voce: **O**mnia ver /
ba domini que locutus est /
q̄ faciem'. **S**cripsit autē moy /
ses vniuersos sermones do /
mini: et mane consurgēs edi /
ficauit altare domino ad ra /
dices montis: et duodecim /
titulos per duodecim tribus /
israel. **A**disitq; iuuenes de /
filijs israel: et obtulerūt ho /
locusta: immolaueruntq; /
victimās pacificas dño: vt

Deuf. 7.a.

A

Septuaginta
bent: Et ad
mus.

B

gnauit futuros transgressores: r hoc verbo mendaces. r /
Duodecim titulos: Et in singulis singula nomina duo /
decim filiozū israel scripsit: r titulos duodecim tribuū. s /
Adisitq; iuuenes. **S**cribo vobis iuuenes: qm fortes est /
r verbū dei manet in vobis: r vicistis malignū. i. diabolu et /
mundum. r **V**ictimās pacificas. **P**acifica victima /
est humilitas penitentie: que ex tribus perficitur: **F**eiuinio /
elemosynā r oratione: **E**t ideo pluraliter dicit victimās pa /
cificas: **P**er ieiunium pacificatur caro spiritui: cui per carna /
lez concupiscentiā iugiter aduersat. **B**al. v. c. **L**aro concupis /
cit aduersus spūm. **P**er elemosynā pacificat hō p̄ximo: cui /
iuriolus extiterat p̄ auariciā. **L**uc. xi. f. **D**ate elemosynā rē.

1. Job. 2.6.

Per orationem pacificatur homo dno cui displicuerat per superbiam. Ps. Adducet quasi lum en iusticiam tuam. De hac triplici pacis reconciliatone dicit ezechias Esa. xxxvij. d. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. In vigilijs orationis amara amarioz in suarum rerum distributione amara in carnis mortificatione.

a **S**anguis federis. q. d. Sic effundet sanguis illius qui violaverit hoc preceptum. Hoc autem signum habuerunt iudei a gentibus que immolabant poz cam sedam in testa mentum federis iniri: et sanguinem effundebat: Ac si diceret: sic effundetur sanguis illius qui violabit fedus inritum. Postea aliud signum inveniunt ioseph et iudei ex se terribilitus. s. effusionem aque: de qua cum effunditur nihil adheret vasi: qd non fit in alijs liquoribus: q. d. Sic destruetur tota posteritas illius qui fedus inritum violabit. Hoc fecit ioseph xxxij. c. Josue. Et samuel. j. Reg. vij. b. Ad littera: Partem sanguinis fudit moyses super altare: reliqua fudit super librum federis et super populum. Quo facto: b

Ascenderunt etc. non in acumine montis vbi erat dominus: nec in colle vicinũ: s. circa terminos mortis. c. Nadab et abiu: et etiam ioseph: licet hic non dicatur: vt patet infra.

Ascenderunt de um: id est illam nubem gloriosam: v. l. speciem humanã in qua loquebat. e. Quasi opus lapidis saphyri. i. domũ huius coloris: exemplar scz tabernaculi facien di cõvrensilibus suis: vt scabellum pedum. f. **A**scenderunt qz: a castris vnde epulati sunt in leticia. g. **A**scende ad me in montem: id est in cacumen montis solus. h. **E**xpectate hic. Nota aaron et nadab et abiu et septuaginta seniores / dimisit moyses ad terminos montis: qui qñ volebant ibant de castris ad terminos: quem iterum dimisit in quadaz planicie montis. i. **S**eptimo autem die vocavit. Forte in illis diebus fuit moyses in illa caligine in preimplatione non in colloquio dei. k. **I**ngressusqz moyses: relicto Josue.

tulos duodecim. Tulit itaqz moyses dimidiam partem sanguinis et misit i crateras: partem autem residuam fudit super altare. Assumensqz volumen federis legit audiente populo: Qui dixerunt: omnia que locutus est dominus faciemus / et erimus obedientes. Ille vero sumptum sanguinem resperxit in populum: Et ait: Hic est sanguis federis qd pepigit dominus vobiscum super cunctis sermonibus his. Ascenderuntqz moyses et aaron: nadab et abiu et septuaginta de senioribus israel: et viderunt deum israel. Sub pedibus eius quasi opus lapidis saphyri: et quasi celum cum serenum est. Nec super eos qui procul recesserant de filiis israel misit manum suã. Videruntqz deum et comederunt ac biberunt. Dixit autem dominus ad moysen: Ascende ad me in montem et esto ibi: daboqz tibi tabulas lapideas / et legem ac mandata q scripsi / vt doceas eos. Surrexerunt moyses et ioseph minister eius: ascendensqz moyses in montem dei: sermone ait: Expectate hic donec revertamur ad vos. Habet aaron et hur vobiscum: si quid natũ fuerit que stionis referetis ad eos. Cũ qz ascendisset moyses: operuit nubes montem: et habitavit gloria domini super sinai: reges illum nube sex diebus. Septimo autem die vocavit eum dominus de medio caliginis. Erat autem species glorie domini quasi ignis ardens super verticem montis: in conspectu filiorum israel. Ingressusqz moyses medium nebule: ascendit in montem: et fuit ibi quadraginta diebus et quadraginta noctibus. Capitulum. XXV.

Locutus est dominus ad moysen dicens: Loquere filiis israel: vt tollant mihi primitias: Ab omni homine qui offert vltione accipiet eas. Nec sunt aut que accipe debet. Aurum et argentum et es: hiacynthũ et purpurã: coccumqz bis tinctus et byssus: pilos caprarũ et pelles arietum rubricatas: pelles hiacynthinas et ligna sethim: oleum ad luminaria concinnanda: aromata in unguentũ et thymiamata boni odoris: lapides onychinos et gemas ad ornadum ephod ac rationale. Facietqz mihi sacrtuariũ: et habitabo in medio eorum: iuxta omnem similitudinem tabernaculi qd ostendã tibi: et oim vasoz in cultũ eius. Sicqz faciet illud Arcã de lignis sethim cõpungite: cuius longitudo habet

Expositio Capituli. XXV. **L**ocutus est dominus ad moysen. **I**ngressusqz moyses. **I**nterlin: id est preciosa i auro et argento et ceteris rebus / quibus vasa tabernaculi fiant. **M**onstrat troneus. **I**nterlin: non ex necessitate vel tristitia.

Et purpuram: sericaz rubri et purpurei coloris. **C**occũ: Coccus flos est purpure: hic aut accipit pro serico cocineo. **H**iacynthũ. **H**iacynthus flos est aerei coloris: vel gemma: hic autem sericiũ in huiusmodi colore tinctum. **B**yssum. **B**ysus est species lini candidissimi / crescit i egypto. **M**ilos: ad faciendã cilicia / siue saga / quibus operitur tabernaculum. **E**t ligna sethim. **S**ethim nomen montis et regionis et arboris que similis est albis: spina in folijs: et est lignum leuissimum et impuribile et incremabile. **C**innanda: id est cõponenda aromata. **I**n unguentũ: id est ad confectioez unguenti: qd ex quatuor speciebus aromatis conficiebatur: quo ungebatur sacerdos et rex. **T**hymiamata: a thymo herba / quam comedunt apes. **E**rat autem thymiamata puluis ex quatuor speciebus confectus: qui incedebat sup altare icẽsi. **O**nychinos: **O**nyx est lapis similis ungui humano. **E**phod: id est superhumeralis. **R**ationale: vestem quandam scz sericam et deauratam / quã dratam ad modũ palmi: quã gestabat pontifex in pectore / habentem duodecim lapides inclusos. **F**acietqz mihi sanctuariũ: ne esset labor semper recurrere ad montem pro silio. **I**n medio eoz **A**pod. j. c. **C**onuersus vidi septem candelabra aurea: et in medio septem candelabrorum aureorum simile fuit hominis vestitũ podere. **E**t **B**en. ij. b. **P**roduxit vñs de humo omne lignũ pulchrum visu: **E**t in medio paradisi etc. **A**rcã de lignis sethim. **T**ractaturus moyses de constitutione tabernaculi / premitit de compositione vasoz et vrensiliũ eius: **I**n quo differt ab alijs / qui de eadem tabernaculi cõstitutione tractauerũt. **M**oyes est hoc

Et purpuram: sericaz rubri et purpurei coloris. **C**occũ: Coccus flos est purpure: hic aut accipit pro serico cocineo. **H**iacynthũ. **H**iacynthus flos est aerei coloris: vel gemma: hic autem sericiũ in huiusmodi colore tinctum. **B**yssum. **B**ysus est species lini candidissimi / crescit i egypto. **M**ilos: ad faciendã cilicia / siue saga / quibus operitur tabernaculum. **E**t ligna sethim. **S**ethim nomen montis et regionis et arboris que similis est albis: spina in folijs: et est lignum leuissimum et impuribile et incremabile. **C**innanda: id est cõponenda aromata. **I**n unguentũ: id est ad confectioez unguenti: qd ex quatuor speciebus aromatis conficiebatur: quo ungebatur sacerdos et rex. **T**hymiamata: a thymo herba / quam comedunt apes. **E**rat autem thymiamata puluis ex quatuor speciebus confectus: qui incedebat sup altare icẽsi. **O**nychinos: **O**nyx est lapis similis ungui humano. **E**phod: id est superhumeralis. **R**ationale: vestem quandam scz sericam et deauratam / quã dratam ad modũ palmi: quã gestabat pontifex in pectore / habentem duodecim lapides inclusos. **F**acietqz mihi sanctuariũ: ne esset labor semper recurrere ad montem pro silio. **I**n medio eoz **A**pod. j. c. **C**onuersus vidi septem candelabra aurea: et in medio septem candelabrorum aureorum simile fuit hominis vestitũ podere. **E**t **B**en. ij. b. **P**roduxit vñs de humo omne lignũ pulchrum visu: **E**t in medio paradisi etc. **A**rcã de lignis sethim. **T**ractaturus moyses de constitutione tabernaculi / premitit de compositione vasoz et vrensiliũ eius: **I**n quo differt ab alijs / qui de eadem tabernaculi cõstitutione tractauerũt. **M**oyes est hoc

Et purpuram: sericaz rubri et purpurei coloris. **C**occũ: Coccus flos est purpure: hic aut accipit pro serico cocineo. **H**iacynthũ. **H**iacynthus flos est aerei coloris: vel gemma: hic autem sericiũ in huiusmodi colore tinctum. **B**yssum. **B**ysus est species lini candidissimi / crescit i egypto. **M**ilos: ad faciendã cilicia / siue saga / quibus operitur tabernaculum. **E**t ligna sethim. **S**ethim nomen montis et regionis et arboris que similis est albis: spina in folijs: et est lignum leuissimum et impuribile et incremabile. **C**innanda: id est cõponenda aromata. **I**n unguentũ: id est ad confectioez unguenti: qd ex quatuor speciebus aromatis conficiebatur: quo ungebatur sacerdos et rex. **T**hymiamata: a thymo herba / quam comedunt apes. **E**rat autem thymiamata puluis ex quatuor speciebus confectus: qui incedebat sup altare icẽsi. **O**nychinos: **O**nyx est lapis similis ungui humano. **E**phod: id est superhumeralis. **R**ationale: vestem quandam scz sericam et deauratam / quã dratam ad modũ palmi: quã gestabat pontifex in pectore / habentem duodecim lapides inclusos. **F**acietqz mihi sanctuariũ: ne esset labor semper recurrere ad montem pro silio. **I**n medio eoz **A**pod. j. c. **C**onuersus vidi septem candelabra aurea: et in medio septem candelabrorum aureorum simile fuit hominis vestitũ podere. **E**t **B**en. ij. b. **P**roduxit vñs de humo omne lignũ pulchrum visu: **E**t in medio paradisi etc. **A**rcã de lignis sethim. **T**ractaturus moyses de constitutione tabernaculi / premitit de compositione vasoz et vrensiliũ eius: **I**n quo differt ab alijs / qui de eadem tabernaculi cõstitutione tractauerũt. **M**oyes est hoc

Et purpuram: sericaz rubri et purpurei coloris. **C**occũ: Coccus flos est purpure: hic aut accipit pro serico cocineo. **H**iacynthũ. **H**iacynthus flos est aerei coloris: vel gemma: hic autem sericiũ in huiusmodi colore tinctum. **B**yssum. **B**ysus est species lini candidissimi / crescit i egypto. **M**ilos: ad faciendã cilicia / siue saga / quibus operitur tabernaculum. **E**t ligna sethim. **S**ethim nomen montis et regionis et arboris que similis est albis: spina in folijs: et est lignum leuissimum et impuribile et incremabile. **C**innanda: id est cõponenda aromata. **I**n unguentũ: id est ad confectioez unguenti: qd ex quatuor speciebus aromatis conficiebatur: quo ungebatur sacerdos et rex. **T**hymiamata: a thymo herba / quam comedunt apes. **E**rat autem thymiamata puluis ex quatuor speciebus confectus: qui incedebat sup altare icẽsi. **O**nychinos: **O**nyx est lapis similis ungui humano. **E**phod: id est superhumeralis. **R**ationale: vestem quandam scz sericam et deauratam / quã dratam ad modũ palmi: quã gestabat pontifex in pectore / habentem duodecim lapides inclusos. **F**acietqz mihi sanctuariũ: ne esset labor semper recurrere ad montem pro silio. **I**n medio eoz **A**pod. j. c. **C**onuersus vidi septem candelabra aurea: et in medio septem candelabrorum aureorum simile fuit hominis vestitũ podere. **E**t **B**en. ij. b. **P**roduxit vñs de humo omne lignũ pulchrum visu: **E**t in medio paradisi etc. **A**rcã de lignis sethim. **T**ractaturus moyses de constitutione tabernaculi / premitit de compositione vasoz et vrensiliũ eius: **I**n quo differt ab alijs / qui de eadem tabernaculi cõstitutione tractauerũt. **M**oyes est hoc

ordine agit. Primo narrat ea q̄ fuerūt intra tabernaculum: Secundo de tabernaculo: Tertio de atrio. Josephus vero econuerso: qz fm ordinē compositionis: Primo em̄ factum est atriu: Deinde tabernaculū: Postea ea que in tab̄ eruaculo erant. Moyses vero fm ordinem collocationis: Primo em̄ collocabat arca /

vbi tabernaculus figi debebat: Deinde erigebat tabernaculū: Deinde atriu. Aliq̄ dicit econuerso factum.

Duos et semis cubitos: humanos: nō geometricos: qd̄ aparerant in altari lateranensi: ita quidē erat arca. Unde Josephus vocat hic cubitos duos palmos: et Beda.

Coronaz auream. Corona aurea / eterna gl̄ia: qua christus a morte resurgēs ad celos ascendens coronatus est. Un̄ Gloria et honore etc.

Per circuitum: Ad modū labij quod in mensis et scarijs fieri solet.

In latere vno: Torum lignū penetrātes et erāt immobiles / quasi essent de substantia arce.

Heb. 9. a.

Testificationem. i. tabulas in quibus scriptum erat testamentum: Un̄ quecunq̄ ibi reposita sunt / possunt dici testimonia. Posita est enim ibi aurea vna plena manna: in testificationē q̄ panes eis dedisset dominus de celo: Tabule: in testificationem / q̄ legem naturalē

a at duos et semis cubitos: latitudo / cubitū et dimidiū: altitudo cubitum similiter ac semissem: et deaurabis eam auro mundissimo intus et foris: Faciesq̄ supra coronaz auream per circuitum: et quatuor circulos aureos / quos pones per quatuor arce angulos. Duo circuli sint in latere vno: et duo in altero. Facies quoq̄ vectes de lignis sethim et operies eos auro: Inducesq̄ per circulos qui sunt in arce lateribus: vt portetur in eis: qui semper erūt in circulis: nec vnq̄ extrahētur ab eis: Ponesq̄ in arca testificationē quā dabo tibi. Facies et propitiatorij de

Testificationem. i. tabulas

sopitam in cordibus hominum suscitauerat in scripto: Virga aaron in testificationem: q̄ ois potestas a deo est. Deuteronomi in testificationem pacti: quia dixerūt: Omnia quecumq̄ dixerit nobis faciemus. Et ob hoc dicta erat arca testamenti vel testimonij. Ob hoc etiam ipsum tabernaculus:

Et etiā ideo: qz caute pre forib⁹ eius tractabant. **T**enebit longitudo eius: De spissitudine eius nihil legitur. **H**ec tabula dicebatur oraculum: quia domin⁹ de loco illo dabat respōsum. Et dicitur oraculum: quia orantibus datur. Dicebatur etiam tabula propitiatorij: quia dominus exinde loquens propitiabatur populo: quia die propitiatorij (vt dicunt hebrei) descēdebat gl̄ia dñi ibi. **M**oductiles: malleorū paulifidib⁹ pducti nō fusiles. Sūt autē (vt dicit Josephus) cherubim aialia volatilia. De istis cherubim et d̄ altitudine eorū habet historia in Rubrica de

auro mundissimo. Duos cubitos et dimidiū tenebit longitudo eius: et cubitū ac semissem latitudo. Duos quoq̄ cherubim aureos / et p̄ductiles facies extrāque parte oraculi: Cherub vn⁹ sit in latere vno: et alter in altero. **U**trūq̄ latus propitiatorij tēgant / expandentes alas: et operiētes oraculū: respiciāt q̄ se mutuo versis vultibus in propitiatorij / quo operiēda est arca: i qua ponet testimonij qd̄ dabo tibi: **I**nde precipiā et loquar ad te supra propitiatorij scilicet ac de mediō duorū cherubim q̄ erūt sup arcā testimonij: cuncta q̄ mādabo p te filijs isrl̄.

propitiatorij. Erāt forte positi vt in tēplo. iij. Reg. vi. a. et ij. Paral. iij. a. **E**xtraque parte. i. in duob⁹ anterioribus angelis. Anteriores angeli dicunt / qui primo occurrunt ingredientibus tabernaculum: Duabus alis velabant illud se mutuo tangentib⁹. **V**ersis vultib⁹: Sicut vt

des ad litteras i ecclesijs antiquis: q̄ imago magna / que vul / go dicitur in aeternis / omnes ingredients vident aspiciere qui eā aspiciunt. a **Facies et mensam.** Qualis erat ista mensa: et quō disposita: habes in historia: Rubrica de mensa et coronis. b **Parabis acetabula** etc. Quattuor genera vasorum distinguit ad offerenda: et post gustanda libamina.

C Acetabula / vasa sunt in quibus acetum ferebatur. Phiale / i quibus vinū dinoscatur an est idoneū. Et q̄ vinū tā i sapore q̄ i colore dinoscatur: erāt ibi phiale auree et vitree: Et derivat (vt dicit) phiala a hyalin quod est vitruū. Et erāt phiale iste i imo angustę: super ample: q̄s heret scutellas vocant. Tertiuū genus vasorum erāt thuribula / vasa. s. in quibus thus p̄noscebatur et offerebatur: que et mortariola dicebant. Quartū genus vasorum erant cyathi aurei: vasa. s. in quibus vinū fundebatur sup altare / minora phialis. Sed q̄ nunq̄ aut raro occurrit de oblatione acetū: quidam dicunt pro acetabulis cum. s. vno. c. acceptabula cū duplici. c. vasa cōmuniter in quibus sacerdotes p̄uidebant si ea que debebant offerri erant accepta. i. idonea. Et fm hoc non erant ibi nisi tria / vasorum genera. s. Phialę / thuribula / cyathi: que omnia dicuntur acceptabula: quia in eis p̄uidebatur vitruū que offerebantur essent accepta et idonea ad offerendū. Et nota q̄ libamina dicunt oblationes liquidorum. s. vini et olei / lactis / mellis / et huiusmodi. Et dicuntur libamina a libādo / dupliciter. Primo em offerentes libabāt. i. p̄gustabant / vtrum essent apta offerri: Si sic offerēbāt: si nō / dimittebant. Vel ipsi sacerdotes faciebant hanc p̄gustationem: que dicitur libatio: Postea p̄o cognito q̄ illa essent apta / ipsi

sacerdotes fundebant ea domino. i. ad honorem: em domini sup sacrificia. Et hęc fusio similiter dicitur libatio: et ita vtracq̄ libatio dicitur libamina. Moraliter. b **Parabis et acetabula.** Hęc vasa que sunt ad offerenda libamina: varię sibi distinctiones sunt pro capacitate auditorū: quia non omnib⁹ oia conveniunt: Aliter sapientes aliter insipientes: aliter pauperes: aliter divites: aliter sani: aliter infirmi: aliter senes: aliter iuvenes: aliter viri: aliter femine: aliter celibes: aliter coniugati: aliter p̄lati: aliter subditi / docti sunt: que tñ vasa omnia ad mensam dñi. s. tabernaculi et ad offerenda libamina p̄tinent. Quęcūq̄ em diversa p̄ diversitate auditorū dicuntur / in regula sacre scripturę inveniuntur: et ad offerenda dño vota bonorum operū excitāt corda auditorū.

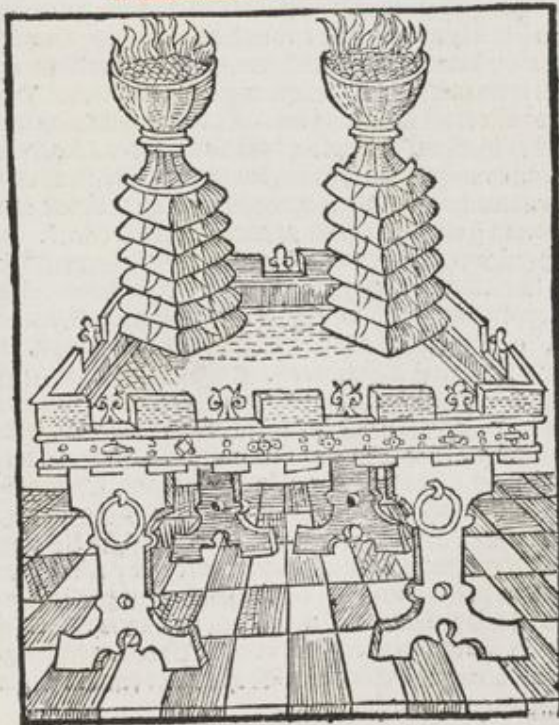
gulis eiusdem mensę / per singulos pedes. Subter coronā erūt circuli aurei: vt mitantur vectes per eos / et possit mēsa portari. Ipsos quoq̄ vectes facies de lignis sethim: et circumdabis auro / ad subvehendam mensam. **Parab et acetabula ac phialas / thuribula et cyathos / in quibus offerenda sunt libamina ex auro purissimo: et pones super mensam panes p̄positionis in cōspectu meo sp.**

C Super mensam panes. Glo. Joseph⁹ dicit duodecim panes ex simila fieri / singulos ex duab⁹ decimis: Qd̄ diversis modis intelligit: Primo sic: Ephraim dividebat in decem p̄tes: et quilibet panis p̄stabat ex duab⁹ p̄tib⁹: quare vtracq̄ est decima pars ephraim: et ita quilibet panis fiebat ex duab⁹ decimis. i. ex decima ephraim et decima novę p̄tis aliarum. Vel sic: Ex duabus decimis. i. ex decima leuitarum et decima sacerdotum. Scitis em q̄ filij israel primo de omnibus dabant leuitis decimam: et leuitę de his que dabantur / dabant sacerdotibus decimam. De vtracq̄ fiebant panes communiter: Et ita ex duabus decimis. i. ex decima decime. i. ex decima sacerdotū / que est decima decime. Glo. Super vnumquęq̄ panem erat patena aurea. Scdm̄ quosdam non erant ibi nisi duę patene: quarum vna sex panibus superponebat: alia alijs sex.

Figura mensę fm rabbi Salomonem.

Figura mensę fm alios doctores.

a **Facies et candelabrum.** Talis fuit compositio candelabri: Quoddam hastile erectum erat super basium de auro: sicut in rabbi Doyfen: sicut Josephus de ferro: sicut lamina aurea composita. Procedebat autem ex una parte tria brachia: et ex alia parte alia tria: quae Moyses calamos vocat. Superiora brachia breviora erant: inferiora longiora: superius equalia omnia. In hastili erant quinque calami habentes capita tum mentia: quae inuicem ad modum cyphi (quae cupam dicimus) iungebantur: Et erant ibi quattuor iuncturae et quattuor cyphi siue cupae. Ex fundo cuiuslibet exteriori et interiori procedebant flores recurui quasi lilia: Et in ipso fundo inter cyphum et lilia erat sphaerula. i. quidam circulus volubilis: sicut fit in capitibus cathedrarum. Item quodlibet brachium vestitum erat quattuor calamis aureis ad modum hastilis: et in iuncturis continebantur capita calamorum quasi cyphi in modum nucis cum liliis et sphaerulis suis. Et ita in quolibet brachio erant tres cyphi: in hastili vero quattuor. Videtur tamen quibusdam sphaerulas non fuisse in fundo cyphorum: ut dictum est: sed in media planicie cuiuslibet calami: Et sicut hoc calami non continebantur in cyphis: sed in planicie ubi supposita erat sphaerula: ne iunctura calamorum appareret. Sed quocumque modo factum fuerit candelabrum: in summo habebat septem capita equalia: quasi sedes lampadarum: super quae ponebantur septem lucernae aureae. Et ita (ut dicit Josephus) candelabrum compositum erat ex septuaginta partibus: Nam in hastili et brachijs eius erant viginti novem calami. i. quinque in hastili: et viginti quattuor in brachijs: Et totidem sphaerulae: quorum calami: et ita sunt: quinquaginta octo. Item sedes lampadarum septem: et sunt sexaginta quinque: Et basis cui affixum erat candelabrum: ex quinque partibus constans: et ita sunt simul septuaginta partes candelabri. Praeter hoc autem erant ibi septem infusoria aurea: quibus oleum infundebatur lucernis. Item septem emunctoria aurea. i. septem forpices ad emungendum lychinia lampadarum. Item septem extincoria aurea. i. parua vasa in quibus plena aqua fiebat extinctio eorum quae emungebantur ne tetrus redderet odorem.

b **Sex calami.** i. sex brachia. **g** **Egredient de lateribus.** i. hastilis siue stipitis. **c** **Tres cyphi.** i. tres tumores ad modum cyphi siue cupae. **d** **Per calamos.** i. per singula brachia. **e** **Sphaerulae sunt.** i. sphaerulae iunctae lilijs. **f** **Sex calamorum.** i. brachiorum. **g** **In ipso autem candelabro.** i. in hastili candelabri erant quattuor cyphi et ita quinque calami. **h** **Qui simul sex fiunt.** Remota est relatio: Refert enim non partiales calamos brachiorum vel hastilis: sed totales calamos. i. sex brachia procedentia de hastili. Est ergo sensus. Qui. i. calami procedentes de hastili. **i** **Et calami.** i. brachia: **Ex ipso** procedentes supple: **l** **Ut luceant ex aduerso** / mense: quae ad septentrionem erat posita. Candelabrum vero ad austrum. **o** **Habebit talentum:** quod maximum est in ponderibus. Habebat autem talenta tria: Dinorum quinquaginta librae: quod erat rusticorum: Medium septuaginta duarum librae: quod erat civium: Maximum / centum viginti librarum: quod erat sanctuarij.

a **Facies et candelabrum du**
ctibile / de auro mundissimo: **b**
hastile et / calamos / cyphos
et sphaerulas / ac lilia ex ipso
c procedentia. **S**ex calami egre
dient de lateribus: **T**res ex
vno latere: et tres ex altero.
d **T**res cyphi quasi in nucleum
modum / per calamos singulos
e sphaerulae sunt / et lilia: et tres
similiter cyphi instar nucis
in calamo altero: sphaerulae
et lilia. **H**oc erit opus sex
calamorum: qui producen
di sunt de hastili. **I**n ipso au
tem candelabro erunt quat
tuor cyphi in nucis modum
sphaerulae per singulos et li

lia: Sphaerulae sub duobus
b calamis per tria loca: qui si
mul sex fiunt: procedentes de
hastili vno. **E**t sphaerulae igitur
i et calami ex ipso erunt vni
uersa ductilia / de auro puris
k simo. **F**acies et lucernas se
ptem: et pones eas super can
delabrum / ut luceant ex ad
uerso. **E**munctoria quoque:
m et ubi quae emuncta sunt ex
tinguantur: fiat de auro pu
n rissimo. **O**mnem pondus can
delabri cum vniuersis vasibus
o suis: habebit talentum auri mi
dissimi. **I**nspice et fac sicut
exemplar / quod tibi in monte
monstratum est.

tores sunt: qui dulcem fontem mundo ediderunt. i. cantum novum.
Lcyphi: ora doctorum: qui nos vino scientiae debent: ut oblectameta mundi quae amantur / obliuiscamur. **S**phaerula: praedicationis volubilitas. **S**phaera enim omni tempore voluit: et praedicatione nec aduersitate tardat / nec prosperitate eleuat: inter aduersa fortis: inter prospera humilis: nec timoris habet angulum: nec elationis supercilium. **B**raia autem post cyphos et sphaerulas lilia describunt: quae post praedicationis ebrietate et volubilitate illa viri patriae sequuntur: quae aiaibus sanctis. i. floribus vernat eternis. **C**cyphi ergo et sphaerulae ad laborem pertinent: lilia ad retributionem. **b** **S**ex calami etc. **B**eda. **S**enarij in quo factus mundus / praefectionem designat. **T**res calami de vno latere egredientes: et tres de altero: quae fuerunt doctores ante aduentum domini: quae fidei trinitatis mystice designantur: et quantum rudes capere poterant praedicarent. **U**nus Verbo domini caeli firmati sunt etc. **S**unt et modo qui apte praedicant: ita ut omnes qui ad christum pertinent: eandem fidem consequantur. **S**ecundum illud **Barth. xvij. d.** **B**aptizantes eos in nomine patris etc. **k** **F**acies et lucernas etc. **B**eda. **L**ucernae septem / septem sunt dona spiritus sancti: quae christo semper manserunt: et fidelibus sicut voluntate eius distributa sunt. **H**ae super candelabrum ponuntur: quae requieuit super eum spiritus sapientiae et intellectus. **l** **U**t luceat ex aduerso. **E**sa. lxj. a. **U**t mederer ceteris / corde et praedicare captiuis indulgentiam etc. **L**ucernae candelabri ex aduerso tabernaculi illustrabantur: cum christus plenus gratia et veritate omnibus tribuebat de sua plenitudine: **D**ans uero et pauperibus sicut euangelij committens: penitentibus medellam indulgentiae praefert: nunc tempus esse praecedendi in futuro vniuersalis iudicij tempus affirmas. **m** **E**munctoria etc. **V**erba quibus manifesta signat / in plurimis non legi littera: sed spirituali sensu esse seruandum. **B**al. v. a. **S**i circūcidimini / christus nihil vobis proderit. **n** **O**mnem pondus etc. **H**oc est omne corpus christi cum ipso. i. omnes electi a summo usque ad infimum: quae omnes quibus in diuersis gradibus / et gradibus vni eisdem auctori perpetue lucis tempore suo et loco quasi candelabro aureo fixa mente inheret: ut eiusdem lucis participes fiant.

Sequitur figure candelabrorum.

Expositio cap. XXVI.

Abernaculū vero ita fiet. Dico de contentis in tabernaculo/ consequēter agit moyses de ipso tabernaculo. Primo d' operimēto ipsi: qd' multiplex fuit. De/

ces cortine: que vela vel tentoria/ dicuntur/ facte de quattuor preciosis coloribus: id ē bysso/hiacyntho/ purpura et cocco bis tincto: id est de filis sericis/ cādidis/hiacynthi/ni/ purpurei/ cocineis/ q' coloris. Secundus operimētū/ fuit vnde/ cum saga. Tertium de pellibus arietū rubi/ catis. Quartū de pellibus hiacynthinis.

De bysso retorta/ ut forius eēt op' Et ē bysso gen' linā. qd' cū primo extrahit/ ex terra/ virides habet colorē: sed multis tionibus et humefacti/ onibus colorē suū exu/ ens/ candorē recipit.

Opere plumario: id est acuali siue acu pecto. Pluma em' lingua syra acuf dicitur. P'no em' fiebat tela: postea cū acu ope manuali/ diuersę pictura/ tiones sup'iebant.

Unde opus huiusmodi dicitur bustratū/ quasi bisstratum. Vel dicitur op' plumarium: id est varium a similitudine auū: q'bus plumarū varietas sup'addita ē.

Tentoria: id est cortine sibi iūgebātur ansulis hiacynthinis: que in lateribus cortinarum erant dispositę

intrinsecus: et hinc vno anulo aureo colligabantur: sicut firmaculo vtraq' ora capitij. Josephus ta/

Ca. XXVI.

Abernaculū vero ita fiet. Decē cortinas de

b bysso retorta et hiacyntho ac purpura coccoq' bis tincto/

c variatas opere plumario facies. Longitudo cortine vni' habebit vigintiocto cubitos: latitudo quattuor cubitorū erit. Vni' mensurę fient vni/ uersa tentoria. Quinq' corti/ ne sibi iungent mutuo: et alię qnq' nexu simili coherēbūt.

Ansulas hiacynthinas in laterib' ac summatibus facies cortinarū/ vt possint iuicē copulari. Quinquagenas ansulas cortina habebit i vtra/ q' parte/ ita insertas/ vt ansa contra ansas veniat: et altera alteri possit aptari. Facies et qnquaginta circulos aureos q'bus cortinarū vela iungēda sūt vt vni' tabernaculū fiat.

Facies et saga clicina vnde/ cum/ ad operiendū tectum tabernaculi. Longitudo sagi vnius habebit triginta cubitos et latitudo q'rtuor. Equa erit mensura sagorū omnīū.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

men dicit/ anulis et vncinis eas fuisse coniunctas: et erat anul' insertus vni cortine/ et vncin' aliq'. Introitus tabernaculi erat ad orientē et caput ad occidentes/ in signū q' homo erat fugi/ tius ante christi passionē: modo fit e conuerso: qz homo per passionē christi reuersus est ad dñm.

Et quibus quinq' iunges se/ orsum: et sex sibi mutuo copu/ labis: ita vt sextūz sagū i frō/ te tecti duplices. Facies et qnquaginta ansas in ora sa/ gi vnius: vt cōiungi cū alte/ ro queat: et qnquaginta an/ sas in ora sagi alterius vt cū altero copulet. Facies et qn/ quaginta fibulas enecas qui/ bus iungant anse: vt vni' ex omnibus operimentum fiat.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

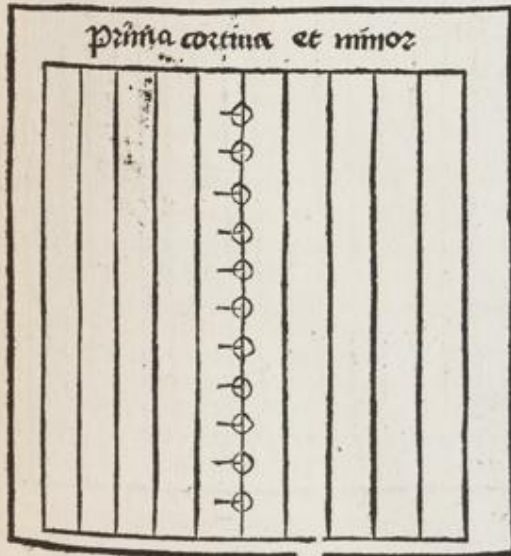
Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

Quod autē superfuerit in sa/ gis que parātur tecto: id est vni' sagū qd' amplius est: ex medietate ei' operies po/ steriora tabernaculi: et cubi/ tus ex vna parte pendeat: et alter ex altera qui plus est in sagorū longitudine/ vtrūq' la/ tus tabernaculi protegens. Facies et operimētū aliud tecto de pellibus arietum ru/ bricatis: et super hoc rursum aliud opimētū de hiacynthinis pellib'. Facies et tablas stantes tabernaculi de lignis sethim/ q' singule denos cubitos i longitudine habeāt: et in latitudine singlos ac semisles.

a **Due incastrature.** De incastratura tabularum diverse sunt questiones. Quidam dicunt factam sic: Una tabula in spissitudine lateris cavabatur: et altera tabula attenuabatur: et attenuatio in cavitate alterius figebatur: secundum hoc oportet dicere quod quilibet tabula erat cubiti et semis in latitudine propter incastraturam.

Alii sic dicunt: Spissitudo unius tabule partem erat secta: et spissitudo alterius sicut: et una alteri supponebatur: Et similitudo tabule simpliciter erat cubiti et semis. Alii sic dicunt: quod incastratio nihil aliud erat quam coniunctio tabule ad tabulam que sit mediantibus clavis spissitudini tabularum inferentis: ut patet in ligneis parietibus et in arcibus.

b **Fundes:** id est fusiles facies: ut binę perforate in contrariis foraminibus cardines aurei eminentes in vitro: quod angulo cuiuslibet tabule initebant. **Lamę** Augustinus videtur velle quod una basium erat sub una tabula: et altera supra per epistilium. Sed littera contra est: que dicit: ut binę bases singulis basibus etc. Et rursum autem tabule suspense erant a terra: an in bases ad terram pertingerent non legitur.

c **Quingenti tabule erunt.** Eodem prout schemate ordinate. Ad occidentalem plagam facies sex tabulas per omnia similes aliis: et eodem modo stantes. Sed cum non impleant nisi novem cubitos: dimidius cubitus ex utraque parte vacuus patebat: et ideo tabula unius cubiti secta est per medium: et factę sunt due tabule se-

micubitales: que utrinque apposite parietem occidentis alij duobus parietibus compaginabant: que etiam singule duabus basibus initebant. **d** **Et rursum alias duas:** semicubitales. **e** **Post tergum tabernaculi:** a posteriori parte: id est ab occidentem. **f** **Longitudo:** omnes scilicet tabule uniuscuiusque lateris.

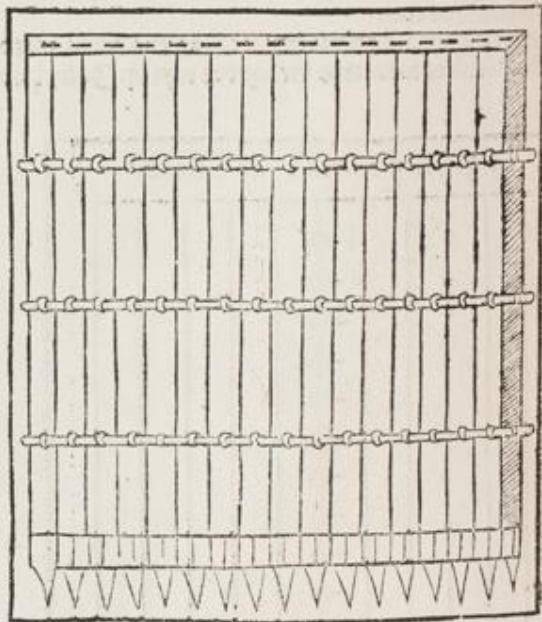
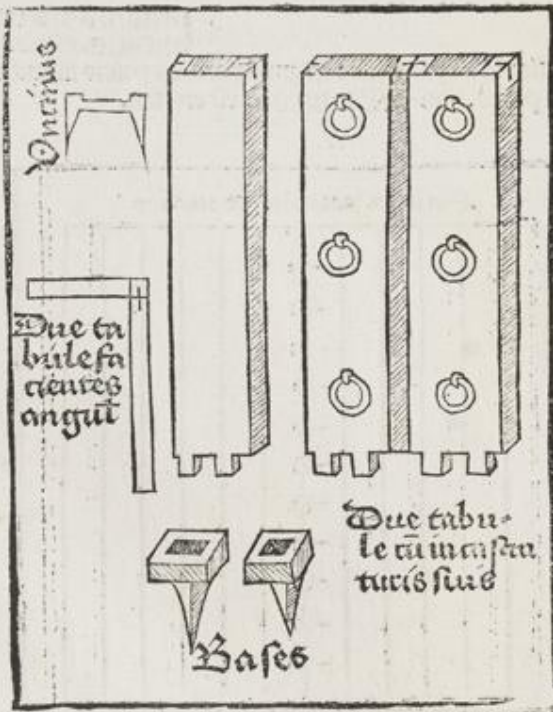
f sibi coniuncte a deorsum usque sursum: et una omnes compago retinebit. **g** **Duabus quoque tabulis que in angulis ponende sunt:** similis iunctura servabit. **h** **Et erunt sicut tabule octo:** bases earum argenteę sedeci duabus basibus per unam tabulam supputatis. **i** **Facies et vectes de lignis sethim quoniam ad omnidas tabulas in uno latere tabernaculi: et quoniam alios in altero: et eiusdem numeri ad occidentalem plagam que mittentur per medias tabulas a summo usque ad summum.** **k** **Ipse quoque tabulas de aurabis: et fundes in eis anulos aureos per quos vectes tabulata contingant: quos operies laminis aureis.** **l** **Et eriges tabernaculum iuxta exemplar quod tibi in monte monstratum est.**

g **Compago:** id est similitudo iunctura. **h** **Sive** multum ta. octo in latere occidentali scilicet. **i** **Facies et vectes:** ne ventorum impulsu vel alia causa pietes perti possent. Singule tabule habebant quinq; anulos aureos: de summo usque deorsum dispositos per ordinem velut quibusdam radicibus affixos: per quos vectes per transversum parietis immisit: tabulata firmiter continebant. Erant autem vectes de lignis sethim singule quinq; cubitorum inaurati: et imittebantur unius vectis in caput alterius: sicut fit in sambuca pontificali. **l** **Et quod dicit moyses quoniam vectes fuisset in quolibet latere: refertur ad numerum ordinum: non ad numerum vectum: quoniam quoniam vectes non possent continere**

totam longitudinem tabularum: sed in quolibet quoniam ordinum erant sex vectes singuli quoniam cubitorum: propter quod in latere occidentali ubi duove vectes solum erant in quolibet ordine. Alii sunt circa hec opinioniones: scilicet hec probabilior est: et iosephus videtur hanc approbare: Vectes quoniam: id est quoniam ordines vectum. **k** **Fundes in eis anulos aureos:** id est fundebas: id est inseres.

E

E

... facies et vectes...
... compago...
... bases...
... fundes...
... anulos aureos...
... tabulata...
... continere...

a **Facies et velum.** Dicto de constructione tabernaculi: subdit moyses de dispositione eiusdem: dicens: qd tabernaculum diuisum erat in duas partes: Una decem cubitorum ex parte occidentis: et dicebat sancta sanctorum: vbi erat arca. Altera pars erat viginti cubitorum ex parte orientis: et dicebat sancta: vbi erat mensa: et candelabrum et altare incensum.

b **Ante quatuor colum.** **L**amē iosephus dicit fuisse quatuor coloratas tabulas ad modum altaris operatas: equilateras se ad invicem distantes: inter quas quodam angustis patebat ingressus.

c **Inseretur autem velum:** sup capita columnarum. Superpositi autem erant duo vectes: a pariete in partem protensi: in quibus dependebat velum per circulos aureos immissi: sicut vides circa altare: vbi aliter secus dependet in virgis ferreis duę parue coctine per anulos immissi: qd prahat post offeritorium: et retrahit circa finem missę.

d **Extra ve. id ē in sacra.** **e** **Contra men. qd erat ad aquilonem:** candelabrum vero ad austrum. **f** **Facies et tentorium:** ad modum prioris: qd erat interius operatum: **L**amen fīm iosephus nō descendebat hoc velum nisi vsq ad mediū columnarum: tangēs eas per quinq cubitos: reliqui quo quinq vsq ad terrā ad ingressū sacerdotū patebant. **S**up hoc velo dicitur alia cortina lanea supposita: vsq ad terrā attingentem: funibus per anulos eam ductibus: et retrahētibz: vt in diebus festis reducta pberet aspectū tabernaculi: in pfectis phiberet supinducta: pcpue cū nubilū erat. **S**imilē cortinā dicit fuisse in introitu templi appensā.

g **Ante quas ducetur tentorium:** Et sup capita eorū ptendebat vectis a pariete in partem: ad modū tabernaculi in domo: a quo dependebat velum per circulos aureos insertum ad modum prioris.

h **Facies et altare:** Quod dicit altare holocaustorum: vel holocausti: siue holocaustomatū. Possent etiā dici sacrificiorū: sed a digniori nomē accepit. Quatuor sūt opinioēs de huiusmodi altaris dispositione: Prima ē Hiero. et probabilior. Erat autem hoc altare concavū instar arcę sine operculo: Parietes lignei: sed operi ere itus et exterius: quadrangulā habens fenestrā in latere orientali: p quā iponebat ignis. In quatuor angulis erant extra quatuor columnę recurvę: in quibus quatuor catenę anulis inferebantur: de quibz dependens craticula crea in modum retis facta: vsq ad mediū altaris intus descendebat: sup quā hostia cremanda dño ponebat: quā consumebat ignis per foramina craticule ascendens de arula: que erat quasi fūdus arcę. Circa angulos inferiores erant quatuor anuli erei: in quibus vectes imponebantur de lignis sethim: operi ere ad portandū altare. Hęc est opinio Hiero. Secunda opinio est Cassiodori: qd cōuenit cū priorē tantū in noibz arule et craticule: sed differt in re et ordine. Appellat em Cassiod. craticulā qd dā vas pcauū: cui infidebat altare: ascendēs vsq ad medietatē altaris: In cuius quatuor angulis sursum pdebant quatuor anuli: p quos vectibus immisissis altare ei insidens portabatur. Arulam autem appellat illud qd Hieronymus appellat craticulam: et ibidem ponit vbi Hieronymus: scilicet in medio altaris: intus quatuor catenę pendent: Super hęc fīm Cassiodorus ponebat strues lignorum: et sup ligna hostia posita cremabatur. Tertia opinio est iosephi: Et cōuenit opinio tertia iosephi cū prima in craticula: sed differt in arula. Dicit em iosephus ibi nullam fuisse arulam: nec fundū etiā: s; super craticulā fiebat ignis: vt dicit secunda opinio: et super ligna ibi posita cremabatur hostia: Et ita opinio iosephi puenit cū Hieronymo in craticula: et cū Cassiodoro in locatione ignis et hostie: differt autē ab utroq in arula. Quarta opinio dicit idem qd secunda de craticula: sed dicit nullam arulā fuisse ibi: sicut tertia opinio dicit: verumtamen parietes altaris intus repleri terra: s; qd dñs dixit. s. xx. d. Altare de terra facies mhi. In cuius arca superiori fiebat ignis: vbi hostia posita super struem cremabatur. Erat autē hoc altare positum sub diuo ante introitū tabernaculi: nō directe sed aliquantulū ad meridiem descendens: ita vt immolantes stātes ex parte aquilonis versi ad austrū vsq in sancta sanctorum: quando vellent posent inspicere.

i **Quinq cubitos in longitudine.** **B**lo. Quomodo ergo ministrabat altari: cum alibi supra: scilicet. xx. d. gradus habere phiberet: ne pudenda reuelentur. Sed illud dicitū ē de altari: qd de terra vel lapidibz cōstituit: vbi gradus ipi cōdificati ad corp altaris pinent: Hęc ē Blosa. Sed hęc solutio videtur nulla: quia si hęc fuit causa prohibitionis graduum: ne scilicet turpitudine reuelaretur: eodē modo per lignum suppositum ad horam posset turpitudine reuelari: Ideo posset dici qd domus supra locutus est de altari in quo sacrificabatur: quando iam erat vsus feminaliū. **k** **Lebetes:** Batilla dicit Interlū. quasi vacilla a vehēdo: Vel prope batilla dicitur a bato quod est genus vasis. Unde versus: Dic p vase batū: proprio pro nomine batum. **m** **Fuscinas:** Id ē creagra: que gallice dicitur crochet: quibus carnes extrahunt de lebe. Dicitur autē creagra a creas quod est caro: Unde artocrea panis factus de carne et pasta: id est roissole. **n** **Subter arulam.** Ergo arula ē super anulos: quod est contra predicta. Dicitū est enim qd in anulis pendeat craticula: sub qua erat arula. Solutio. Quidam exponūt subter: id est sup. Alij sic cōstruūt: Quos ponēs subter arulam: id ē

le ascendens de arula: que erat quasi fūdus arcę. Circa angulos inferiores erant quatuor anuli erei: in quibus vectes imponebantur de lignis sethim: operi ere ad portandū altare. Hęc est opinio Hiero. Secunda opinio est Cassiodori: qd cōuenit cū priorē tantū in noibz arule et craticule: sed differt in re et ordine. Appellat em Cassiod. craticulā qd dā vas pcauū: cui infidebat altare: ascendēs vsq ad medietatē altaris: In cuius quatuor angulis sursum pdebant quatuor anuli: p quos vectibus immisissis altare ei insidens portabatur. Arulam autem appellat illud qd Hieronymus appellat craticulam: et ibidem ponit vbi Hieronymus: scilicet in medio altaris: intus quatuor catenę pendent: Super hęc fīm Cassiodorus ponebat strues lignorum: et sup ligna hostia posita cremabatur. Tertia opinio est iosephi: Et cōuenit opinio tertia iosephi cū prima in craticula: sed differt in arula. Dicit em iosephus ibi nullam fuisse arulam: nec fundū etiā: s; super craticulā fiebat ignis: vt dicit secunda opinio: et super ligna

b **Facies et altare de lignis sethim:** quod habebit quinq cubitos in longitudine: et totidē in latitudine: id est quadrū: et tres cubitos in altitudine. Columna autē p quatuor angulos ex ipō erunt: et operies illud ere. **f** **Faciesq in vsus et lebetes ad suscipiendos cineres: et forcipes atq fuscinas: et ignium receptacula.** Omnia vasa ex ere fabricabis. Craticulāq in modum retis eneaz: p cuius quatuor angulos erunt quatuor anuli enei: qd ponēs subter

b **Facies et altare de lignis sethim:** quod habebit quinq cubitos in longitudine: et totidē in latitudine: id est quadrū: et tres cubitos in altitudine. Columna autē p quatuor angulos ex ipō erunt: et operies illud ere. **f** **Faciesq in vsus et lebetes ad suscipiendos cineres: et forcipes atq fuscinas: et ignium receptacula.** Omnia vasa ex ere fabricabis. Craticulāq in modum retis eneaz: p cuius quatuor angulos erunt quatuor anuli enei: qd ponēs subter

ibi posita cremabatur hostia: Et ita opinio iosephi puenit cū Hieronymo in craticula: et cū Cassiodoro in locatione ignis et hostie: differt autē ab utroq in arula. Quarta opinio dicit idem qd secunda de craticula: sed dicit nullam arulā fuisse ibi: sicut tertia opinio dicit: verumtamen parietes altaris intus repleri terra: s; qd dñs dixit. s. xx. d. Altare de terra facies mhi. In cuius arca superiori fiebat ignis: vbi hostia posita super struem cremabatur. Erat autē hoc altare positum sub diuo ante introitū tabernaculi: nō directe sed aliquantulū ad meridiem descendens: ita vt immolantes stātes ex parte aquilonis versi ad austrū vsq in sancta sanctorum: quando vellent posent inspicere. **i** **Quinq cubitos in longitudine.** **B**lo. Quomodo ergo ministrabat altari: cum alibi supra: scilicet. xx. d. gradus habere phiberet: ne pudenda reuelentur. Sed illud dicitū ē de altari: qd de terra vel lapidibz cōstituit: vbi gradus ipi cōdificati ad corp altaris pinent: Hęc ē Blosa. Sed hęc solutio videtur nulla: quia si hęc fuit causa prohibitionis graduum: ne scilicet turpitudine reuelaretur: eodē modo per lignum suppositum ad horam posset turpitudine reuelari: Ideo posset dici qd domus supra locutus est de altari in quo sacrificabatur: quando iam erat vsus feminaliū. **k** **Lebetes:** Batilla dicit Interlū. quasi vacilla a vehēdo: Vel prope batilla dicitur a bato quod est genus vasis. Unde versus: Dic p vase batū: proprio pro nomine batum. **m** **Fuscinas:** Id ē creagra: que gallice dicitur crochet: quibus carnes extrahunt de lebe. Dicitur autē creagra a creas quod est caro: Unde artocrea panis factus de carne et pasta: id est roissole. **n** **Subter arulam.** Ergo arula ē super anulos: quod est contra predicta. Dicitū est enim qd in anulis pendeat craticula: sub qua erat arula. Solutio. Quidam exponūt subter: id est sup. Alij sic cōstruūt: Quos ponēs subter arulam: id ē

A

Estabit iudiciu: id e id vnde meoz ee debet iusti iudicij: vt sez iuste iudicet. **Facies et tunicā suphu.** id e ei pūncrā/ id e crā. f. subtus suphūerale imediate: qd dicit gre ce poderis: id e talaris. eratq; de duab' incisionib' facta/ p̄suta sup humeros/ r p latera ad modū dalmaticę facta: manical eiusdē color/ assutas: capitiū hñs nō ex trāf uerso/ s; in longū a pe/ ctore vsq; ad medias scaplas. cui' apturę ne añ r retro turpit' appa reret/ assuta erat vitra: q̄ sup scapulas hñc et inde vasculis astringe baf. Habebat autē p simbrijs aureis. xxxij. tintinnabula aurea: q; bus immixti erant to/ tidez vasculi q̄si mala/ punica et purpura et hiacyntho/ r cocco bis tincto iter scalariter or dinata / vt audiret so/ nus quando sacerdos factuariū ingrediebaf r nō moreret. **Ut audiat sonit'.** Esa. lviij. a. Clama/ me ces/ ses. Ezech. xxxij. b. Si nō insonuerit buc/ cina rē. Et Hiero. Innocens absq; fimo ne/ quantū cōuersati/ onis exemplo pdest: tantū silentio nocet.

E

36. dif. c. q̄ cece/ stasticis

Sanctū domi no: id est sanctuarius domino. **Por tabitq; aarō.** Post vestimenta sacerdotis agit d officio ei': Por tabit: id e asportabit. Unde Interliū. Aue ret rē. **Iniquita tes eozū:** id est obla ta pro iniquitatib' po puli. Munera añq; of ferantur cōmunia sūt/ in oblatione sanctificā tur domino: nec dece/ tero possunt cedere in vsus cōmunes/ sed di uinos tāti: Et est sū ma q' sacerdos accipi/ et munera/ vt asportet peccata populi. An/ de Glo. Bede: Por tat sacerdos rē.

F

Ecci. 45. b. 43. dif. c. sūt re/ ctos.

Stringesq; tu nicam bysso: id est baltheo byssino. **Porro filijs aa ron:** Interliū. conti nuat. Sed norandū q' q̄tuor erat vestes cō munes/ tā sacerdotib' q̄ arabarcho: r alię q̄ tuor post illas/ q̄b' so/ lus arabarchus indu/

B

cem rationale et superhume/ rale nequeāt separari. **Por tabitq; aarō noia filioz israel i rōnali iudicij sup pecc' suū qñ ingreditur factuariū/ mēo riale corā dño i eternū.** **Do nes aut in rōnali iudicij do/ ctrinā r veritatē: q̄ erūt in pe ctore aarō/ qñ ingreditur co rā dño: et gestabit iudiciū fi lioz israel in pectore suo in conspectu domini semp.** **Fā cies r tunicam superhumerā lis totā hiacynthinā: in cui' medio supra erit capitium/ r ora per gyrum eius textilis: sicut fieri solet i extremis ve stium partibus/ ne facile rū patur.** **Deoz; sup vero ad pe des eiusdē tunice per circū tum quasi malapunica faci es ex hiacyntho et purpura et cocco bis tincto r bysso re torta/ mixtis in medio tintun abul': ita vt tintinabuluz sit aureū/ r malūpunicuz. Rur sūq; tintinabulū aliud au reū et malūpunicū.** **Et vesti etur eā aarō i officio ministe rij/ vt audiat sonit' qñ ingre ditur et egreditur sanctua rium in conspectu domini/ et non moriatur.** **Facies et la minam de auro purissimo/ in qua sculpes opere celatoris sanctum domino.** **Ligabisq; eam vittā hiacynthinā/ r erit super thiamam imminēs frō ti pōtificis.** **Por tabitq; aa ron iniquitates eozū que ob tulerint/ r sanctificauerint fi lij israel in cunctis muni bus et donarijs suis.** **Erit au tē lamina semper in frōte ei' / vt placatus ei sit dominus.** **Stringesq; tunicaz bysso: r thiamam byssinam facies / et balthēū ope plumarij.** **Por ro filijs aaron tunicas lineas parabis et balthēos ac thia ras i gloriā et decorē: vestief**

ebat h ordine/ fm que dī expse i historia: Rubrica de cōmu nib' vestib'. **Et filios eius:** nō oib' illis/ sed aliquib'. **Facies et femi.** De vestib' digniorib' pmo egit nūc d infimis. Nota hē octo fuerūt idumēra sacerdotis ad hraz: ita spūalit' cuiuslibet christiani octo sūt indumēra: que enumerat ap̄s **Col. ij. b. dicēs.** **Induite vos sic electi dei/ viscera misericor die: bonitatē/ hūilita tē rē.** **Frē. ij. Pet. i. b. Dustrate i fide ve stra stute rē.** **Lui hęc p̄sto n̄ sūt/ cęc' e r ma nu reptās.** **Car nez turpi.** **Interliū.** **Thiara petulū/ p̄o/ dē idumēro reputat h Glo. thiara r cidarim petulū siue laminā po nēs octauū idumērū.** **Legitūmū sem.** **Nota propter cultuz: quia cito desijt/ sed ei' significatū eternū est.**

q; his oib' aaron frem tuū et filios ei' cū eo: et cūctorū cō secrabis man': sanctificabisq; illos vt sacerdotio fūganē mi hi. **Facies et feminalia linea** **vt opiant carnē turpitudinis suę a renib' vsq; ad femora: r vtent' eis aarō et filij ei' qñ ingredient' tabnaculū testimo nij: vel qñ appropinquāt ad altare/ vt ministret in factua rio: ne iniquitatis rei moriant'.** **Legitūmū sempiternū erit aa ron/ r semini eius post eum.**

Fragmentary text from the right-hand page, including words like 'Ecclesiasticis', 'Dicitur', and 'Interlium'. The text is partially cut off and difficult to read in full.

Expo. La. XXIX.
Ed et hoc
facies etc.

Lagana.
Laganu est genus pa
nis lani et tenuis in pa
tella frigi: q gallice di
citur crepe.

Et oleu vinctio
nis: prius q thara
super caput ponatur.
Nuc aut manus tm
minorum sacerdotum
inungunt: episcopo u
ro et man' et caput: vt
notent ee pleni spūs san
cto. **Postq in**
tiauerit ma. Scdm
b videt q quado ma
nus sacerdotu inungu
tur: accipiunt potesta
tem consecrandi.

Extra castra. In
terlin. Extra ciuitates
passus e chris: heb.
xiiij. c. Exeamus etc.
Pro pcto sit: scilicet
sacerdotis.

Odor suauissi
mus. Aug'. Non q
odore sumi deus dele
ctetur: sed qd his si
gnificat spiritualiter.
Super extremu
dextre auricule. q.
d. Sit omis homo ve
lor ad audiendum etc.

Aries cosecra
tionis: Naz de alijs
agnis in sacrificiu ob
lati: arm' dexter et pe
culu erant sacerdo
si.

Vitalia. i. i. cor
vbi vita est. **Et**
sanctificabis eos:
id e confirmabis. Et no
ta q primus aries ob
latus fuit in holocau
stum: secundus in pa
cificu sacrificium: vn
de et dominus habuit
partes sua: supple adi
pem et armum.

Sanctificabisq.
hic ostenditur q pars
de cetero debeat ee sa
cerdotu de hostia pa
cifica: scilicet pectus et
arm'. Ipsi em in con
secratione sua hec do
mino obtulerunt: vn
de et eadem accipient
a filijs israel lege per
petua. **Drum**
tua sunt: id e digni
ora. **Atetur il**
la: veste scilicet san
cta in qua consecratus

Et dicitur
sic. blf. 2. e. Sic etiam episcop'
oportet. n' mtra in qua vinctu

Ed et b Ca. XXIX.
facies vt mibi in sacer
dotio psecrent. Tolle
vitulu d armeto et arietes du
os immaculatos: panesq azy
mos et crustula absq ferme
to: q cospersa sunt oleo: laga
na qz azyma: oleo lita. De
simila triticea cuncta facies:
et posita in canistro offeres:
vitulu autē et duos arietes:
et aaron ac filios ei' applica
bis ad ostiu tabernaculi testi
monij. Cūq laueris patrem
cum filijs suis aqua: indues
aaron vestimentis suis: id est
linea et tunica: superhumera
li et rationali: qd constringes
baltheo: et pones thiarā in
capite eius: et laminā sanctā
super thiarā: et oleum vn
ctionis fundes super caput
eius: atq hoc ritu consecra
bitur: filios quoq illius ap
plicabis: et indues tunicis li
neis: cingeq baltheo aaron
scilicet et liberos eius: et in
pones eis mitras: eruntq sa
cerdotes mibi religione per
petua. **Postq in**
tiauerit ma
nus eoru: applicabis et vitu
lu corā tabnaculo testimonij:
Imponetq aarō et filij eius
man' sup caput illi' et macta
bis eu in cōspectu dñi: iuxta
ostiu tabernaculi testimonij:
sup tūq de sāguine vituli: po
nes super cornua altaris di
gito tuo: reliquū autē sangui
nem fundes iuxta basim ei'.
Sumes et adipem totuz qui
operit intestina et reticulū ie
coris ac duos renes: et adipē
qui super eos est: et offeres i
censum super altare: carnes
vero vituli et corium et simū
cōbures forl extra castra: eo
q pro pcto sit. **Unū qz arie**
tē sumes sup cui' caput po
net aarō et filij ei' man': quē
cū mactaueris: tolles de san
guine ei': et fūdes circa alta
re: ipsuz aut arietem secabis
in frustra: lotaq intestina ei'
ac pedes: pones sup pefas
carnes: et sup caput illi' et of
feres totū arietē i incēsu sup
altare. Oblatio e dño odor

suauissim' victime domini. Tol
les quoq arietē alterū: super cui
us caput aaron et filij ei' ponēt
manus. Quē cū immolauerit: su
mes de sanguine ipius: et pones
sup extremū dextre auricule aa
ron et filioz eius: et sup pollices
manus eoz ac pedis dextri: fun
desq sanguinē sup altare per cir
cūtu. Cūq tuleris de sanguine:
q ē sup altare: et de oleo vinctio
nis: asperges aaron et vestes ei'
filios et vestimenta eoz. Conse
cratisq et ipis et vestib' tolles adi
pez de ariete et caudā: et aruinā
que operit vitalia: ac reticulū ie
coris et duos renes atq adipē q
sup eos est: armūq dextrū: eo q
sit aries cosecrationis: totaq pa
nis vni' crustulā conspaz oleo:
laganū de canistro azymozū: qd
posituz ē in cōspectu dñi: ponesq
omnia super manus aaron et fi
liozū ei' et sanctificabis eos ele
uans corā domino. Suscipiesq
vniuersa de manib' eoz: et incē
des sup altare i holocaustū: odo
rē suauissimū in cōspectu dñi: qz
oblatio ei' ē. Sumes qz pectus
culū de ariete quo iniat' ē aarō:
sanctificabisq illud eleuatū corā
dño: et cedet in prē suā: Sanctifi
cabisq et pectusculū psecratuz et
armū quē de ariete sepasti: q inia
tus ē aarō et filij ei': cedetq i p
tē aarō et filiozū ei' iure ppetuo a
filijs israel: qz pmutuā sūt et inia
de victimis eoz pacificis q offe
rūt dño. Vestē aut sanctā q vnt
aarō: habebūt filij ei' post euz vt
vngant in ea: et cosecrent manus
eoz. Septē dieb' vnt illa qui pō
tifer p eo fuerit cōstitut' de filijs
ei': et q ingrediet tabnaculū testi
monij vt ministrēt in sanctuario.
Arietē aut cosecrationis tolles: et
cōques carnes i loco sācto: qbus
vescet aarō et filij ei'. Panes qz
q sūt i canistro: i vestibulo tabna
culi testimonij cōcedēt sit placabi
le sacrificiū: et sanctificēt offerētū
man'. Alienigena non vescet ex
eis: qz sancti sūt. **Qz si remāserit d**
carnib' cosecrati sive de panib'
vsq mane: cōbures reliqas igni:
non comedēt: qz sanctificata sūt.
Dia q hēpti tibi facies sup aarō
et filijs eius. Septē diebus cose

est non deponit p
septem dies.
Qui ponti
fex pro eo fue
rit. Interlin. sum
mus scilicet: quia
non poterat esse ni
si vnus. Contra.
In passione domi
ni legit q duo fue
rūt tūc: scilicet an
na et caiphas.
Pterea. i. Pa
ra'. xxiij. c. legit
q dauid volēs am
pliare cultum dei:
viginti quatuor: sū
mos sacerdotes cō
stituit. Solutio.
Ad pimum dici
mus: q non fuerūt
duo simul: sed an
nuatim vn' in vno
anno: alius i alio.
Ad aliud dicim':
q reuera viginti
quatuor: summos
sacerdotes consti
tuit dauid. S; in
ter eos vnus erat
tantum princeps
sacerdotum: qui p
prie dicitur sumus
sacerdos. **At**
ministrēt in san
ctuario: vltra ve
lū scilicet: quia ex
tra velum: id est in
sancta intrabāt mi
nores sacerdotes.
Coques car
nes: id est armus
et pectus. **In**
loco sancto: id
est in atrio taber
naculi. **In ca**
nistro: in vesti
bulo: id ē i atrio.
Et sanctificē
tur manus: id ē
lauentur:
Quia sancti
sūt: illi. i. qui fue
runt de stirpe aa
ron poterāt come
dere: Quia sancti
sunt: id est deo ob
lati. **Quia**
sanctificata sūt:
deo scilicet oblata.
Omnia em deo ob
lata sancta sunt: et
nō debent cedere i
esui cōes: i forma
scilicet in qua pri
us erant: sic fiebat
de agno paschali.
Septē die
bus consecra
bis man': **Fre**
p 4

rat et inculcat quod dixerat supra ad maiore firmitatem.
a Mundabisq; altare cu immolaueris: Et ita p:
mo offerebatur super altare anteq; sacrificaret et vngereur .
b Septem diebus expiabis : id est expiatione et de
dicatioe celebrabis. c Et erit sanctu sanctoru . i. val

de sanctu: vel sanctum
ad hostias sanctifican
das: vel vnu d sanctu.

d Qui tetigerit il
lud: altare scilicet.

e Sanctificabis:
. i. lauabis: Sic ena pf
byteri anteq; accedat
ad sacrum altare do
mini: debent se purga
re et sanctificare: et di
cere: Lauabo in imo
cetes man' meas etc.

f Unde Esaię . i. e. La
uamini / mundi estote
etc. f Hoc est qd
facies: id est qd san
ctificaberis sup altare.

g Jugiter: Unde
hic vocatur iuge sacri
ficiu. h Alterum
vespere: pinguior
agnus offerebatur.

i Decima ptem:
similem scilicet ephi.

k Tuso. q. d. no co
muni sed pilo tuso.

l Quartam ptem
hin: sextarij: qd e me
sura liquidoru. Unde
versus. Hin batus i li
quidit: in sicis choz'
et ephi. m Ad li
bandum: id est fun
dendu n Oblati
one ppetua: id est i
perpetuu facienda: id
e sine termini pfixioe:
vel perpetuu aliqd si
gnificare. o Biaz
ncipiaz: in taberna
culo / scilicet sup pro
pitatoriu ad ostium .

p In gloria: id est
ad gloria meam.

Expo. l. XXX

Acies qz
altare. Con

structo tabernaculo cu ynsilibus suis: copletis etiaz
madatis psecratiois r filiozu ei' / redit scriptura / vt doceat fa
ctura altaris incensi / in quo aaron quotidianu adoleret incē /
sum siue thymiamia. Erat autē eiusde facturę / r de eadē mate
ria / scilicet de lignis sethim cu altari holocaustoru: r concavū
vt illud / habens craticulā quattuor catenis / quattuor cornib'
altaris / dependentē vsq; ad mediū altaris. Utrū autē habue
rit arulam: id est fundū a terra vt reciperet cineres / ambiguū
ē: Et cu singulis diebus super altare holocaustoru bis crema
rent carnes / non erat hostia psumata / quoz; sacerdos accept'
prunas d altari holocaustoz; in batillo / intraret tabernaculu:
r ventens ad altare thymiamatis / super craticulā eius prunas
poneret / r pulueres thymiamatis superponeret / vt ita fumus
ascenderet ad sancta sanctoru. Utrum autē hoc altare esset in
sanctuario / an in sanctis sanctoru / dubitatio est inter sanctos.

Aug' dic' q' i factis scroz; erat: argumētū accipiēs ab illo ver /

crabis manus eoz; / et vitulu
p peccato offeres per singu
los dies ad expiandū. Adū
dabisq; altare cum immola
ueris expiationis hostiam: r
vnges illud in sanctificatio
nem. Septem diebus expia
bis altare et sanctificabis / et
erit sanctu sanctoru. Omnis
qui tetigerit illud / sanctifica
bitur. Hoc est quod facies
in altari: Agnos anniculos
duos per singulos dies iugi
ter: vnu agnum mane: alter
vespere: decimā partem simi
le consperse oleo tuso / qd ha
beat mensuram quartā partē
hin: r vinū ad libandū eius
dem mensurę in agno vno:
Alterum vero agnū offeres
ad vesperam iuxta ritum ma
tutine oblatiois: r iuxta ea q̄
diximus in odorem suauita
tis: sacrificium est domino
oblatione perpetua in gene
rationes vestras: ad ostiū ta
bernaculi testimonij corā do
mino: vbi constituam vt lo
quar ad te. Biaz precipiam
filijs israel: et sanctificabitur
p altare in gloria mea: r sancti
ficabo tabernaculum testimo
nij cu altari r aaron cum fili
is eius: vt sacerdotio fungā
tur mihi. Et habitabo in me
dio filiozu isrl / eroz; eis de':
et scient quia ego dominus

† Ps. 25.

B

bo Apostoli. Heb. ix. a. Post velamē autē scdm tabernaculu
quod dicitur sancta sanctoru / aureū habens thuribulu: r arcā
testamenti. Et vocat Aug' aureum thuribulu / altare incensi.
Hicero' dicit q' erat in sanctuario r inter mēsam r cādelabru:
qd dicit ioseph' plane r hebrez'. Forte Aug' loquit de tēplo
vbi erāt oia ampliata:
Et poruit esse qd pzet
altare incēsi / qd erat i
sanctuario (Ad qd bis
i die necē erat igredi)
erat superadditum in
abdito / thuribulu au
reum: in quo summus
sacerdos prunas r thy
miamata / quod in san
ctuariū deferebat ado
leret: quando ad inte
riora continebat / ip
sum penetrare / semel
scz i anno: r tūc cū san
guine vitule ruse vt di
cit Aplos Heb. ix. b.

r Thymiamata: con
fectu de quattuor spe
ciebus aromaticis / sci
licet stacte / onycha / gal
bano / thure lucidissi
mo. s Quadrā
gulu. Quattuor an
guli / quattuor vites:
Apoq. xxi. e. Cuius
in quadro posita est .
t Duos cubitos:
Stola anime et stola
corporis. iij. Reg. ij.
b. orat helisus vt spi
ritus helie duplex fie
ret in eo. Gen. xlv. f.
ioseph fuit fratribus
suis poferrī binas sto
las. Esaię. lxi. c. Pro
pter hoc i terra sua du
plicia possidebunt etc.
Prover. vlt. c. Omnes
domestici eius vestiti
sūt duplicib'. v. Ne
stiesq; . Esaię. lxi. d.
Induit me dominus
vestimentis salutis .
Job. xxi. c. Iusti
cia vestitus sum .

Ca. XXX.

Acies quoz; altare ad
adolendum thymia /

ma de lignis sethim: ha
bens cubitum lōgitudinis / r

alteruz latitudinis: id ē qua
drangulu: r duos cubitos in
altitudine. Cornua ex ipo p
cedēt: vesticq; illd auro pu
rissimo / tam craticulam eius
q; parietes per circūitū r cor
nua. Facies qz ei coronā au
reolā per gyrū: et duos anu
los aureos sub coronā p sin
gula latera / vt mittant i eos
vectes / r altare portetur. Ip
sos qz vectes facies de li
gnis sethim / r iaurabis. Do
necq; altare cōtra velū / qd
ante arcam pēdet testimonij
coram propitiatorio quo te
gitur testimoniu: vbi loquar
tibi: r adolebit incensum su
per eo aaron / suaue fragras.

Adane quando cōpōnet lu
cernas / incēdet illud: r quan
do cōllocat eas ad vesperuz
vret thymiamata sempiternuz
corā dño i generatōes vias.

Ad offeret sup eo thymiamata
cōpōsitōis alteri: nec obla
tionē r victimā / nec libabit.

Et depēcabit aarō super cor
nua altar' semel p ānū i san

ctū per singulos angulos sex fuisse coronas i circūitū per gy
rum. v Contra velum. Argumentū q' altare thymia
matis erat in sanctuario extra velum: sicut vult Hiero'.

Quo tegitur testimoniu: id est arca testimonij.

Componet lucernas. Septez lucerne erant in cande
labro: sed tantū tres ardebant in die: quas accendebat aaron
mane / ponens carnes agni sup altare holocaustoz; r thymia
ma sup altare incēsi. Vespere autē accēdebat quattuor / que
in nocte templum illuminabant: aliūq; agnum cremandū po
nebat super altare exterius / r thymiamata super altare interi'.

Collocat eas: adaptat r dispenit. c Composio
nis alterius: q; illius de qua dicitur est: r de qua nos di
ximus iam. d Nec libabitis: aliud libamen q; dicit:
Nulla em hostia sine suis libamentis offerebatur. e Su
per cornua altaris: eleuans scilicet manus: vel cornibus
altaris iuuuens. f In sanguine: In: id est cum: scilicet

A

B

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

die expiationis / que erat decima dies septembris . Super cornu altaris . Quartum argumentum est hic qd illud altare erat in sancta sanctorum / sicut innuit Aug^o per hoc qd dicitur in littera : Semel per annum etc . Altare cui imitebatur / e altare in / censu . a Sanctum sanctorum erit : altare scilicet in /

si quod erat sanctius alio altari : vel ipm oblatum p ppli pcto erit sanctum sanctorum : id e ceteris oblationib^o san /

cti . b Locutusqz est domin^o ad moy / sen etc . Interliu . An descriptione labij ene /

pmittitur vnum man / datum / scilicet pfectu / ris ad bellum / vt sal /

cer numerentur et red / mant et auferant pecca / ta sua / vnde fiat sum /

ptus in edificio taber / naculi . Beda . Possu / mus hic altaria accipe /

sanctam ecclesiam / in / q nullus est absqz pec /

caro : etiam infans vni / us diei . i . Job . i . d . Si /

dixerim^o qz pctm non / habent^o etc . c Jux /

ta nune . Boni nu / merat^o : quia cogniti et /

dilecti a do . Ps . Qui / numerat multitudines /

stellaru etc . Dali no . / Ps . Multiplicati sut /

super numeruz . Eccl . / j . d . Stultoru infini /

est numerus . Tre Mu / meri . j . mulieres et pu /

eri non numerantur . / Et Darb . xiiij . c . Sa /

travit dominus qnqz / milia hoim extra mu /

lieres . d Singuli / precium : id e debi /

tu obsequiu . Prover . / xij . b . Redemptio ani /

me viri / proprie diui / tis . Job . ij . b . Luneta /

que habet homo / da / bit pro anima sua . / e Recensiti : in die /

guine / quod oblatu e p pec / cato / et placabit super eo i ge /

nerationibus vestris . San / ctum sanctoruz erit domino .

b Locutusqz est dominus ad / moysen / dicens : Quando tu /

leris summa filioru israhel iux / ta numerum dabunt singuli /

precium pro animabus suis / domino / et non erit plaga in /

e eis cu fuerint recensiti . Hoc / autē dabit omnis qui transit /

f ad nome dimidiuz scli iuxta / mensuram templi . Sidus vi /

ginti habet obolos . Media / pars scli offeretur domino .

k Qui habetur i numero a vi / ginti annis et supra / dabit p /

ciū . Diues no addet ad me / dium scli : et pauper nihil ni /

m uet . Susceptaqz pecuniam / que collata est a filiis israhel /

trades i vsus tabernaculi te / stimonij : vt sit monumentum /

eoru coram domino / et propi /

n tueretur animabus eoru . Locu / tusqz e dominus ad moysen /

n dicens : Facies et labiu eneū / cum basi sua ad lauandum /

ponesqz illud inter taberna / culuz testimonij et altare . Et /

missa aqua lauabūt in ea aa / ron et filij eius manus suas /

ac pedes / quando ingressuri / sunt tabernaculum testimo /

nij et quando accessuri sunt / ad altare / vt offerat in eo thy /

m iama domino : ne forte mo / riantur . Legitimu sempiter /

one ecclesie / pontis et huiusmodi / melior est : tamen in articu / lo melior est elemosyna que dat pauperi : illa em ppter istam / e . m Locutusqz est . Dicto de mandato numeradi p /

fecturos ad prelū / psequit d labio . n Facies et labiu . Erat aut hoc labiu sub diuo inter tabernaculu et altare holo /

caustozū . Hoc labiu d^o luter . iij . Reg . vij . d . Blo . ibidē . Labium erat vas etc . factum de /

speculis mulieru / que excubabat ad ingressu tabernaculi . Ita dicit Blo . de speculis muli /

erū : id est sedibus spe / colorū . Vel fm Jose / phuz vndiqz habebat /

specula iserta vt sacer / dotes abluti viderent si adhuc aliqua macu /

la remasisset . o Et i . 40 . b . qsi accessuri . Ordo p / poster^o : pmo ei laua /

bant sacrificaturi : po / stea ingressuri tabna / culū : tto egressi . p Lo /

cutusqz est . Addit dñs de confectioe vn / ctionis / siue vnguenti /

sancti / ex quattuor spe / ciebus aromaticis tri / tis confecti oleo oliua /

rum distemperatis / q sacer / dotes et taberna / culi vasa vnguebantur .

q Prima myrrhe . Prima myrrba est in / vere sine incisione ar /

boris . Secunda in au / tūno cum incisione . r Vnguentū cō /

positum : ex quattu / or speciebus auz oleo / oliuarū . s Opere /

vnguentarij . Prin / cipalis vnguentarius / e chass^o . Eccl . xxxvij /

a . Et vnguentarius fa / ciet etc . t Et erunt /

sancta sanctorū : / id est sancta de nume / ro sanctoruz . Tamē po /

sterior pars taberna / culi dicitur sancta san / ctorum : id est sancta cō /

secutina sanctorum . v Qui tetigerit ea / sanctificabitur : id /

est nullus tanger pri / nisi sanctificatus : et po /

stea ipso tactu sanctificabitur . r Ad faciendū aliud : / in communē scilicet vsū . y Dicitqz dominus ad /

moysen . Determinat materiam de qua fieri habeat vngue / tum . 3 Onycham . Eccl . xiiij . b . vbi dicitur : Sicut /

cinamomū et balsamū aromatizās etc . Storax et galbanus et / vngula et gutta : vbi dicit Blo . Ungula vocat qd in Exodo /

onychā : et e spes aromatica : vt ibidē dicit Blo . 3 Et thus . Blo . Thus grece / libanū latine dī . Cū Car . iij . b . dī : Gadā /

ad mōtē myrrhe et ad collē thuris . Alia lra h3 : et ad collē liba / ni / a libano mōtē arabie . Gal . iij . d . Liban^o mōs ē in arabia .

p s

i . 40 . b .

B

Exodi . Post

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Et

Alius est libanus phoenicis: in quo sunt cedri. De q. liij. Reg. v. b. Precipe vt serui tui pcedant tibi ligna de libano.
 a **Equalis ponderis:** ad differentias vnctionis: vbi non sunt omnia equalis ponderis. b **Thymiama:** non vnguentum sed incensum. c **Quicūq; fecerit simile:** sicut fecit herodes agrippa. De quo dicit Act. xij. d. Herodes vestitus veste regali sedit pro tribunali etc. Popul^o autem acclamabat ei voces dei non hominis: Et festim at pcessit eū angel^o dñs: eo q nō de disse honorem deo.

Expo. Ca. XXXI.

A d **Curus** ē dñs etc. Hic sedit moyses de artificū electione ad omnia p̄dicta faciēda. Unde dicit: Locutus est domin^o etc.

e **Beseleel.** De genere huius fuit dauid. Unde. ij. Reg. xxj. d. dicitur: Dauid filius salus polymitaris.

f **Spiritu dei:** per quez mechanicā fuit: multo magis illuz per quez faciēda sunt spiritalia. g **Sapientia:** quo ad deum.

A 7.35.0

h **Scientia:** quo ad proximū. i **Intellectus:** q ad vtrūq; repleuit euz dominus. k **Quia signū est.** Argumentum q p̄ceptū d sabbato ē ceremonialē. l **Sanctum:** id est sanctificans. m **Opus:** seruuile scilicet. Niere. xvij. c. Nolite p̄dēra portare in die sabbati.

B

n **Sabbatum est.** Etale vlt. g. Erat sabbatum ex sabbato.

o **Quas tabulas.** Due tabule sūt capax intelligentia et tenax memoria. Niere. xxxj. f. Dabo legem meam in visceribus eoz: et in corde eozū scribā eaz. Prouer. liij. a. Circūda eas gutturi tuo. ij. Cor. iij. a. Epistola nostra vos etc.

Expo. Ca. XXXII.

A d **Idēs autem popul^o q morā faceret:** et tamen tantum quadraginta diebus fuerat tibi. Quid ergo de clericis curatis: qui tāto tpe parisi^o morant^r: Nec excusant si theologiam audiūt: quia et moyses accepturus legem: et ex

De sa. vnctione c. vnico in fine.

a **Equalis ponderis erūt omnia:** Faciesque thymiama compositum opere vnguentarij / nuxum diligenter et purum et sanctificatione dignissimū. Cūq; i tenuissimū puluerēz vniuersa contuderis: pones ex eo coram testimonio tabernaculi: i quo loco apparebo tibi. Sanctum sanctorū erit vobis thymiama. Talem compositionem non facietis in vltus vestros: quia sanctū ē domino. **Mo**mo quicūq; fecerit simile vt odoze illius perfruat^r / peribit de populis suis.

Ca. XXXI

A d **Curusq; ē dominus ad moysen / dices:** Ecce vocauī ex noīe beseleel filiū huri filij hur de tribu iuda: et impleui eū spiritu dei sapientia / intelligentia et scientia in omni opere ad excogitādū fabre qcquid fieri poterit ex auro et argento et ere / marmore et gemmis et diuersitate lignoz: deditq; ei sociū booliab filiū achisamech de tribu dan. Et in corde hominis erudit^r posui sapientiaz: vt faciant cuncta que p̄cepti tibi: tabernaculum sēderis et arcam testimonij / et propitiatorū quod super eam est: et cūcta vasa tabernaculi / mēsamq; et vasa eius: candelabrum purissimū cum vasis suis / et altaria thymiamatis et holocausti et omnia vasa eozū: labium cum basi sua: vestes sanctas in ministerio aaron sacerdoti et filijs eius vt fungantur officio suo in sacris: oleum vnctionis et thymiama aromatz in sanctua

p̄cepto domini moratur cum dño. Moyses persona ecclesię: aaron / vicarius. Ad litterā / vicarius pecuniam extorquet a populo sibi commissio / de salute animaz parum curat. Esa. lviij. a. Iustus perit et nō est q recogitet in corde suo. Berit. Cadit asina: et est qui subleuat: perit anima et non est qui curat.

A d **Omnia que p̄cepti tibi / facient. Et locut^o est domin^o ad moysen / dicens:** Loquere filijs israel / et dices ad eos: **G**uidete vt sabbatū meuz custodiat^r: quia signū est inter me et vos in generationibus vestris: vt sciat^r quia ego dominus q sanctifico vos. **C**ustodite sabbatū meum. Sanctum em̄ ē vobis. Qui polluerit illud / morte moriat^r. Qui fecerit in eo opus / peribit aīa illius de medio populi sui. **S**ex diebus facies opus / in septimo sabbatum ē requies sancta domino. Omnis q fecerit opus i hac die / moriet^r. Custodiant filij israel sabbatum: et celebrent illud in generationibus suis. **P**actuz ē sempiternuz inter me et filios israel / signūq; perpetuu: **S**ex enim diebus dominus fecit celum et terram / et in septimo ab omni opere cessauit. **D**edit qz dñs moysi cōpletū huiuscemodi sermonibus in monte sinai duas tabulas testimonij lapideas / scriptas digito dei.

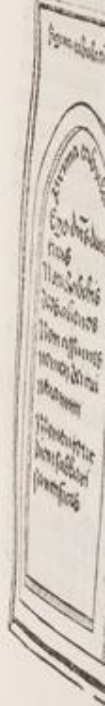
Ca. XXXII.

A d **Idēs autē ppls q morā faceret descēdendi de monte moyses:** p̄gregat^r aduersus aarō: ait / Surge: fac nobis deos q nos p̄cedāt: **M**oysi em̄ huic viro q nos eduxit d̄ fra egypti i gramus qd acciderit ei: **D**ixitq; ad eos aarō: **T**ollite in aures aureas de vxoz filiozūq; et filiaz vestraz aurb^o / et afferte ad me. **F**ecit ppls q iusserat / deferens in aures ad aaron. **Q**uas cū ille accepisset: formauit ope fusorio: et fecit ex eis vitulū cōstantē. **D**ixerūtq;:

lus: quādoq; caput vituli vocat. Sancti tamē nō multū excusant hic aaron.

ret. Joh. x. b. **D**er cennarius et qui non ē pastor etc. Et adhuc tolerabile esset hoc si fugeret mercennarius: sed ipse qd pessimū est sedus pcutit euz lupo. **U**nde ipsi dicit Esa. xxvij. d. Percussim^o sedus cum morte etc. **P**rouer. i. b. **A**bscondam^o tendiculas p̄ra isontē: frustra deglutiam^o eū. **P**ostq; moyses moratus est in monte cū domino quadraginta diebus / miserūt iudē: vt dicit ioseph^o: ad radices montis nūcios / si forte inuenirēt vestigia hominis: qui non inueniētes nisi ferarūz vestigia / putātes mortuū moysē: vel in cglū translātū: redierūt ad hur et aaron / q loco moysi erāt duces populi. **J**udei itaq; putantes se destitutos duce / recolentes idola egypti / et maxime apim taurum / scilicet gneum / postulauerūt hur et aaron / vt fieret eis vitulus cōstantis / qui eos p̄cederet et duceret / quez etiaz adorarent: quorum petitionem cum resisteret hur / spur^o sus focauerunt eum: **A**aron vero timens pellisug^o volens callide hoc ipedire / exegit ab eis quod char^o habebāt ad faciendum vitulus / scilicet in aures et monilia: vt ita suę auaricie consulentes / a suo proposito desisterēt: **S**ed nec sic desisterūt / immo quez p̄diosa ad vitulum faciendus obtulerunt. **Q**uz cum accepisset formauit ex eis vitulum cōstantis / lez opere fusorio. **T**radunt tamen quidam aaron proiecisse ea in ignem / et inde opere demonis cōstantis caput vituli: **Q**uod tamē quandoq; vitulus / quādoq; caput vituli vocat. Sancti tamē nō multū excusant hic aaron.

Act. 7.6

a **Hi sunt dij tui:** Tamē excusant se hebrei / dicētes q̄ eli / on non tantū deos / sed etiā dominos sonat: et dicunt se petij / se duces itineris. **b** **Harō edificavit al.** Hic nō liquet excusatio aaron. **c** **Cras solennitas domini:** id est vi tili: quē q̄si deū colere disposuerant. **d** **Surrexerūt lu / dere.** i. vitulū adora / re. **z** alis fuit lud⁹ his / macl cum isaac: **Ben.** / **xxi. a.** Sic sepe sacer / dotes in solennib⁹ die / bus / post magnā obia / tionē / faciūt relaxatio / nē / p̄nitētiā: et dār li / centiā comedēdi et bi / bendi ad libitū / vñ se / pe inep⁹ sequit lud⁹. **e** **Uade descen / per cōpassionē et hūili / tatē.** Qd̄ si facerēt nri / plati / destruerent q̄dē / vitulū: id ē petulantia / subditoꝝ. **Uñ** **Ap̄lus** / **ij. Cor.** **xi. g.** Quis i / firmat rē. **f** **Reces / serunt cito de via.** Via qua venit de⁹ ad / homines est gratia. **i.** / **Cor.** **xij. d.** Adhuc ex / cellentiorē viā ostēdo / vobis. Item via qua / homo vadit ad deū / p̄nitentia vel innocē / tia. **p̄s.** In via hac q̄ / ambulabam rē. Item / via qua homo recedit / a dō / peccatū. **h** **tere.** / **xxij. c.** In domo mea / iuēi malū rē. **Et p̄s.** / **fiat via illoꝝ tenebrę** / **et lu. rē.** **g** **Dimitte** / **me.** Obtrētis p̄cisus / moysi loq̄t̄ dñs. **Esa.** / **liij. c.** Mō ē q̄ inocec / nomē tuū / et p̄surgat / et teneat te. **Ezech.** **xxij. g.** Quēsiui d̄ eis / vix q̄ interponeret se sepē rē. **h** **Moyses aut orabat:** / sicut platus p̄ subditis suis. **Sap.** **xvij. d.** Properas homo / sine querela dep̄cari / p̄ populis / p̄ferēs sup̄ seruitutis scuz / oñōnē. **rē.** **i** **Ne q̄so di.** Duo allegat moyses p̄ ip̄lo. **Pa**

mo / collata bñficia: **Secō** irrisione hostiū. **De p̄mo dī** **Dasi.** / **ij. d.** **Ne q̄sum⁹** tradas nos i p̄peruū / p̄pter nomē tuū rē. **Ha** / **ruch. iij. a.** **Moli** meminisse iniquitatis patrū n̄oꝝ: s̄ memēto / man⁹ tuę. **rē.** **De scō.** **p̄s.** **Propiti⁹** esto p̄ctis nostris / ne / forte dicāt rē. **k** **Abraā:** **Ben.** **xxij. c.** **l** **Isaac:** **Ben.** / **xxvj. a.** **m** **Israel:** / **Ben.** **xxvij. c.** **n** **Pla** / **catusq̄ ē.** Sic orōe / plati boni placat dñs. / **Fac.** **vlti. d.** **Orate** p̄ / **inuicem** vt saluemini: **Rumeri.** **ij. c.** / **Dultuz** em̄ valet rē. **o** **Ne face. malū.** / **Malū** duplex / p̄nē / et / culpe. **Lulpe** duplex / **original** et **actual.** **Ac** / **tualis** duplex / **cōmissi** / **onis** et **omissionis.** **Et** / **vt̄rūq̄** duplex: **mortal** / **et v̄cial.** **Nullū** hor̄ ē / **a deo.** **Itē** malū p̄nē / **duple:** **sc̄l⁹** et **dāni.** **Sē** / **sul** duplex: **ipale** et **eter** / **nū.** **Et** **ipalis** duplex: / **p̄n̄s** et **purgatorij.** **Eter** / **nū** duplex: **iteri⁹** **om̄is** / **p̄sc̄i:** **exteri⁹** **ign̄is** **ge** / **hēnē.** **Esa.** **vlt. g.** **Ter** / **mis** eoz̄ nō moriet: **et** / **ign̄is** n̄ extinguet. **De** / **malū** ē a deo. **Esaie.** / **xxx. g.** **Preparata** est ab / **heri** **tophet.** **Itē** p̄ / **na** **dāni** duplex: **admo** / **ta** et **amota.** **Admota** / **duple:** **diminutio** **bo** / **ni** **natural:** **ablatio** **bōi** / **gratuiti.** **Neutrū** **ho** / **rū** ē a deo **faciēte** / **h̄s** / **p̄** / **mittēte.** **Aug⁹**. **Mō** fit / **maluz** qd̄ dñs non fa / **ciat** / **vel** **sinendo** vt si / **ant** vt faciēdo vt sint. **Itē** p̄na **dāni** **amota** duplex: **sepatio** a diuina visiōe: et **sepatio** / **ab** **electoꝝ** **p̄gregatōe.** **Utrūq̄** hor̄ ē a dō **faciēte.** **Uñ** **Dat** / **thet.** **xy. c.** **Uōgregabū** añ eū oēs **gē.** **rē.** **Malū** p̄nē. **Amos** / **ij. b.** **Si** erit in ciuitate rē. **Esa.** **xlj. a.** **Ego** dñs **faciēs** **pacē** **et** / **creans** **malum.** **p** **Audiens** **autem** **iosue:** qui forte

singulis diebus in oc-
cursu ei⁹ egrediebat.
Non em̄ credibile est
eum cū moyse tantus
ieiunasse. a **C**ofre-
git. Glo Aug. ibidē:
Digno mysterio fi-
gurata ē iteratio testa-
menti: quia vetus fue-
rat abolendus/ supple-
quo ad certimonias.
b **P**roteci illud in
ignem. Dentri vi
des aaron: Formauit
em̄ vitulum: vt supra
dictū ē: Sed q⁹ dicit:
Egressus est rē: com-
pēditū est. Unde Au-
gustinus in Glo. Cō-
pendiose locutus est.
c **A**udatus eēt:
i. sibi a deo reuelat⁹
vt scz q⁹ essent actores
sceler⁹/ sciret p puluerē
bibitum: qui in barbīs
miraclose appuit: Et
apparet misericordia
dei: qui malam volun-
tatē noluit punire: nisi
in opus deductā: Un-
de pater q⁹ opus addit
quantitati culpe.
d **I**gnominia sordis:
id est ppter imū
diciam vituli.
e **I**nt hostes. i. int
aduersarios / supple-
gētes. f **A**udū:
grā dei: qua tunc plu-
rimum indigebat.
g **S**tās in porta:
id ē in ingressu castro-
rum. h **S**i quis ē
domini: id est si al-
quis vestrum non con-
fēsit huic sceler⁹/ veni-
at ad me. i **O**mn-
nes filij leui: id est
om̄es leuite: qui nō cō-
senserant. k **I**do-
nat vir gladium:
id est exercitum habe-
at paratum ad percū-
tiendum: quod et fece-
rūt: q⁹ ait: l **I**te
et redite de porta
vsqz ad portam:
id ē ab vna extrema-
te castrorum ad aliam
per medium.

m **C**ecideruntqz.
rē. Diseri illi recogscientes peccā sūi/ nō sūt ausi se erigere:
forte iā conscij future pēne. Eodem zelo saul mor⁹/ vit pepcit
sonathē. j. Regl. xliij. g. Eodem zelo phinees percussit co-
cūtes: Numeri. xxv. c. Quidam etiā iudex (vt dicitur) eruru-
rus filio suo oculos/ vnū sibi: z aliū filio suo eruit. n **T**ria
milia. Alia trāslatio habet trigintatria milia. Sed nra litte-
ra videtur verior eē. o **H**odie dñs: id est propter deū
reos criminis occidēdo. p **P**eccastis. Quare eos circa

castris. Qui respondit: Nō
est clamor adhortantium ad
pugnam/ neqz vociferatio cō-
pellentium ad fugam: sed vo-
cem cantantium ego audio.
Cumqz appropinquasset ad
castra/ vidit vitulum et cho-
ros: Iratusqz valde/ proiecit
de manu tabulas/ et confre-
git eas ad radices montis.
Arripientqz vitulum quem
fecerant/ combussit z contri-
uit vsqz ad puluerem/ quem
sparsit in aquā/ z dedit ex eo
potū filijs israel. Dixitqz ad
aaron: Quid tibi fecit hic po-
pulus/ vt induceres sup euz
peccatum maximū? Cui ille
respondit: Ne indignē do-
minus meus: Tu enim nosti
populuz istum q⁹ pronus sit
ad malum. Dixerunt mihi:
Fac nobis deos qui pcede-
dant nos: Quic enim moyfi
q⁹ eduxit nos de terra egypti
nescimus qd acciderit. Qui
bus ego dixi: Quis vestrum
habet auruz? Tulerunt z de-
derunt mihi: z proteci illud i
ignem: egressusqz est hic vitu-
lus. Tides ergo moyfes po-
pulum q⁹ esset nūdatus: spo-
liauerat em̄ eum aaron pro-
pter ignominia sordis/ z iter
hostes nūdum constituerat:
Et stās i porta castrorū: ait.
Si quis est domini / iūgatur
mihi. Congregatiqz sunt ad
eū omnes filij leui. Quibus
ait: Hec dicit dominus de⁹
israel: Dōnat vir gladiū su-
per femur suum. Itē z redite
de porta vsqz ad portam per
mediū castrorum/ et occidat
vnusquisqz fratrem et amī-
cum z proximū suum. Feceruntqz
filij leui iuxta sermo-
nem moyfi. Cecideruntqz in
die illo quasi viginti triā mi-

lia hominuz. Et ait moyfes:
Consecrastis manus vestras
o hōdie domino/ vnusquisqz i
filio et fratre suo: vt des vo-
bis benedictio. Facto autez
die altero/ locutus ē moyfes
p ad populum: Pēccastis pec-
catus maximū. Ascendā ad
dominuz: si quo modo eum
quuero deprecari p scelere
vestro. Reuersusqz ad domi-
nū/ ait: Obsecro/ peccauit po-
pulus iste peccatū maximū:
q⁹ rax: aut si non facis: dele me
de libro tuo quem scripsisti.
Cui respondit domin⁹: Qui
peccauerit mihi/ delebo eum
r de libro meo. Tu autē vāde
et duc populū istum quo lo-
cutus suz tibi: Angelus me-
us pcedet te. Ego autez in
die vltionis visitabo et hoc
s peccatum eoruz. Percussit
ergo dominus populuz pro
reatu vituli/ quē fecit aaron.

Ca. XXXIII.

Locutus est dominus
ad moysem: dicens.
Uade ascende de lo-
co isto/ tu et populus tu⁹ quē
eduxisti de terra egypti/ i ter-
ram quā iuravi abraaz/ isaac
et iacob/ dicens: Semini tuo
dabo eā: Et mittam pcur-
sozem tui angelum/ vt eijciat
chananeum/ et amorreum/ et
etheum/ et phereceū/ z eueū/
z hiebusēū: z intres in terraz
fluentem lacte z melle. Nōn
em̄ ascendam tecū / quia po-
pulus dure cervicis ē/ nē for-
te dispdā te in via. Audiens
ppls smonē hūc pessimū/ lu-
xit: et nullus ex more indu⁹

viginti tria milia dele-
uit: Et gre pepcit aa-
ron/ cū ipe magis fece-
rit: **S** altitudo diuitia Ro. 11. a.
rū rē. q **A**ut si nō
facis de me. deli. **S**
hoc de ipetu ai/ nō de
rōne dictū quidaz in-
telligunt. Et est simile
Ro. ix. a. **O**ptabam
em̄ ego ipe anathema
esse a christo rē. Et
Dichez. ij. c. **U**ti-
nam essem vir non ha-
bens spiritū. Vel for-
te ex magna confiden-
tia hoc dixit/ vt innuit
Interl. loqns p ipossi-
bile. q. d. sic ipossibile
ē q⁹ me deleas: sic oro
nō posse fieri/ qn dimit-
tal. Aug. distictā po-
ni dicit p conditiona-
li sic: Aut dele me/ aut
dimitte eis: id est si nō
deles me/ dimitte eis.
Dis ei distictiua trāf-
formari potest in con-
ditionalem/ altera par-
te negata: vel etiaz in
argumentationem p-
dicto modo. **U**ade
z duc populuz
istum/ residuum. Et
tradunt hebrei q⁹ do-
minus ipe custos eo-
rum erat. Deinde de-
dit eis michaelē custo-
dem eorum propriū:
sicut alię nationes ha-
bent proprios ange-
los sibi delegatos: Da-
niel. xij. a. **P**er-
cussit ergo domi-
nus populū. **A**n-
de Aug. **M**ouit do-
minus cui parcat vsqz
ad commutationem in
melius: et cui parcat
ad tempus/ q⁹uis eum
pescierit i melius nō
mutari: et cui nō par-
cat ad tempus/ vt nec
mutationes eius expe-
ctet: Inscrutabilia em̄
sunt iudicia eius: Ro.
xi. c.

76. dif. c. ieiuni-
um quarti.

4. 5. dif. c. disci-
plina.
23. q. 4. c. Sulli-
sari: z c. qd cru.
Numeri. 25. a.

Liber { Nature. Ro. f. c. Inuisibilia dei p ea que fa. rē.
Doctrinē clericorū littere/ laicorū picturē. Ecceh.
xij. b. In scriptura dom⁹ israel.
Cōsciētē. Dan. vij. c. Sedit p illū/ z libri apri sūt.
Prescientē: vt hic.
Presentis iusticię. Ps. Deleant de libro viuentiū.
Diuine dispensationis } huic { nemo.
Diuine cōminationis } huic { aliquis.
Expositio Ca. XXXIII.
Locutus ē dñs rē. **N**ō em̄ ascendā te.
id ē ita ppiti⁹ vt pri⁹: Vel nō ascendā in glia maiesta-
tis/ q⁹uis i angelo z i nube. **N**e for. d. t. i via:

hoc seculo: Sobrie quo ad nos/per temperantiam: iuste quo ad proximum: per iustitiam: pie quo ad deum: per prudentiam. a **A**pud te: id est tui compatione. **E**saie. lxxij. b. Aniverse iusticie nostre etc. **J**ob. iij. d. **N**iquid homo dei compatione iustificabit etc. b **M**er se: sed p te. **E**saie. xliij. d. **E**go sum ego sum ipse: qui deleo iniquitatem etc.

De pe. dif. 4. c. qd est qd dicit.

B

Matrux filijs. **C**ontra: **D**eut. xxij. c. **N**on occidentur patres p filijs etc. **E**cechie. xvij. e. **F**ilius non portabit etc. **A**d h dicit **B**reg. **D**ns reddit iniquitate patrum i filijs: quia cum p baptismu ab originali culpa lauamur: non ia parentu culpam: quas nos ipi committimus: habemus. **A**lter etiam soluit: vt hoc de pena tpali illud de eterna intelligatur. **E**go imbo patrum: vobiscu scilicet si obedieris. **Q**ue nunquam visa sut. **I**nterlin. dicit de die iudicii ad litteram accipiendum est. **S**z salua illa iterlineali: potest intelligi de signis que fecit tempore **J**osue: quando in septimo circutu corruerunt muri hiericho: **J**osue. vi. c. **E**t d statione solis: **I**bidez x. c. **D**e diuisione iordanis: **I**bidem. iij. c.

Deut. 7. a.

Egypte eijcia. **A**rgumetu qd dominus p se et immediate peccata dimittit. **E**sa. xliij. d. **E**go su ego su ipse qui deleo iniquitates propt me. **E**t sic p or est peccati remissio qz gr ifusio. **Z**elotes: **Z**elo maritali diligens sponsa ne fornicet. **D**e imolatis: in honore idoli cui fuerant immolata.

5. Reg. 11. a.

Fornicari faciunt: sicut fecerunt salomones. **I**j. Reg. xi. a. vbi dicit: **L**umqz iam esset salomō senex: deprauatū est cor ei etc. **E**n **E**ca. xlvij. c. **I**nclinaisti femora tua etc.

C

Sic pcepisti tibi. **E**sa. xliij. b. **M**er se nisi nouerit: id est in apertu: quando noui manipuli spicaruz offerbantur. **M**er se eni verni tempis: apli scilicet. **C**elabis arare: **L**u. p/

5. 13. a. Luc. 2. d.

nullusqz apud te per se innocens est. **Q**ui reddes iniquitatem patrum filijs ac nepotibus in tertia et quartam progeniem. **F**estinusqz moyses incuruat est pronus in terram et adorans ait: **S**i inueni gratiam in conspectu tuo domine: obsecro vt gradiaris nobiscum: populus enim dure ceruicis est et vt auferas iniquitates nostras atqz peccata nosqz possideas. **R**espōdit dominus: **E**go imbo patrum: videtibus cunctis: signa facias que nunqz visa sut super terram: nec in vllis gentibus: vt cernat populus iste i cuius es medio: opus domini terribile: quod facturus su. **O**bserua cuncta que hodie mandau tibi. **E**gypte eijciam ante faciem tuam amorreum et chanaanu et ethiumphereseu quoqz et euenum et hiebusuz. **C**auene vnqz cu habitatoribus terre illius iugas amicitias: que tibi sunt i ruina: sed et aras eoru destrue: confringe statuas: lucosqz succide. **N**oli adorare deum alienum. **D**ominus zelotes nomen eius: deus est emulatoz. **N**e in eas pactum cum hominibus illarum regionu: ne cum fornicati fuerint cum dijs suis: et adorauerint simulacra eorum: vocet te quispiam et comedas de immolatis: **N**ec vxorem de filiabus eoru accipies filijs tuis: ne postqz ipse fuerint fornicate: fornicari faciant et filios tuos in deos suos. **D**eos conflatiles non facies tibi. **S**olennitatem agrorum custodies. **S**eptem diebus vesceris agrum si cuius precepti tibi in tempore messis nouoru. **M**er se eni verni temporis egressus es de egypto. **D**ne quod ape-

hibet b valde necessarius: patet q oia opa phibet: **T**u **S**lo. hic **A**ug. **S**olennitate hebdomadaru: **Q**ue dicit solennitas hebdomadaru: quia septem hebdomade computant a pascha vsqz ad pentecosten: **L**euit. xxij. c. **P**roci es tibi: id est celebrabis: sicut tibi preceptum est supra. xxij. b.

Lucta condunt: in autuno. **L**ule ro: id est abstulero. **E**t appente i conspectu dñi: qz dñs pfortauit seras portarum tuarum o tibi rufale. **S**uper fermento: id est cum fermento. **P**rimicias offeres: si militer et consumatio: ne: quia ipse est alpha et o: **A**poc. i. c. **E**t io primicie et decime datur ei. **S**cribe tibi verba hec. **C**ontrariu dicit supra eodes xxij. a. ibi: **P**recide tibi duas tabulas lapideas instar priorum: et scribam super eas. **E**t dicit etia **D**eut. x. a. qz dominus scpsit. **S**olutio: **N**otest dici qz auctoritas scribendi fuit i domino: s; ministrum fuit in moysie. **N**el potest dici probabilis: qz dominus ipse vel angelus in quo dominus loquebatur scpsit decem precepta in tabulis: et scriptas dedit moysi. **Q**uod autē dicit isra. d. **S**cripsit moyses in tabulis decem verba federis: exponitur: id est scripta recepit. **N**el forte scripsit: et dominus dictauit quasi magister: **E**t hoc videt velle quod dicit hic: scribe: **P**riores vero quas fregit moyses: scripserat ipse dominus: **H**oc inuit hieultima **S**lo. **A**ug. **E**t scripsit moyses etc. **P**epigi fedus. **C**onuta esset facies: id est radij miri splendoris ferebantur de facie eius: qui reuerberabant oculos intuentiu quos **A**póstolus appellat gliaz vultu moysi. **C**or. ij. b. **S**imile: quando dominus fecit corrigiam de retribus: **J**ob. ij. c. **R**euerfi sunt. **R**etro abierunt fugietes eu cu vocaret eos.

Lucta condunt: in autuno. **L**ule ro: id est abstulero. **E**t appente i conspectu dñi: qz dñs pfortauit seras portarum tuarum o tibi rufale. **S**uper fermento: id est cum fermento. **P**rimicias offeres: si militer et consumatio: ne: quia ipse est alpha et o: **A**poc. i. c. **E**t io primicie et decime datur ei. **S**cribe tibi verba hec. **C**ontrariu dicit supra eodes xxij. a. ibi: **P**recide tibi duas tabulas lapideas instar priorum: et scribam super eas. **E**t dicit etia **D**eut. x. a. qz dominus scpsit. **S**olutio: **N**otest dici qz auctoritas scribendi fuit i domino: s; ministrum fuit in moysie. **N**el potest dici probabilis: qz dominus ipse vel angelus in quo dominus loquebatur scpsit decem precepta in tabulis: et scriptas dedit moysi. **Q**uod autē dicit isra. d. **S**cripsit moyses in tabulis decem verba federis: exponitur: id est scripta recepit. **N**el forte scripsit: et dominus dictauit quasi magister: **E**t hoc videt velle quod dicit hic: scribe: **P**riores vero quas fregit moyses: scripserat ipse dominus: **H**oc inuit hieultima **S**lo. **A**ug. **E**t scripsit moyses etc. **P**epigi fedus. **C**onuta esset facies: id est radij miri splendoris ferebantur de facie eius: qui reuerberabant oculos intuentiu quos **A**póstolus appellat gliaz vultu moysi. **C**or. ij. b. **S**imile: quando dominus fecit corrigiam de retribus: **J**ob. ij. c. **R**euerfi sunt. **R**etro abierunt fugietes eu cu vocaret eos.

Exodi

locutus est: venerunt ad eum etiam omnes filij israel. Quibus precepit cuncta que audierat a dño in monte sinai. Impletisq; sermonibus posuit velamen sup faciem suam: qd ingressus ad dñm et loquens cum eo aufererebat donec exiret: et tunc loquebat ad filios israel oia q sibi fuerant imperata. Qui videbant facie egredientis moysi esse cornuta: sed optebat rursus ille faciem suam quando loquebat ad eos. **Ca. XXXV.**

A

Litur congregata omni turba filioꝝ israel dixit ad eos: **¶** Hec sunt q iussit dñs fieri: Sex diebus faciatis opus: Septimo dies erit vobis sanctus: sabbatum et requies dñi. Qui fecerit opus in eo occidet. **¶** Nō succendetis ignem in oibus habitaculis vestris per dies sabbati. Et ait moyses ad oem cateruā filioꝝ israel: **¶** Iste est sermo que precepit dñs dicens: Separate apud vos primitias dño. Omnis voluntarius et prompti animi offerat eas dño: Aurum / argentum / et es / hiacynthu / et purpurā: coccuq; bis tinctu / et byssu / pilos caprarum / et pelles arietum rubricatas et hiacynthinas: ligna sethim / et oleu ad luminaria cōcinnanda: et vt oficiat vnguentu et thymiama suauissimu: lapides onychinos / et gemmas ad ornatu sup humeralis et rationalis. Quisq; vestru est sapiens / veniat et faciat qd dñs imperavit / tabernaculu / sed et tectu ei / atq; operimentu / anulos et tabulata cum vectibus / parillos et bases / arcam et vectes / ppitiatoriu et velum qd ante illud oppādit / mēsam cum vectibus et vasis / et ppositionis panibus: cādelabru ad luminaria sustētanda: vasa illius et lucernas et oleu ad nutrimēta igniu / altare thymiamat: et vectes / oleu vncionis et thymiama ex aromatibus: tentoriu ad ostiu tabernaculi: altare holocausti et craticula eius enca cum vectibus et vasis suis: labru et bases eius: cortinas atrij cum columnis et basibus: tentoriu in foribus vestibuli: parillos tabernaculi et atrij cum funiculis suis: vestimēta quoz vltus est in ministerio sanctuarij: vestes aaron pōtificis ac filioꝝ eius / vt sacerdotio fungantur mihi. Egressaq; omnis multitudo filioꝝ israel de cōspectu moysi / obtulit mente promptissima atq; deuota primitias dño / ad faciendū opus tabernaculi testimonij. Quicqd ad cultu et ad vestes sanctas necessariū erat / viri cum mulieribus uenerunt: armillas et inares / anulos et dextralia.

B

C

¶ Impletisq; sermonibus. i. dum compleret sermones ad populum: id est quando volebat populo loqui / ponebat velamē super facie suā.

¶ Relatōis / **¶** Discrictōis / **¶** Liberrans / **¶** Hec oib. ps. Di sericordiā et iudiciu cantabo. Et: Diser cordias dñi in eternū cantabo. Hec nō oibus. Fac. ij. c. Judiciū sine misericordiā illi q nō fecit misericordiā.

¶ Expōsitio Cap. XXXV.

Litur cōgregata omni turba etc. **¶** Ac thymiama. In cōpositiōe thymiamatis nō ponebat oleu: s. aromata tñ redacta i puluere. **¶** Thymiama ex aromatib: id ē ex quatuor speciebus aromaticis: stacte / onycha / galbano et thure lucidissimo. **¶** Vestibuli: id ē atrij: **¶** Oliab qz: supple vocauit similit. **¶** Abietarij: id est lignarij. Et posuit speciem p genere. Abies em species arboris ē. Et abietarius dictio hebraica ē: et significat idē qd hoc nomē magisteriu vel artificiu / vt dicunt. **¶** Polymitarij. a polys / et mitos filiu. **¶** Plumarij. a pluma / qd est ac. Vel opa plumarij: id est varia opera ad modū plumarum auium. **¶** Expōsitio Cap. XXXVI.

¶ Expōsitio Cap. XXXVI. **¶** Expōsitio Cap. XXXVI. **¶** Expōsitio Cap. XXXVI. **¶** Expōsitio Cap. XXXVI.

¶ De vas aureu in donaria dñi separatū est. Si quis habebat aurū / hiacynthu / et purpuram coccuq; bis tinctu: byssu et pilos caprarum: pelles arietu rubricatas et hiacynthinas: argenti et auri erisq; metalla obtulerunt dño: lignaq; sethim in varios vsus. S; et mulieres doctę dederūt q neuerat: hiacynthum / purpurā et vermiculu ac byssum et pilos caprarum: sponte pua cūcta tribuētes. **¶** Plumarij vero obtulerūt lapides onychinos et gemmas ad sup humerale et rationale: aromataq; et oleu ad luminaria cōcinnanda / et ad pparandū vnguentu / ac thymiama odorū suauissimi componendū. **¶** Oēs viri et mulieres mēte deuota obtulerūt donaria / vt fierēt opa q iusserat dñs p manū moysi. Cūcti filij isrl volūtaria mēte dño deditauerūt. Dixitq; moyses ad filios israel: **¶** Ecce vocauit dñs ex nomine beseleel filiu huri / filij hur de tribu iuda: impleuitq; eum spiritu dei sapientia et intelligentia et scientia / omni doctrina ad excogitandū et faciendū opus in auro et argento et ere et ferro: sculpedisq; lapidibus / et opere carpentario.

† ps. 100.

† ps. 88.

5. 31. a.

¶ Quicqd fabre adiuuiri potest / dedit in corde eius: **¶** Oliab quoq; filiu achisamech de tribu dan / ambos erudiuit sapientia / vt faciāt opera abietarij / polymitarij ac plumarij / et hiacyntho ac purpura coccuq; bis tincto et bysso: et texant oia ac noua queq; reperiant. **¶** Ca. XXXVI.

¶ Expōsitio Cap. XXXVI. **¶** Expōsitio Cap. XXXVI. **¶** Expōsitio Cap. XXXVI. **¶** Expōsitio Cap. XXXVI.

A

B gintiocto cubitos: et in latitudine quattuor. Una mensura erat omnium cortinarum. Coniunguntur cortinas quinque alteri: et alias quinque sibi inuicem copulauit. Fecit et ansas hiacynthinas in ora cortinarum unius ex utroque latere: et in ora cortinarum alterius similiter: ut contra se inuicem uenerent anse: et mutuo iungerentur. Unde et quinquaginta fudit circulos aureos: quos morderent cortinarum ansas: et fieret unum tabernaculum. Fecit et saga undecim de pilis caprarum: ad operiendum tectum tabernaculi. Unum sagum in latitudine habebat cubitos triginta: et in latitudine cubitos quattuor. Unius mensurae erant omnia saga. Quorum quinque iurunt seorsum: et sex alia sepatim. Fecitque ansas quinquaginta in ora sagi unius: et quinquaginta in ora sagi alterius: ut sibi inuicem iungerentur: et perhibulas eneas quinquaginta quibus nececerent tectum: ut unum pallium ex omnibus sagis fieret. Fecit et oportorium tabernaculi de pellibus arietum rubricatis: aliudque desuper velamentum de pellibus hiacynthinis. Fecit et tabulas tabernaculi de lignis sethim stantes. Decem cubitorum erat longitudo tabulae unius: et unius ac semis cubitorum latitudo retinebat. Binque in castraturae erant per singulas tabulas: ut altera alteri iungeretur. Sic fecit in omnibus tabulis tabernaculi. Quibus viginti ad plagam meridiana erat contra austrum: cum quadraginta basibus argenteis. Duae bases sub una tabula ponebantur ex utraque angulorum parte ubi in castraturae laterum in angulis terminantur. Ad plagam quoque tabernaculi quae respicit ad aquilonem: fecit viginti tabulas cum quadraginta argenteis basibus: duas bases per singulas tabulas. Contra occidentem uero: id est ad eam partem tabernaculi quae mare respicit: fecit sex tabulas: et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro: quae iunctae erant deorsum usque sursum: et in una copagine pariter ferebantur. Ita fecit ex utraque parte per angulos: ut octo essent simul tabulae: et haberent bases argenteas sedecim: binas scilicet bases sub singulis tabulis.

B Fecit et vectes: id est ordines uectium. Fecit et vectes de lignis sethim quinque ad continendas tabulas unius lateris tabernaculi: et quinque alios ad alterius lateris tabulas coaptandas: et extra hos quinque alios vectes ad occidentalem plagam tabernaculi contra mare. Fecit quoque uectem alium qui per medias tabulas ab angulo usque ad angulum perueniret. Ipsa autem tabulata deaurauit: et circulos eorum fecit aureos: per quos vectes induci possint: quos et ipsos aureis laminis operuit. Fecit et uelum de hiacyntho: purpura: uermiculo ac bysso retorta: opere polymitano: uarium atque distinctum: et quattuor columnas de lignis sethim: quas cum capitibus deaurauit: fuisque basibus earum argenteis. Fecit et tetorium in introitu tabernaculi ex hiacyntho: purpura: uermiculo: byssoque retorta: opere

plumarij: et columnas quinque cum capitibus suis: quas operuit auro: basesque earum fudit eneas quas et operuit auro.

Ca. XXXVII.

Fecit autem beuseleel et arcam de lignis sethim habentem duos et semis cubitos in longitudine: et cubitum ac semis in latitudine. Altitudo quoque unius cubiti fuit et dimidij: Uestiuitque eam auro purissimo itus ac foris: Et fecit illi coronam auream per gyrum: conflans quattuor anulos aureos per quattuor angulos eius: Duos anulos in latere uno: et duos in altero. Uectes quoque fecit de lignis sethim: quas uestiuit auro: et quos misit in anulos qui erant in lateribus arcae ad portandum eam. Fecit et propitiatorium: id est oraculum de auro mundissimo: duorum cubitorum et dimidij in longitudine: et cubiti ac semis in latitudine. Duos etiam cherubim ex auro ductili: quas posuit ex utraque parte propitiatorij: Cherub unum in summitate unius partis: et cherub alterum in summitate partis alterius. Duos cherubim in singulis summitatibus propitiatorij: extendentes alas et tegentes propitiatorium: seque mutuo et illud respicientes. Fecit et mensam de lignis sethim in longitudine duorum cubitorum: et in latitudine unius cubiti: quae habebat in altitudine cubitum ac semis: circumdeditque eam auro mundissimo: et fecit illi labium aureum per gyrum: ipsique labio coronam auream interasilem quattuor digitorum: et super eandem alteram coronam auream. Fudit et quattuor circulos aureos quas posuit in quattuor angulis per singulos pedes mensae contra coronam: misitque in eos vectes ut possit mensa portari: Quos quoque uectes fecit de lignis sethim: et circumdedit eos auro: et uasa ad diuersos usus mensae: acceptabula: phialas et cyathos et thimbula ex auro puro: in quibus offerenda sunt libamina. Fecit et candelabrum ductile de auro mundissimo: De cuius uectibus: calami: cyphi: sphaerulae ac lilia praecedebant. Sex in utroque latere. Tres calami ex parte una: et tres ex altera. Tres cyphi in nucis modum per calamos singulos: sphaerulae simul et lilia. Equum erat opus sex cala-

Expo. ca. XXXVII.

Fecit autem beuseleel et arcam etc. **U**estiuitque eam auro purissimo: id est mundissimo: et foris: id est circumdeditque eam auro. **Coronam auream per gyrum:** id est circumdeditque eam auro. **Conflans quattuor anulos aureos per quattuor angulos eius:** id est circumdeditque eam auro. **Duos anulos in latere uno: et duos in altero.** **Uectes quoque fecit de lignis sethim: quas uestiuit auro:** id est circumdeditque eam auro. **Et quos misit in anulos qui erant in lateribus arcae ad portandum eam.** **Fecit et propitiatorium: id est oraculum de auro mundissimo: duorum cubitorum et dimidij in longitudine: et cubiti ac semis in latitudine.** **Duos etiam cherubim ex auro ductili: quas posuit ex utraque parte propitiatorij: Cherub unum in summitate unius partis: et cherub alterum in summitate partis alterius.** **Duos cherubim in singulis summitatibus propitiatorij: extendentes alas et tegentes propitiatorium: seque mutuo et illud respicientes.** **Fecit et mensam de lignis sethim in longitudine duorum cubitorum: et in latitudine unius cubiti: quae habebat in altitudine cubitum ac semis: circumdeditque eam auro mundissimo: et fecit illi labium aureum per gyrum: ipsique labio coronam auream interasilem quattuor digitorum: et super eandem alteram coronam auream.** **Fudit et quattuor circulos aureos quas posuit in quattuor angulis per singulos pedes mensae contra coronam: misitque in eos vectes ut possit mensa portari: Quos quoque uectes fecit de lignis sethim: et circumdedit eos auro: et uasa ad diuersos usus mensae: acceptabula: phialas et cyathos et thimbula ex auro puro: in quibus offerenda sunt libamina. Fecit et candelabrum ductile de auro mundissimo: De cuius uectibus: calami: cyphi: sphaerulae ac lilia praecedebant. Sex in utroque latere. Tres calami ex parte una: et tres ex altera. Tres cyphi in nucis modum per calamos singulos: sphaerulae simul et lilia. Equum erat opus sex cala-**

... quattuor cubitos: et in latitudine quattuor. Una mensura erat omnium cortinarum. Coniunguntur cortinas quinque alteri: et alias quinque sibi inuicem copulauit. Fecit et ansas hiacynthinas in ora cortinarum unius ex utroque latere: et in ora cortinarum alterius similiter: ut contra se inuicem uenerent anse: et mutuo iungerentur. Unde et quinquaginta fudit circulos aureos: quos morderent cortinarum ansas: et fieret unum tabernaculum. Fecit et saga undecim de pilis caprarum: ad operiendum tectum tabernaculi. Unum sagum in latitudine habebat cubitos triginta: et in latitudine cubitos quattuor. Unius mensurae erant omnia saga. Quorum quinque iurunt seorsum: et sex alia sepatim. Fecitque ansas quinquaginta in ora sagi unius: et quinquaginta in ora sagi alterius: ut sibi inuicem iungerentur: et perhibulas eneas quinquaginta quibus nececerent tectum: ut unum pallium ex omnibus sagis fieret. Fecit et oportorium tabernaculi de pellibus arietum rubricatis: aliudque desuper velamentum de pellibus hiacynthinis. Fecit et tabulas tabernaculi de lignis sethim stantes. Decem cubitorum erat longitudo tabulae unius: et unius ac semis cubitorum latitudo retinebat. Binque in castraturae erant per singulas tabulas: ut altera alteri iungeretur. Sic fecit in omnibus tabulis tabernaculi. Quibus viginti ad plagam meridiana erat contra austrum: cum quadraginta basibus argenteis. Duae bases sub una tabula ponebantur ex utraque angulorum parte ubi in castraturae laterum in angulis terminantur. Ad plagam quoque tabernaculi quae respicit ad aquilonem: fecit viginti tabulas cum quadraginta argenteis basibus: duas bases per singulas tabulas. Contra occidentem uero: id est ad eam partem tabernaculi quae mare respicit: fecit sex tabulas: et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro: quae iunctae erant deorsum usque sursum: et in una copagine pariter ferebantur. Ita fecit ex utraque parte per angulos: ut octo essent simul tabulae: et haberent bases argenteas sedecim: binas scilicet bases sub singulis tabulis.

morū qui procedebant de stipite cāde/ labi. In ipso autem vecte erant quat/ tuor cyphi in nucis modum: spheru/ leg per singulos et lilia: et spherule sub/ duobus calamis per loca tria: qui simul b/ sex sunt calami procedentes de vecte/ vno. Et spherule igitur et calami ex ipso/ erant: vniuersa ductilia ex auro purissi/ mo. Fecit et lucernas septem cū emun/ ctoijs suis: et vasa vbi ea que emuncta/ sunt extinguantur: de auro mūdissimo. Talentum auri appendebat candela/ brū cum omnibus vasis suis. Fecit et al/ tare thymiamatis de lignis sethim/ habēs per quadrum singulos cubitos: et/ in altitudine duos: e cuius angulis pce/ debāt cōmua: vestiuitq; illud auro pu/ rissimo cum craticula ac parietibus et/ cornibus: Fecitq; ei coronam aureolā/ per gyrum: et duos anulos aureos sub/ corona per singula latera: vt mittantur/ i eos vectes: et possit altare portari. Ip/ sos autem vectes fecit de lignis sethim/ et operuit laminis aureis. Composuit et/ oleum ad sanctificationis vnguentū: et/ thymiamata de aromatibus mundissi/ mis opere pigmentarij.

Ca. XXXVIII.

Fecit et altare holocausti de lignis/ sethim: quinq; cubitoꝝ per qua/ drum: et trium in altitudine: cui/ cornua de angulis procedebant: ope/ runtq; illud creis laminis: Et in vlti/ mo parauit ex ere vasa diuersa: leberas: for/ cipes: fuscinulas: vnciuos: et igniuz re/ ceptacula: Craticulamq; eius in modū/ retis fecit eneam: et subter eam in altari/ medio arulā: / fuis q̄ttuor eneis anulis/ per totidem retiaculi sūmitates: ad im/ mittendos vectes ad portandū: Quos/ et ipsos fecit de lignis sethim: et operuit/ laminis eneis: induxitq; i circulos qui/ in altaris lateribus eminebant. Ipsum/ autem altare non erat solidum: sed caui/ bulatis: et intus vacuū. Fecit et labrū eneam cui/ basi sua de spēculis mulierum: que excubabant/ in ostio tabernaculi: Fecit et atrium: in cuius au/ strali plaga erant tentoria de bysso retorta cubi/ toꝝ centū: Columnę eneę viginti cum basibus/ suis: capita columnarū: et tota operis celatura ar/ gentea. Equę ad septentrionalez plagam: tento/ ria: columnę baselq; et capita columnarū eiusdē/ mēsure: et operis ac metalli erāt. In ea vero pla/ ga que ad occidentem respicit: fuerunt tentoria/ cubitoꝝ quinquaginta: columnę decem cū ba/ sibus suis eneę: et capita columnarū: et tota ope/ ris celatura argentea. Porro contra orientem/ quinquaginta cubitoꝝ parauit tentoria: e quib/

In ipso vecte: .i. basill. b. Sub duob' cal. vbi scilicet duo brachia iunguntur in stipite: Et vbi duo calami coniunguntur adiuicem.

Talentū auri: ad pondus sanctuarij: quod habet centū viginti libras. **Corrua:** quibus innixę erant quattuor interius catene dependentes. **Expositio Capituli. XXXVIII.**

Fecit et altare. **Forcipes:** ad disponenda ligna in igne. **Receptacula:** barilla. **Receptaculi:** id est craticule. Et videtur littera ista esse pro opinione fido. de craticula: Require supra.

De spēculis mulierum: id est de sedibus speculorum. De his require supra.

Equę numero: schemate et ordine.

Et in parte altera: alios scilicet quindecim cubitos trium columnarum cū basibus suis. **Vermicillo:** id est cocco. **In ceremonijs:** id est ad faciendas ceremonias deputata: q̄s cerimonias scilicet. i. q̄ vasa ceremonialium.

Ca. XXXIX

De hiacyntho vero: et purpura: vermiculo ac bysso fecit vestes quibus induitur aaron quando ministrabat in sanctis: sicut precepit dñs moysi. Fecit igitur et supherale de auro: hiacyntho et purpura: coccoq; bis tincto et bysso retorta: opere polymitario. Inciditq; bracteas aureas

quindecim cubitos columnarum trium cū basibus suis: vnū tenebat latus: et i parte altera: quia inter vtrāq; introitus tabernaculi fecit: quindecim eque cubitoꝝ erant tentoria: columnęq; tres et bases totidē. Cuncta atrij tentoria bysso retorta texerat. Bases columnarum fuere eneę: capita autem earū cum cūctis celaturis suis argentea: Et et ipsas columnas atrij vestiuit argento: et in introitu eius opere plumario: fecit tentoria ex hiacyntho: purpura: vermiculo: et bysso retorta: quod habebat viginti cubitos in longitudine: altitudo vero quinq; cubitoꝝ erat: iuxta mensuram quā cuncta atrij tentoria habebant. Columnę autem in ingressu fuere quattuor cum basibus eneis: capitāq; earum celaturę argenteę: Paxillos quoq; tabernaculi et atrij per gyrum fecit eneos. Hęc sunt instrumenta tabernaculi testimonij: que enumerata sunt iuxta q̄ ceptū moysi: in cērimonijs leuitarū per manum ithamar filij aaron sacerdotis: que beseleel filius huri filij hur de tribu iuda: domino per moysen iubente compleuerat: iuncto sibi socio ooliab: filio achisamech de tribu dan: qui et ipse artifex lignoꝝ egregius fuit: et polymitarus atq; plumarius: ex hiacyntho: purpura: vermiculo et bysso. Omne aurum quod expensum est in opere sanctuarij: et quod oblatū est in donarijs: viginti et nouem talentozū fuit: et septingentozū triginta sictozū: ad mensuram sanctuarij. Oblatum est autē ab his qui transierunt ad numeruz a viginti annis et supra: de sexcentis tribus milibus et quingētis quinquaginta armatoꝝ. Fuerūt preterea centū talenta argenti: e quibus conflate sunt bases sanctuarij: et introitus vbi velum pendet. Centū bases factę sunt de talentis centum: singulis talentis per bases singulas supputatis. De mille autē septingentis et septuaginta quinq; sictis fecit capita columnarū: quas et ignas vestiuit argēto. Enis quoq; oblata sūt talenta septuaginta duo milia: et quadringēti supra sicti: ex quibus fuscę sunt bases in introitu tabernaculi testimonij: et altare eneam cū craticula sua: omniaq; vasa q̄ ad vsuz ei' p̄tinēt: et bases atrij tā in circūitu q̄ in ingressu ei': et paxilli tabernaculi atq; atrij p̄ gyru. **Ca. XXXIX.**

De hiacyntho vero et purpura: vermiculo ac bysso fecit vestes quibus induitur aaron quando ministrabat in sanctis: sicut precepit dñs moysi. Fecit igitur et supherale de auro: hiacyntho et purpura: coccoq; bis tincto et bysso retorta: opere polymitario. Inciditq; bracteas aureas

B

B

B

B

C

B

A

et extenuavit in fila / vt possit torqueri cum priorū colorū subtegmīne / duasq; oras sibi inuicēz cōpulas in vtroq; latere summitatum: z balthēū ex eisdē coloribus: sicut p̄cep̄erat domin⁹ moysi. **B** Parauit et duos lapides onychinos astrictos / z iclusos auro / z sculptos arte gemmaria nominibus filiorū israel. Sex nomina in lapide vno / z sex i altero / iuxta ordinem natiuitatis eorum. Posuitq; eos in lateribus superhumeralis in mōnimentū filiorū israel / sicut h̄ cep̄erat dominus moysi. Fecit z rationale opere polymito iuxta opus superhumeralis / ex auro / hiacyntho / purpura / coccoq; bis tincto / z bysso retorta / q̄ drangulū / duplex / mensurē palmi: z posuit in eo gemmarū ordines quattuor. **C** In primo versu erat sardius / topaciū / smaragdus: In secūdo carbunculus / saphirus / iaspis: In tertio liguri / achates et amethystus: In quarto chrysolithus / onychin⁹ / berillus: circūdati z inclusi auro per ordines suos. Ipsiq; lapides duodecim sculpti erāt nomib⁹ duodecim tribuū israel / singuli per nomina singulorū. Fecerunt in rationali z catenulas sibi inuicē coherentes de auro purissimo: et duos vncinos / totidēq; anulos aureos. Porro anulos posuerunt in vtroq; latere rationalis: e quibus penderent duę catenę aureę: quas inseruerunt vncinis qui in superhumeralis angulis eminebant. **B** Hęc z ante et retro ita conueniebant sibi / vt superhumeralis z rationale mutuo necterent: stricta ad balthēū / z anulis fortius copulata: quos iungebat vitra hiacynthina ne laxē fluerent z a se inuicēz mouerentur: sicut p̄cep̄erat dominus moysi. Fecerūt quoq; tunicā superhumeralis totā hiacynthinam / et capitū in superiori parte cōtra mediū / orāq; per gyrum capitij textilem: deorsum autem ad pedes malapunica ex hiacyntho / purpura / vermiculo ac bysso retorta: z tintinnabula de auro purissimo / quę posuerūt inter malagranata in extrema parte tunice per gyrum: tintinnabulum aureum et malapunicū: Quibus ornatus incedebat pontifex quando ministerio fungebatur / sicut p̄cep̄erat domin⁹ moysi. Fecerunt et tunicas byssinas ope textili aaron et filijs eius / z mitras cum coronulis suis / ex bysso: femalia quoq; linea byssina: cingulūz vero de bysso retorta / hiacyntho / purpura ac vermiculo / distinctum arte plumaria / sicut p̄cep̄erat dominus

A Cum priorum colorum: salicet hiacynthi / purpure / byssi / vermicali. **B** Copulatas: sicut in dalmatica fit. **C** Ex eisdē coloribus: supple fecit. **D** In mōnimentum: duplices / vt filij imitentur bonos patres: et essent memores eorum: Vel vt sacerdos memor esset filiorum israel in sacrificando / pro eis orando.

E Duplex: ex duplici filo textum: ad sustinendum pondus gemmarum. **F** Fecerunt quoq; tunicam: id est super quam erat superhumeralis.

G Cōtra mediū: non ex transuerso super humeros: sed in lōgū: id ē a pectore vsq; ad medias scapulas.

H Et malapunicum: iterscalariter scz fecerunt. **I** Tunicas: rochet.

K Coronulis suis: id est circulis.

L Sanctum domini: id est nomē domini: tetragramaton.

M Et tecti testimonij: id est operimenti tabernaculi.

N Obtulerunt tabernaculum: id est vnde fieret tabernaculum. **O** Expositio Capituli. XL.

P Scutusq; ē domin⁹ zc.

Q Vnde primo: apud scilicet quo pascha iudei celebrat. **R** In eo arcam: in sanctofanctorum. **S** Illata mensa: id est depōsita in sanctuario circa velum. **T** Altare aureum: id est auratum. **V** In lucernis suis: id est cū lucernis. **C** Corā arcā: extra velūz. **L** amen fin Aug. vitra erat cum arca.

V At sit sanctofanctorum: id est de numero sanctorū / vel valde sancta.

X Applicabis: id est adduces.

moysi. Fecerunt z lamina sacre venerationis de auro purissimo / scripseruntq; i ea opere gemmario sanctum domini: z strinxerunt eā cū mitra z vitra hiacynthina / sicut p̄cep̄erat dominus moysi. **F** Perfectum est igitur omne opus tabernaculi et tecti testimonij. Feceruntq; filij israel cuncta quę h̄ cep̄erat dominus moysi: z obtulerunt tabernaculum z tectum z vniuersam supellectilē / anulos / tabulas / vectes / colūnas ac bases / oportorium de pellibus arietum rubricans / z aliud operimentū d̄ hiacynthinis pellibus / velum / arcam / vectes / propitiatorium / mensam cum vasis suis: z p̄positionis panibus / candelabrū / lucernas / et utensilia earum cum oleo: altare aureum / z vnguentum / thymiana ex aromatis / z tentoriū in introitu tabernaculi / altare pneum / retiaculūz / vectes et vasa eius omnia / labrum cum basi sua / tentoria atrij z columnas cum basibus suis / tentorium in introitu atrij / funiculosq; illius et paxillos. **B** Nihil ex vasis defuit / quę in ministeriū tabernaculi et in tectum sederis iussa sunt fieri. Vestes quoq; quibus sacerdotes vtuntur i sanctuario / aaron scilicet z filij eius / obtulerunt filij israel / sicut h̄ cep̄erat domin⁹. **B** Quę postq; moyses cuncta vidit completa / benedixit eis.

Ca. XL.

A Scutusq; est dominus ad moysen / dicens: **V** Nōse primo / die prima mensis / eriges tabernaculum testimonij: z pones in eō arcam / dimittesq; ante illam velum: et illata mensa pones super eā quę rite p̄cepta sūt. **R** Candelabrum stabit in lucernis suis / et altare aureum: in quo adoletur incensum cōram arca testimonij. **T** Tentorium i introitu tabernaculi testimonij pones / z ante illud altare holocausti. **L** abrum inter altare z tabernaculum / quod implebis aqua. **C**ircumdabisq; atrij tentorijs z ingressum eius. **E**t assumpto vncionis oleo / vnges tabernaculū cū vasis suis vt sanctificetur / altare holocausti et omnia vasa eius / labrum cum basi sua. **O**mnia vncionis oleo consecrabis vt sint sancta sanctorum. **A**pplicabisq; aaron et filios eius ad fores tabernaculi testimonij: et lotos aqua in duos sanctis vestibus vt ministrent mihi: et vinctio eorum in sacerdotium proficiat sempiternū. **F**ecitq; moyses oia quę h̄ cep̄erat dominus. **I**gitur mense primo anni secūdi / i prima die mēsis / colloca-

7. a.

tū est tabernaculū: Erexitq; illud moy-
 ses et posuit tabulas/ac bases rvectes:
 statuitq; columnas et expandit tectū su-
 per tabernaculum: imposito desup ope-
 rimento / sicut dominus imperauerat.
 Posuit et testimoniū in arca subditis
 infra vectib⁹ / et oraculū desuper. Cūq;
 intulisset arcam in tabernaculū testimo-
 nij / appendit ante eam velum vt exple-
 ret domini iussionem. Posuit et mensā
 in tabernaculū testimonij ad plagā se-
 ptentrionalem extra velū: ordinatis co-
 ram propositionis panibus / sicut prece-
 perat dominus moysi. Posuit et cāde-
 labrum in tabernaculo testimonij e re-
 gione mensē in parte australi: locatis p-
 ordinem lucernis iuxta preceptū domi-
 ni. Posuit et altare aureū sub tecto te-
 stimonij cōtra velum: et adoleuit super eo incē-
 sū aromaticum / sicut iusserat dñs moysi. Posuit
 et tentorium in introitu tabernaculi testimonij: et
 altare holocausti in vestibulo testimonij / offerēs
 in eo holocaustum et sacrificia / vt dominus im-

a Imposito desu-
 per operimento:
 pellium. b Testi-
 monij: tabulas sali-
 cer. c Subditis
 infra: p. circulos.
 d Contra veluz:
 inter mensam et cande-
 labrum. e Tectū
 federis. i. tabernacu-
 lū. f Gloria dñi:
 nubes lucida et glōsa:
 Hoc patet i Glo. Au-
 gustini que sic incipit:
 Motāda ē res mirabi-
 lis: q; glōria dñi appel-
 latur nubes glōziosa.
 Explicat postilla dñi
 Hugonis Cardinalis
 super Exodum.

perauerat. Labrum quoq; statuit inter
 tabernaculū testimonij et altare implēs
 illud aqua: Laueruntq; in eo moyses et
 aarō ac filij eius manus suas ac pedes /
 cum ingrederent tectū federis et ac-
 cederent ad altare / sicut preceperat do-
 minus moysi. Erexit et atrium per gy-
 rum tabernaculi et altaris / ducto in in-
 troitu eius tentorio. Postq; cuncta p-
 facta sunt / operuit nubes tabernaculū
 testimonij: et glōria domini impleuit il-
 lud. Nec poterat moyses ingredi tectū
 federis / nube operiente omnia / et maie-
 state domini coruscante: quia cūcta nu-
 bes operuerat. Si quādo nubes taber-
 naculum deserbat / proficiscebantur fi-
 lij israel per turmas suas: si pende-
 bat desuper / manebant in eodem loco. Nu-
 bes quippe domini incubabat per diem taberna-
 culo / et ignis in nocte / vidētib; cūctis populis
 israel per cunctas mansiones suas.

B. 30. c.

111. 9. c. 3. Reg. 8. b.

Explicat Elle smoth: id est Exodus.

XL
 Primū est domus ad moy-
 sen dicitur: Dicitur pmo de
 prima mensa ergo taberna-
 culū testimonij: et ponit in eo arcam
 mōtis ante illam velum: et illare
 la ponit super eā que rā preceptū
 Candēlabrum stabit in lucerne
 et altare aureum in quo addebat
 sicut dicitur arca testimonij. Et
 introitu tabernaculi testimonij
 et ante illud altare holocausti. In-
 ter altare et tabernaculum
 plēna aqua. Circūdabō q; p-
 tope et in gyrum eius. Et adde-
 cione oleo in gyrum altare
 sicut dicitur vt sanctificet altare
 sicut et omnia vasa eius labrum
 sua. Omnia vasa eius oleo
 sicut vt sunt sanctificata. Et
 dicitur aaron et filij eius ad
 nacula testimonij: et mōtis in
 sanctis vestibus et mōtis in
 vincto eorum in sanctis vestibus
 et mōtis in sanctis vestibus
 et mōtis in sanctis vestibus
 et mōtis in sanctis vestibus